

CONSILIUL FISCAL

**POZIȚIA FINANȚELOR PUBLICE IN ROMÂNIA
– COMPARAȚII INTERNAȚIONALE –**

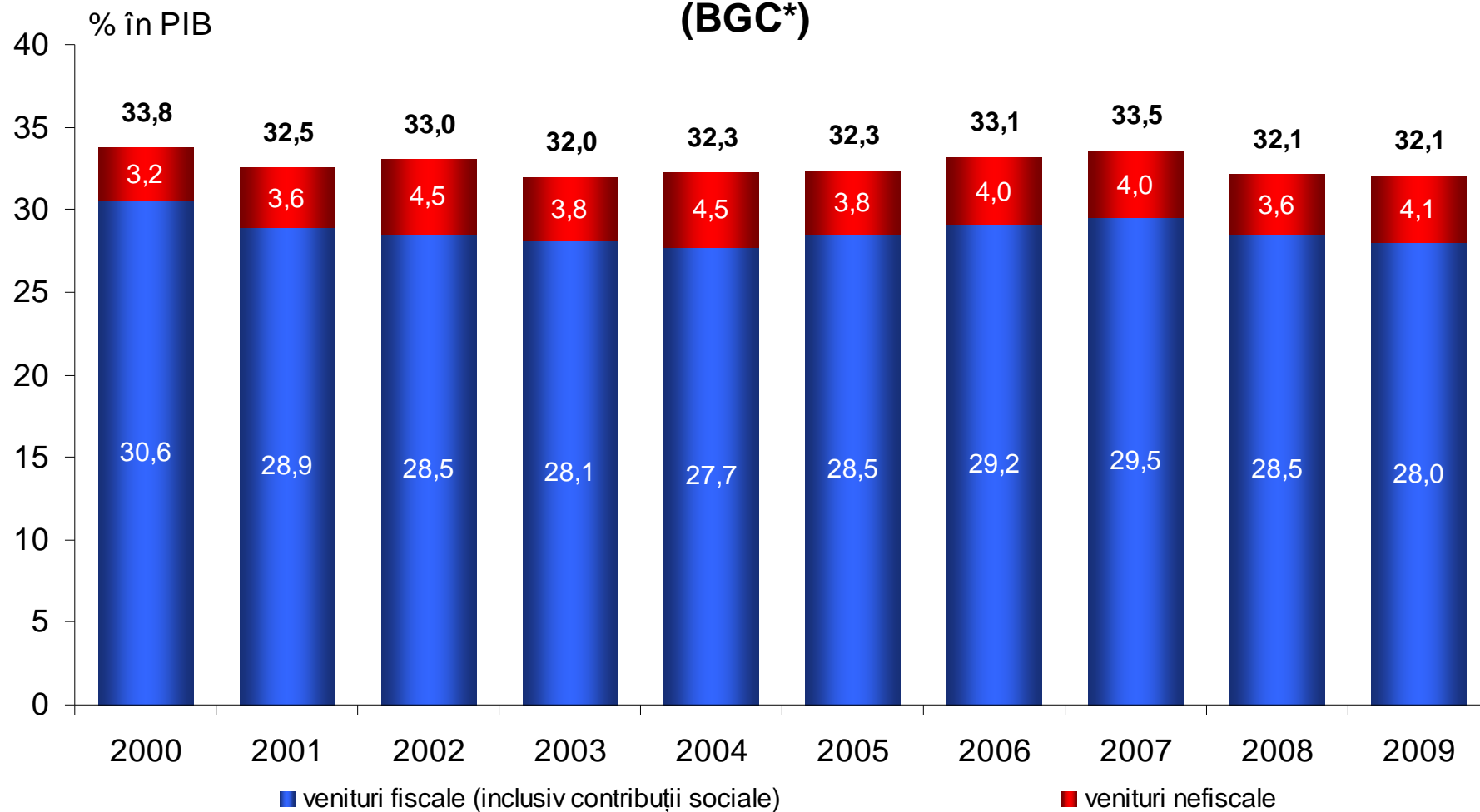
11 August 2010

Cuprins

I. Veniturile bugetare	3
II. Cheltuieli bugetare	37
III. Deficitul bugetar	68
IV. Datoria publică	72
V. Plata taxelor de către companii.....	80
VI. Consolidarea fiscală și creșterea economică sustenabilă.....	85
VII. Concluzii – posibile soluții	88

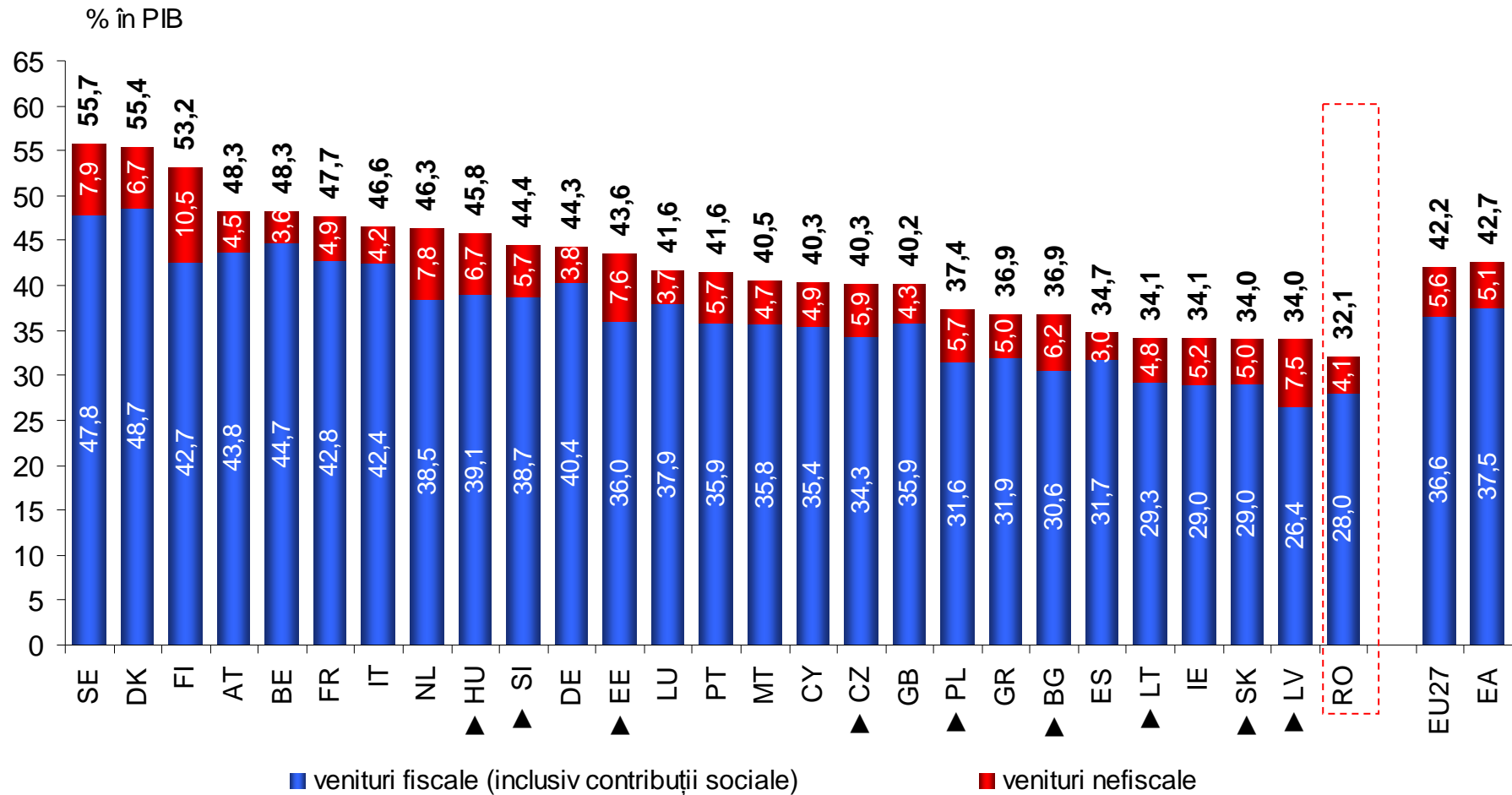
I. Veniturile bugetare

România: Venituri totale ale bugetului general consolidat (BGC*)



*) metodologie ESA 95

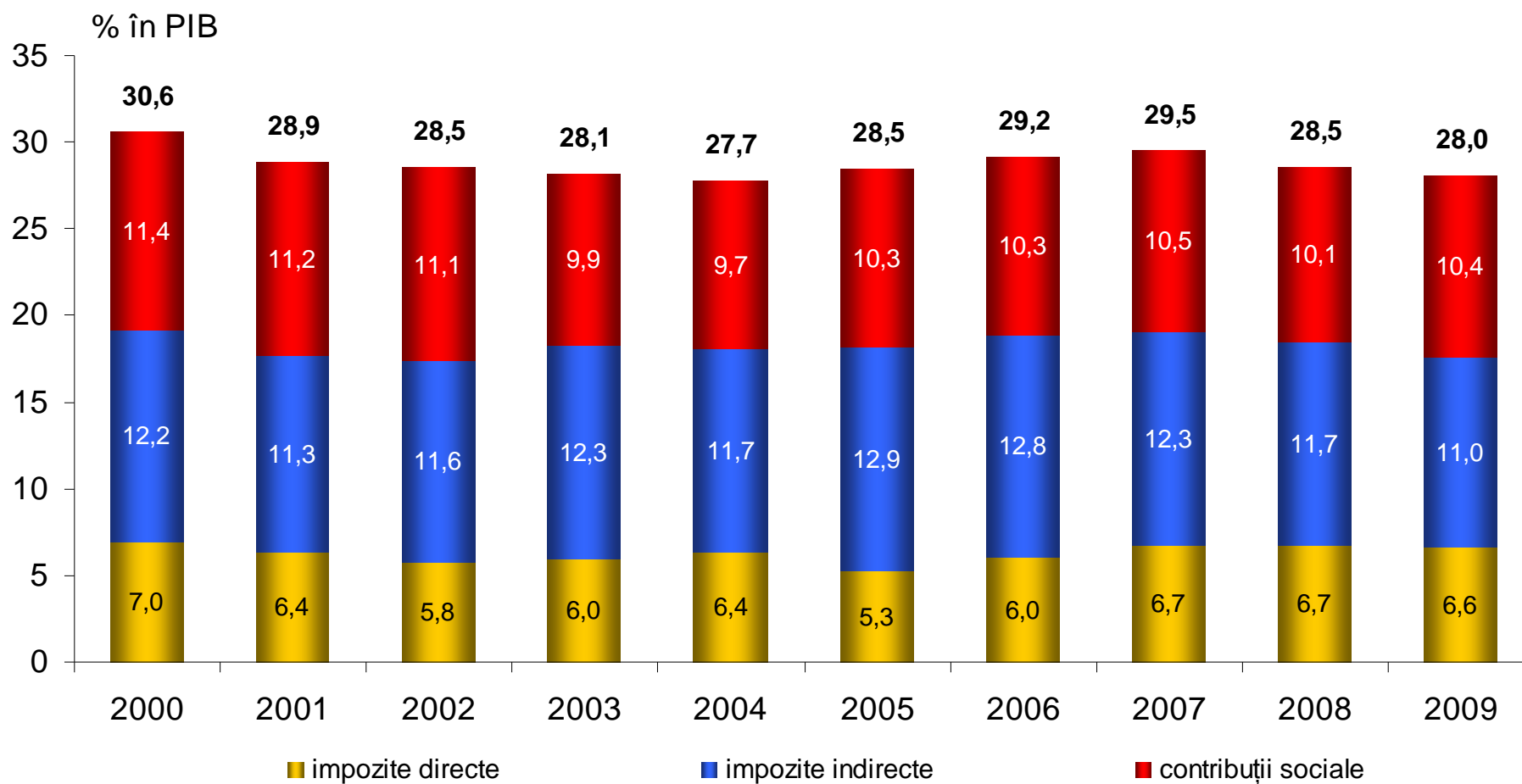
Veniturile totale ale BGC* în statele membre UE – anul 2009 –



*) metodologie ESA 95

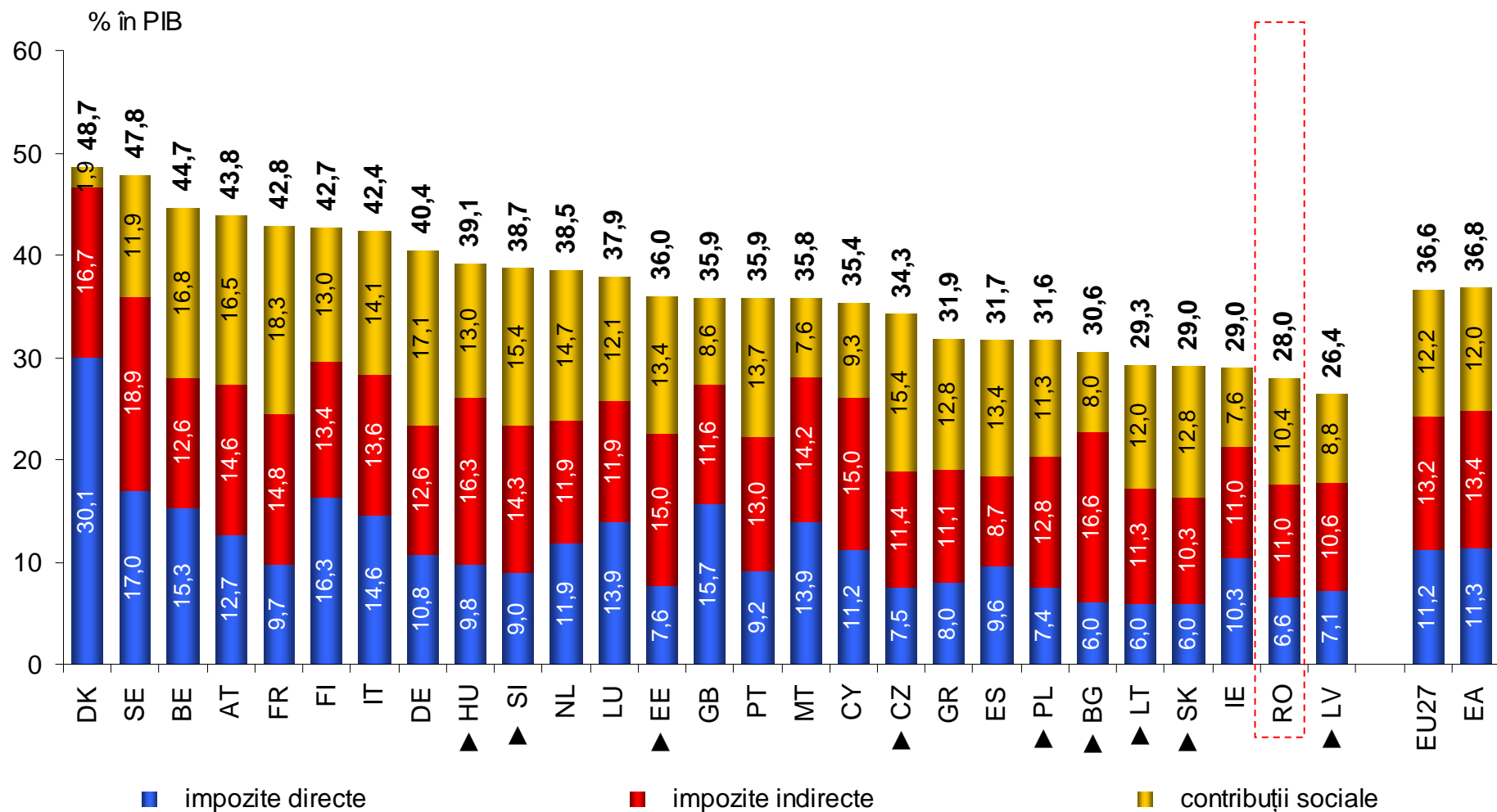
- Ultimul loc la venituri totale, penultimul loc la venituri fiscale în UE27 și NSM10
- Locul 23 la venituri nefiscale în UE27 și ultima poziție în grupul NSM10

România: Venituri fiscale ale BGC*



*) metodologie ESA 95

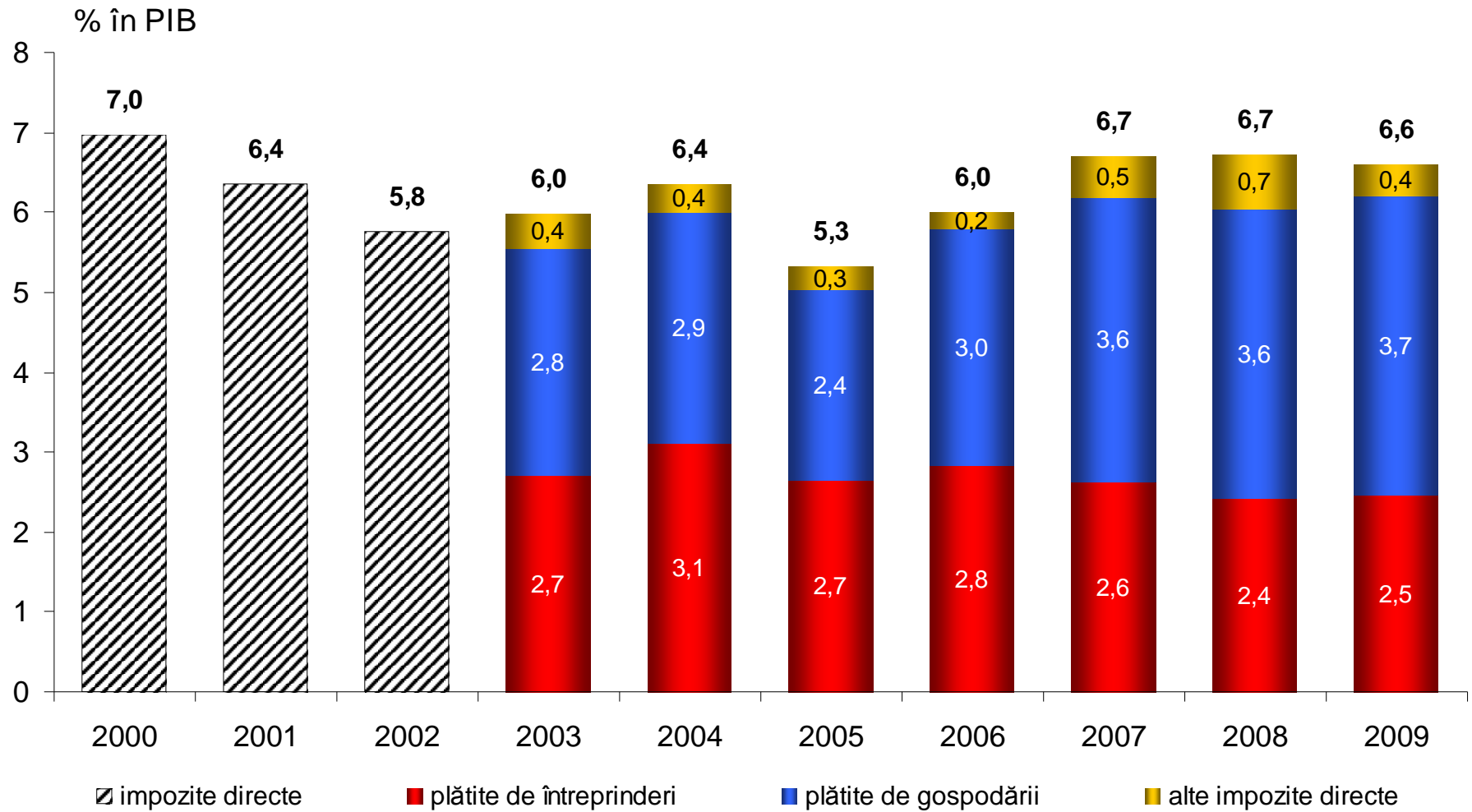
Veniturile fiscale (inclusiv contribuții sociale) ale BGC* în state membre UE - în 2009 -



*) metodologie ESA 95

- Penultima poziție pe total (aceeași poziție în grupul NSM10)
- Poziția 24 la impozite directe și 7 în grupul NSM10
- Poziția 24 la impozite indirecte și 8 în grupul NSM10
- Poziția 21 la contribuții sociale și 8 în grupul NSM10

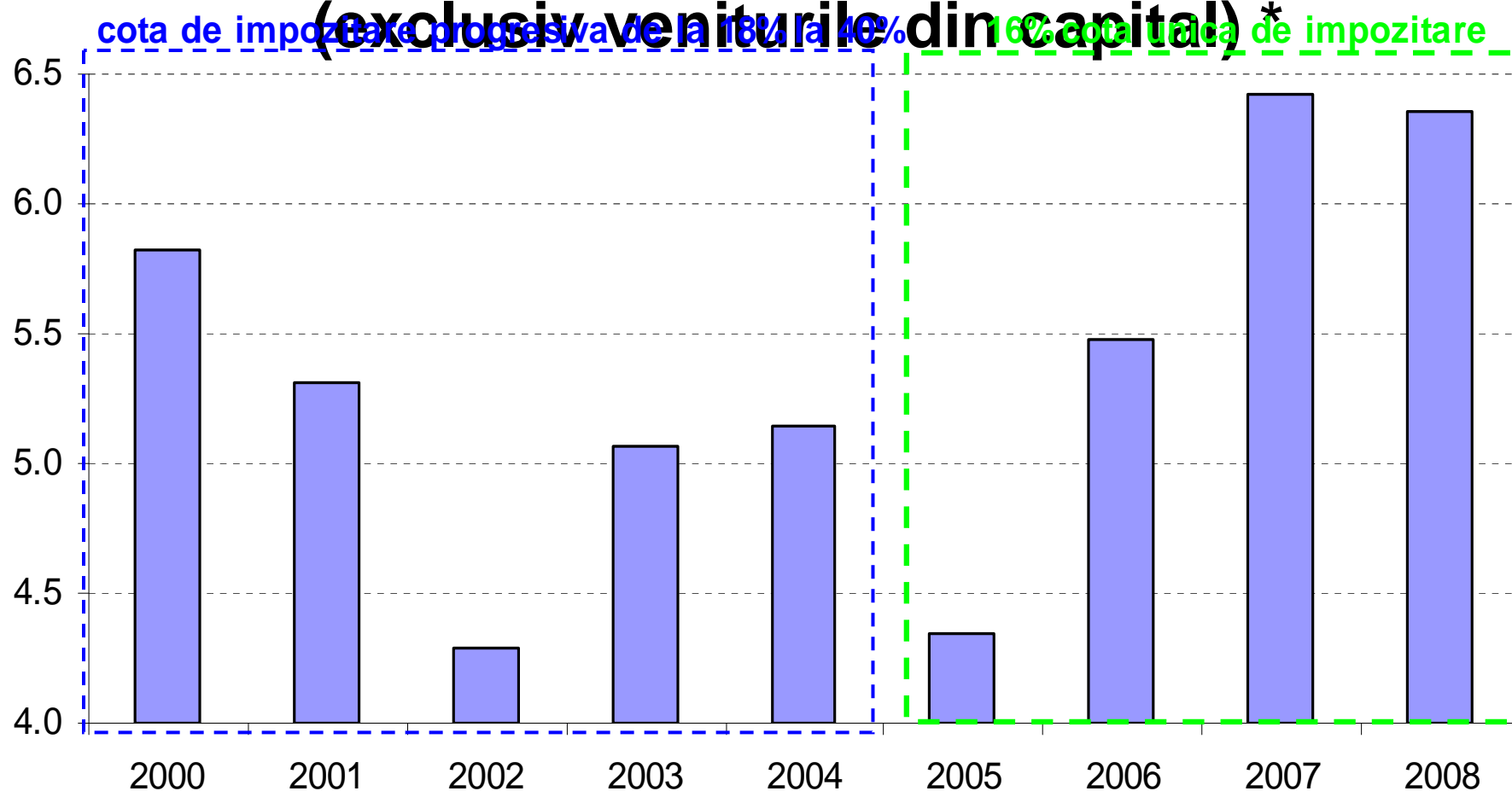
România: Impozite directe*



*) metodologie ESA 95

Rata impozită de taxare a veniturilor gospodăriilor

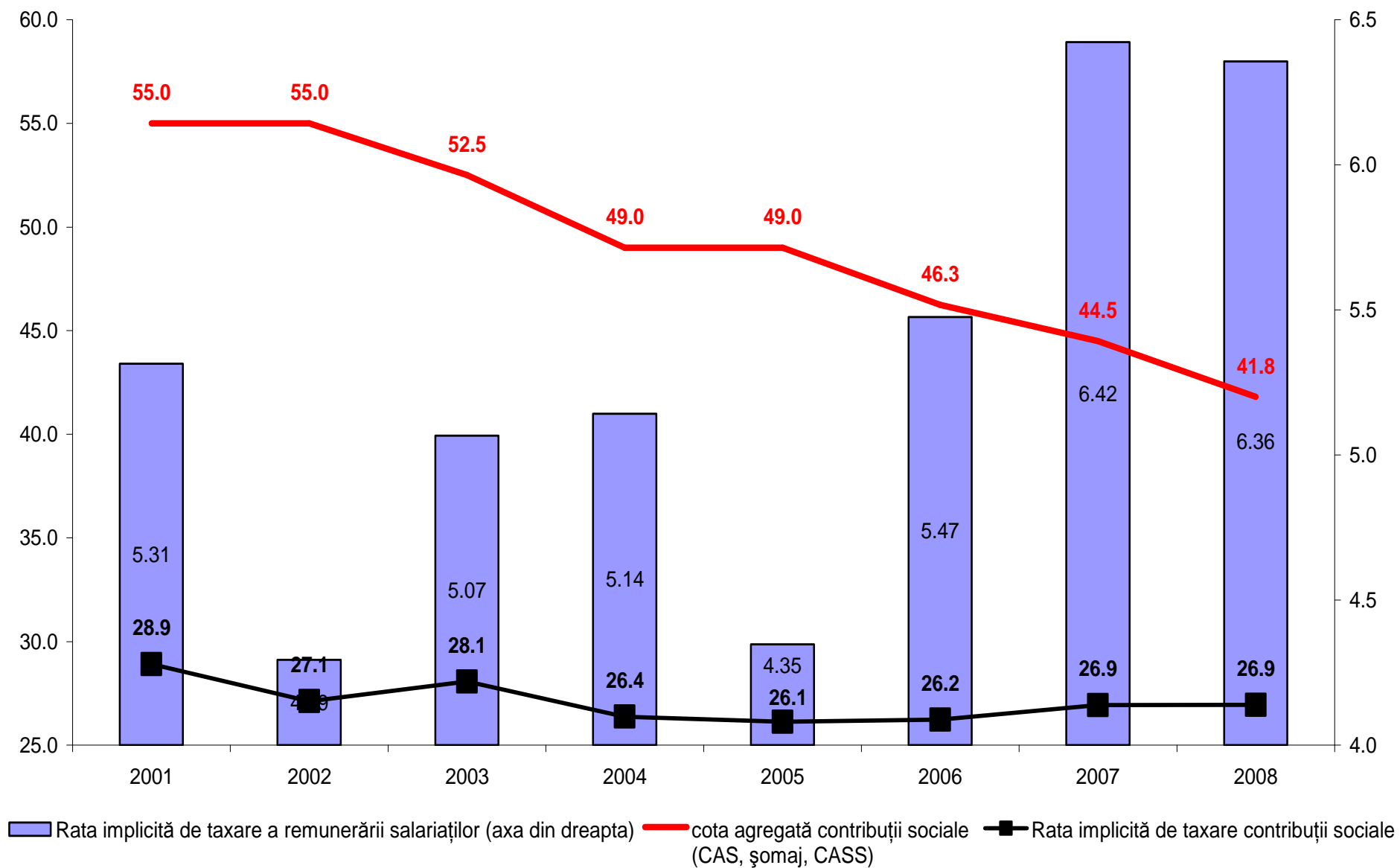
(exclusiv veniturile din capital) *



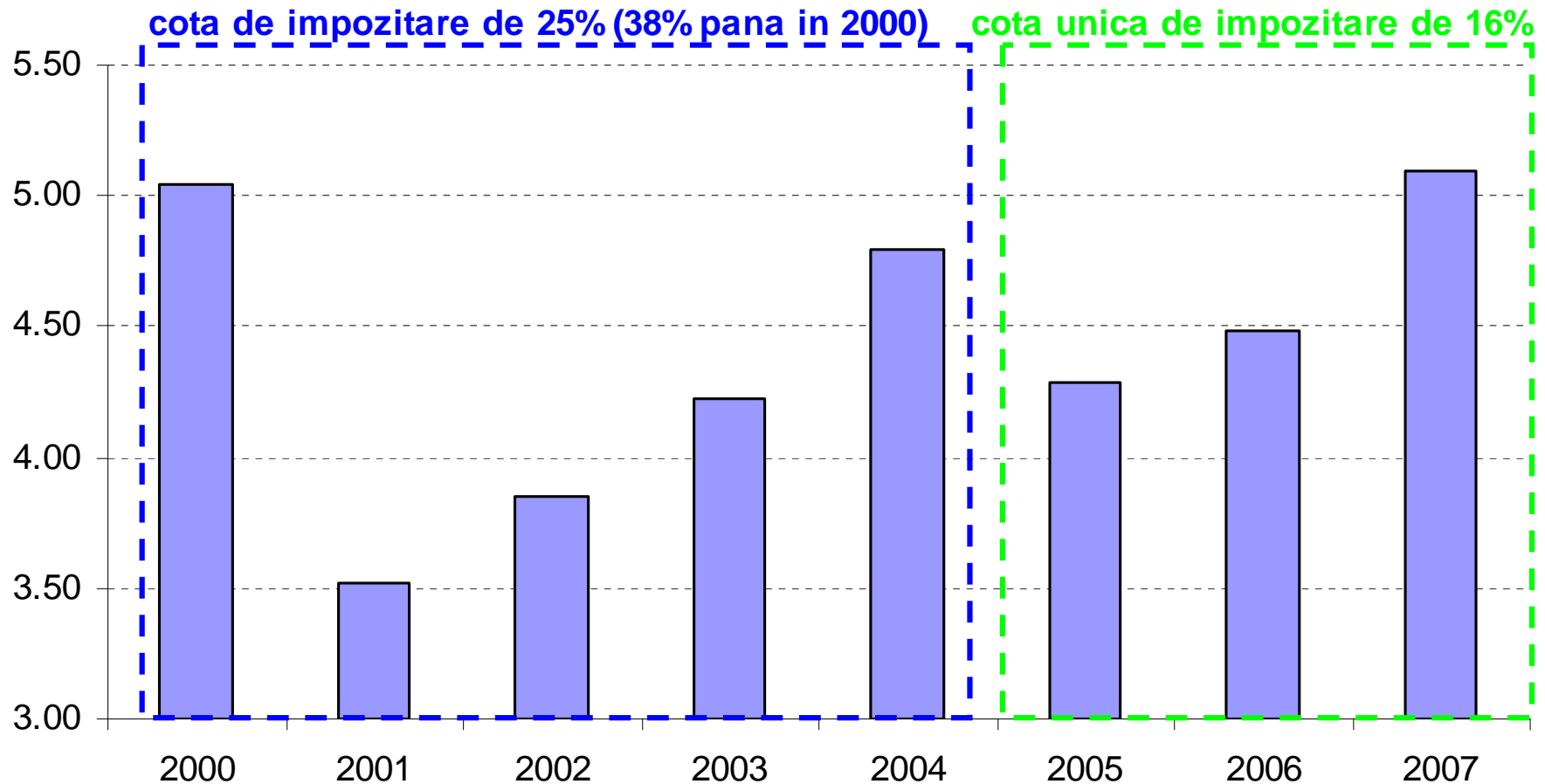
* veniturile bugetare din impozit pe venit raportate la compensația salariaților din conturile naționale

- **Scădere în 2005 – impactul imediat al cotei unice**
- **Creștere până în 2007 - creșterea gradului de conformare poate fi inșă și rezultatul reducerii cotelor de CAS din acea perioadă**
- **Plafonare în 2008 – stimulentele fiscale rezultate din introducerea cotei unice trebuiau însoțite de creșterea penalităților pentru evaziunea fiscală**

Efectul de conformare - CAS și cotă unică



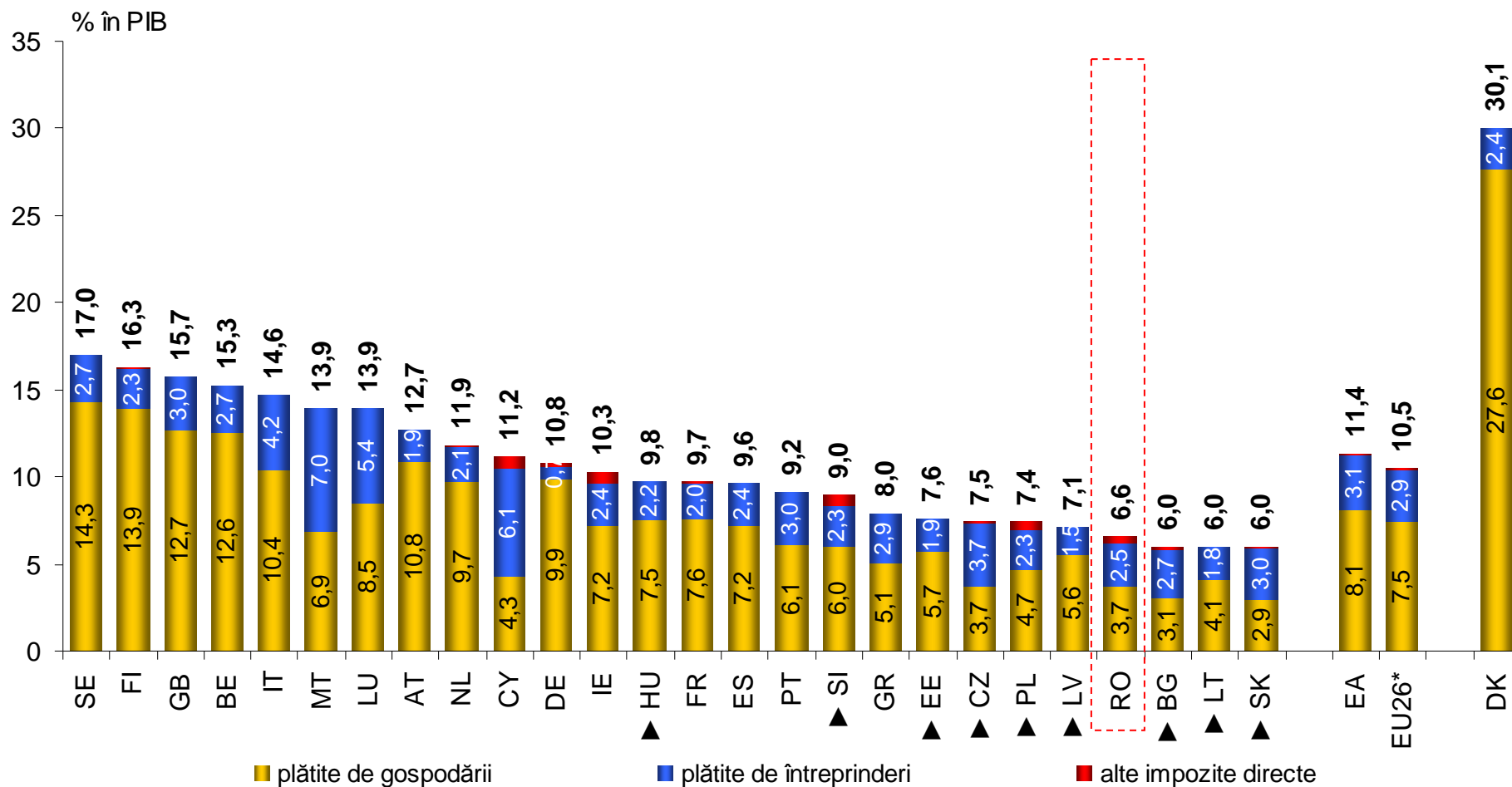
Rata implicită de taxare a profiturilor*



* veniturile bugetare din impozit pe profit raportate la excedentul brut din exploatare din conturile naționale

- **Scădere în 2005 – impactul imediat al cotei unice, urmată de creștere până în 2007**
- **Nu există date pentru 2008 pentru excedentul brut din exploatare**

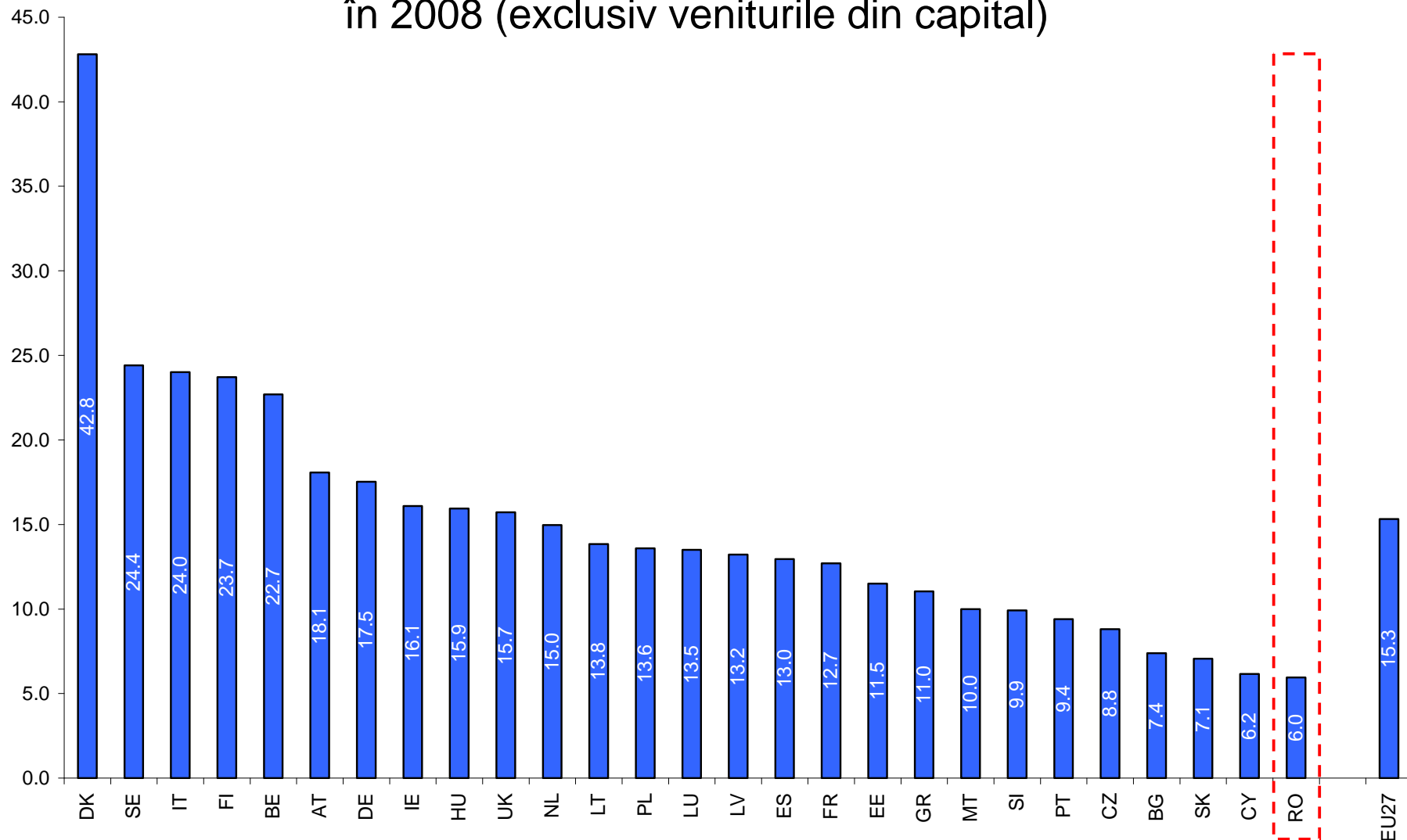
Impozite directe* în statele membre UE – în 2009 –



*) metodologie ESA

- Poziția **23 pe total** și poziția **7** în grupul NSM10
- Poziția **23** la **impozite plătite de gospodării** (**7** în grupul NSM10) și poziția **13** la **impozite directe plătite de întreprinderi** (**4** în grupul NSM10)

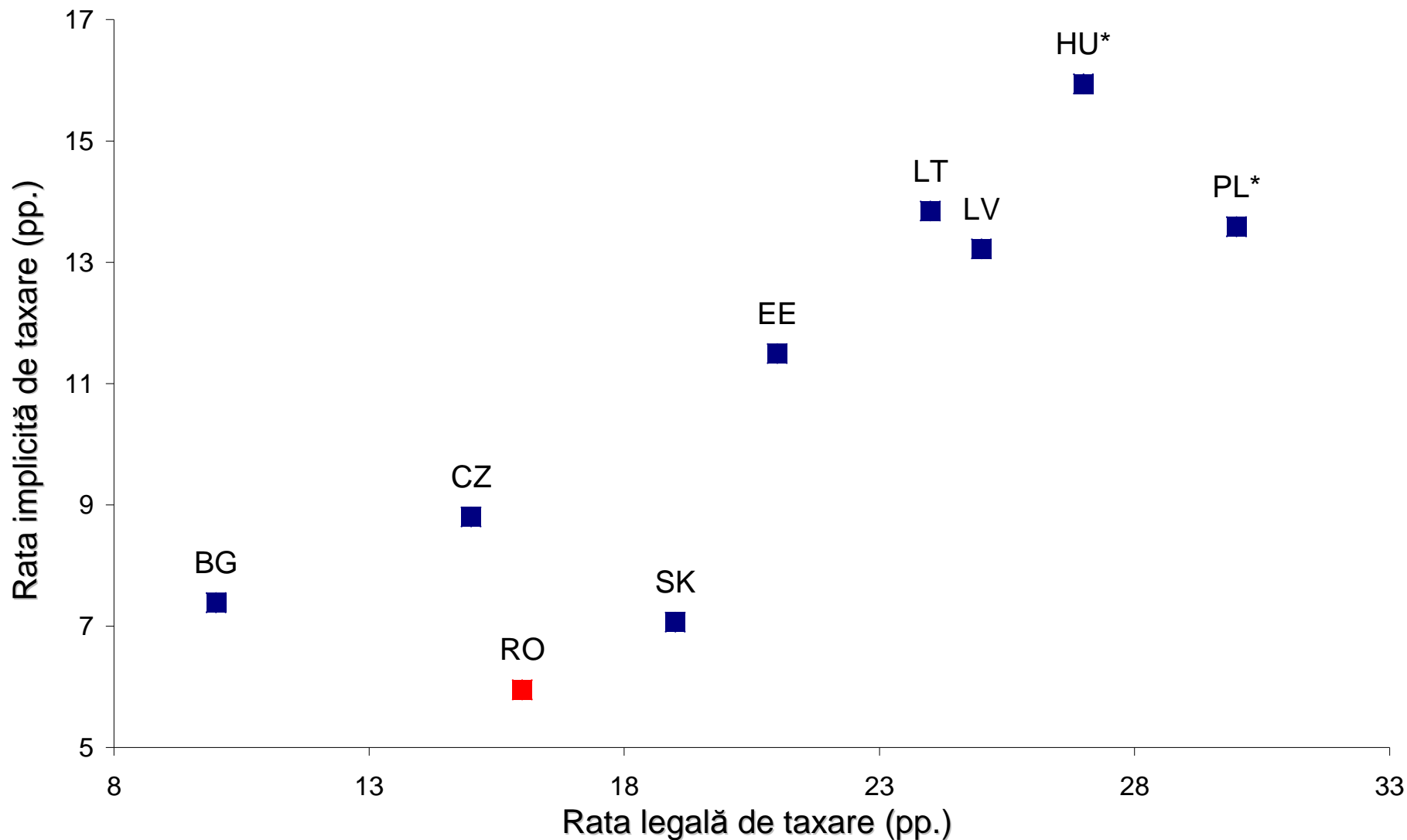
Rata implicită de taxare* aferentă impozitării veniturilor gospodăriilor în 2008 (exclusiv veniturile din capital)



* Calculată ca raport între încasările din impozitul pe venitul gospodăriilor (ajustat cu veniturile din capital) (ESA95) și remunerarea salariaților (conturi naționale)

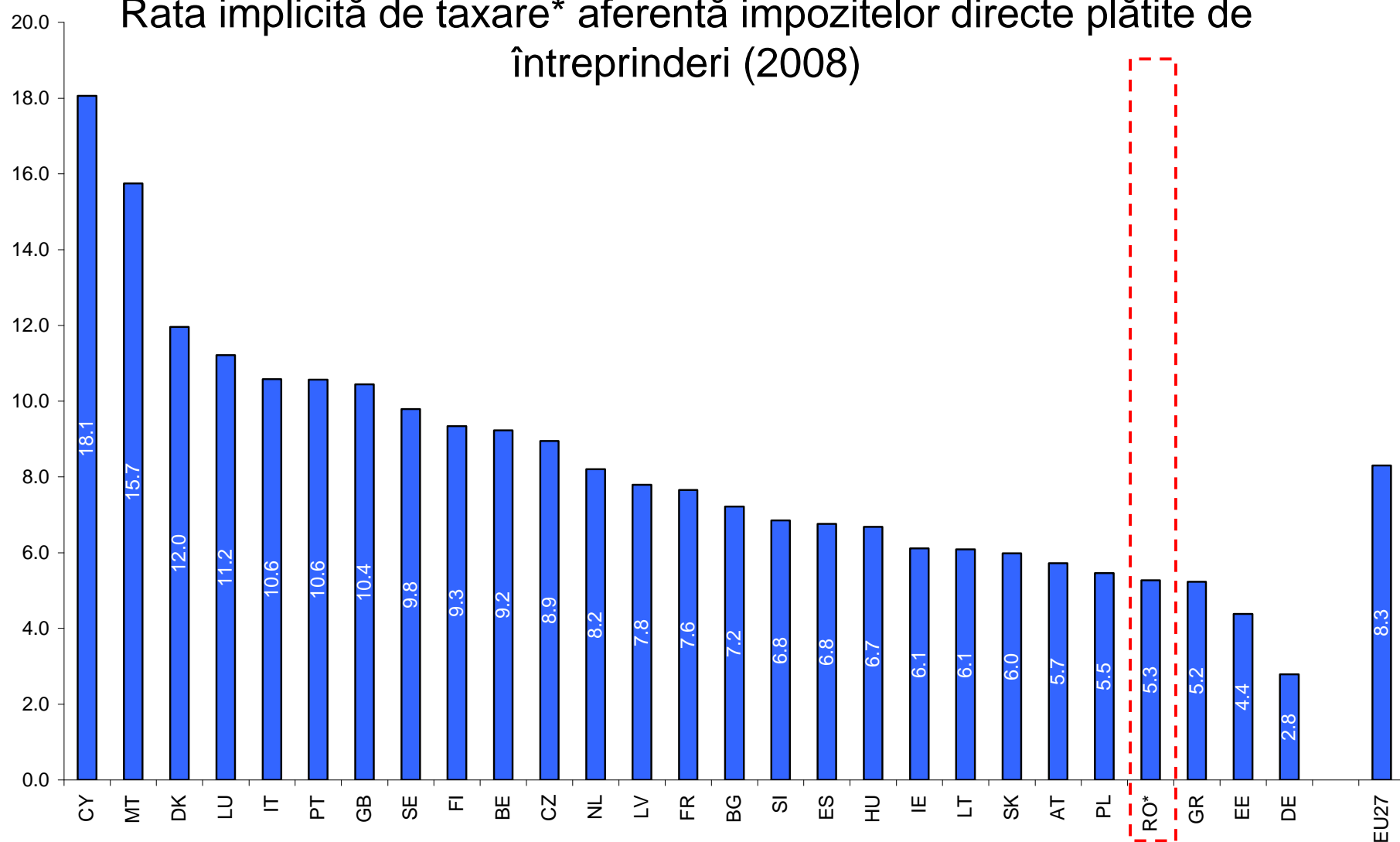
- **Poziția 27 la rata implicită de taxare aferentă impozitării veniturilor gospodăriilor (exclusiv veniturile din capital) (10 în grupul NSM10)**

Rate legale vs. Rate implicite de taxare aferente impozitării veniturilor gospodăriilor în 2008 (exclusiv veniturile din capital)



* HU și PL aveau sisteme progresive de taxare în 2008 (două tranșe de venit în cazul HU - 18% și 36%, trei tranșe de venit în cazul PL - 19%, 30% și 40%)

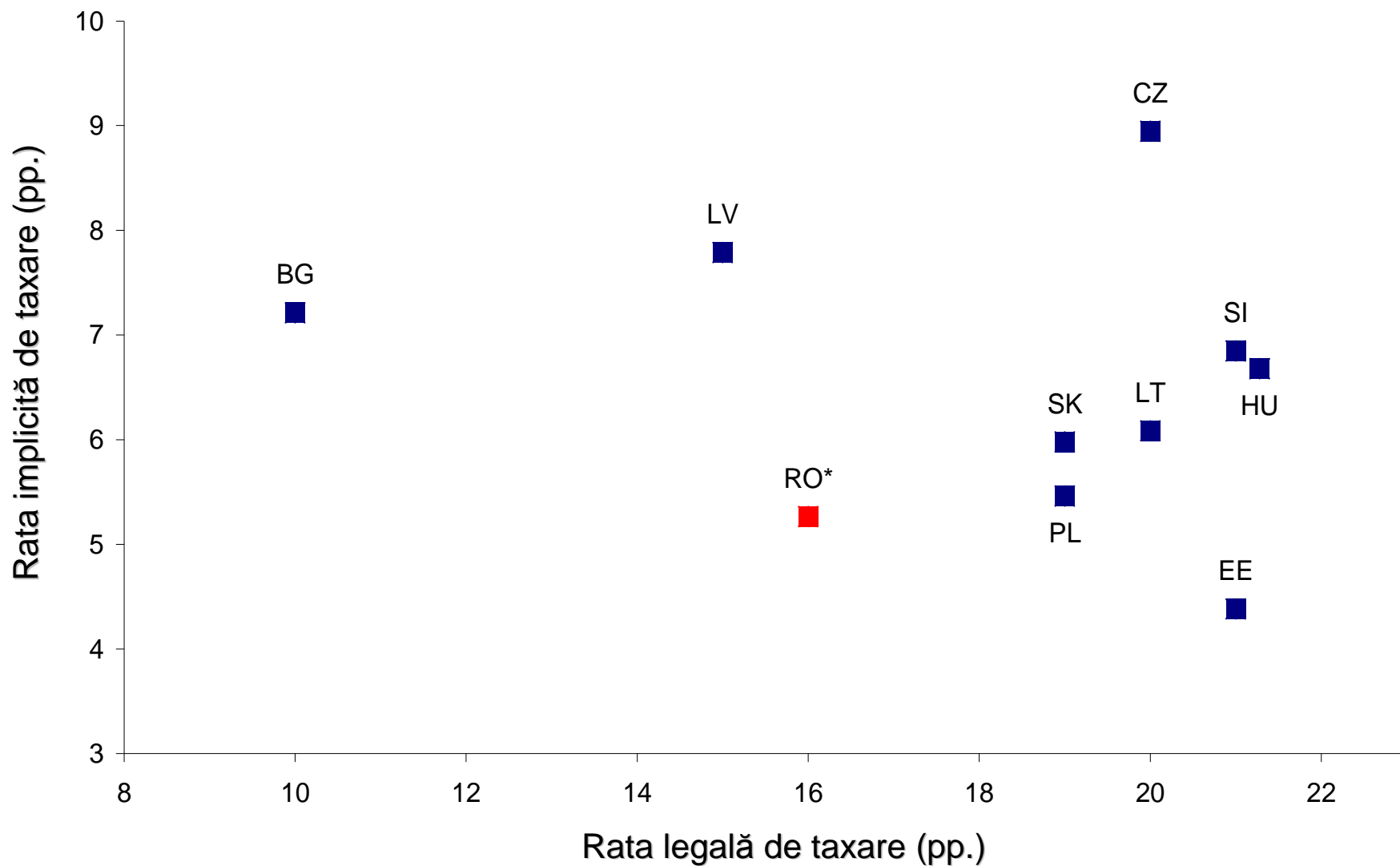
Rata implicită de taxare* aferentă impozitelor directe plătite de întreprinderi (2008)



* Calculată ca raport între încasările din impozitele directe plătite de întreprinderi (ESA95) și excedentul brut de exploatare (conturi naționale). Pentru România cifra raportată este cea aferentă anului 2007 datorită lipsei datelor privind EBE pe 2008

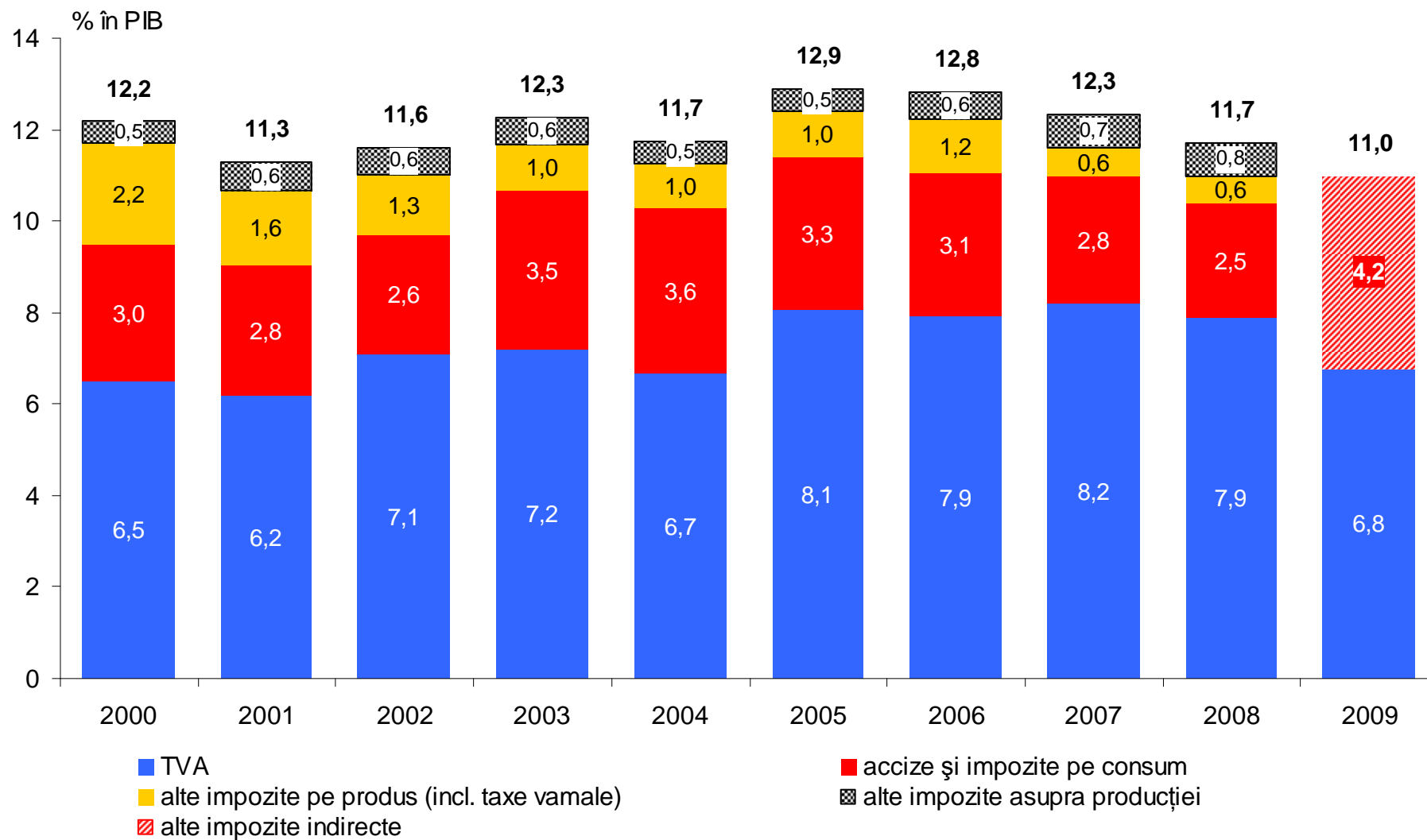
- **Poziția 24 la rata implicită de taxare aferentă impozitelor directe plătite de întreprinderi (9 în grupul NSM10)**

Rate legale vs. rate implicite de taxare aferente impozitelor directe plătite de întreprinderi în 2008



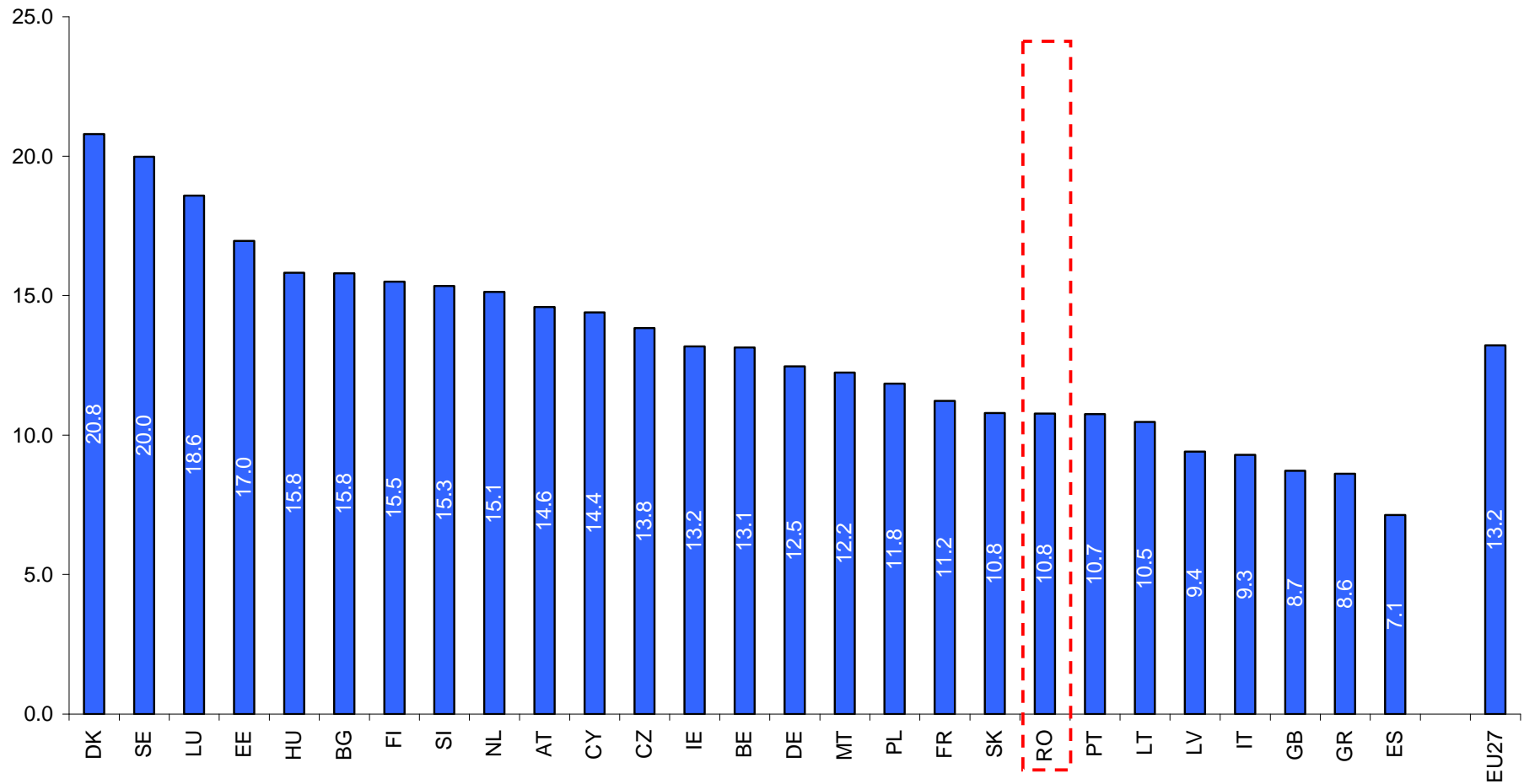
*Pt. RO datele raportate sunt aferente anului 2007

România: Impozite indirecte*



*) metodologie ESA 95

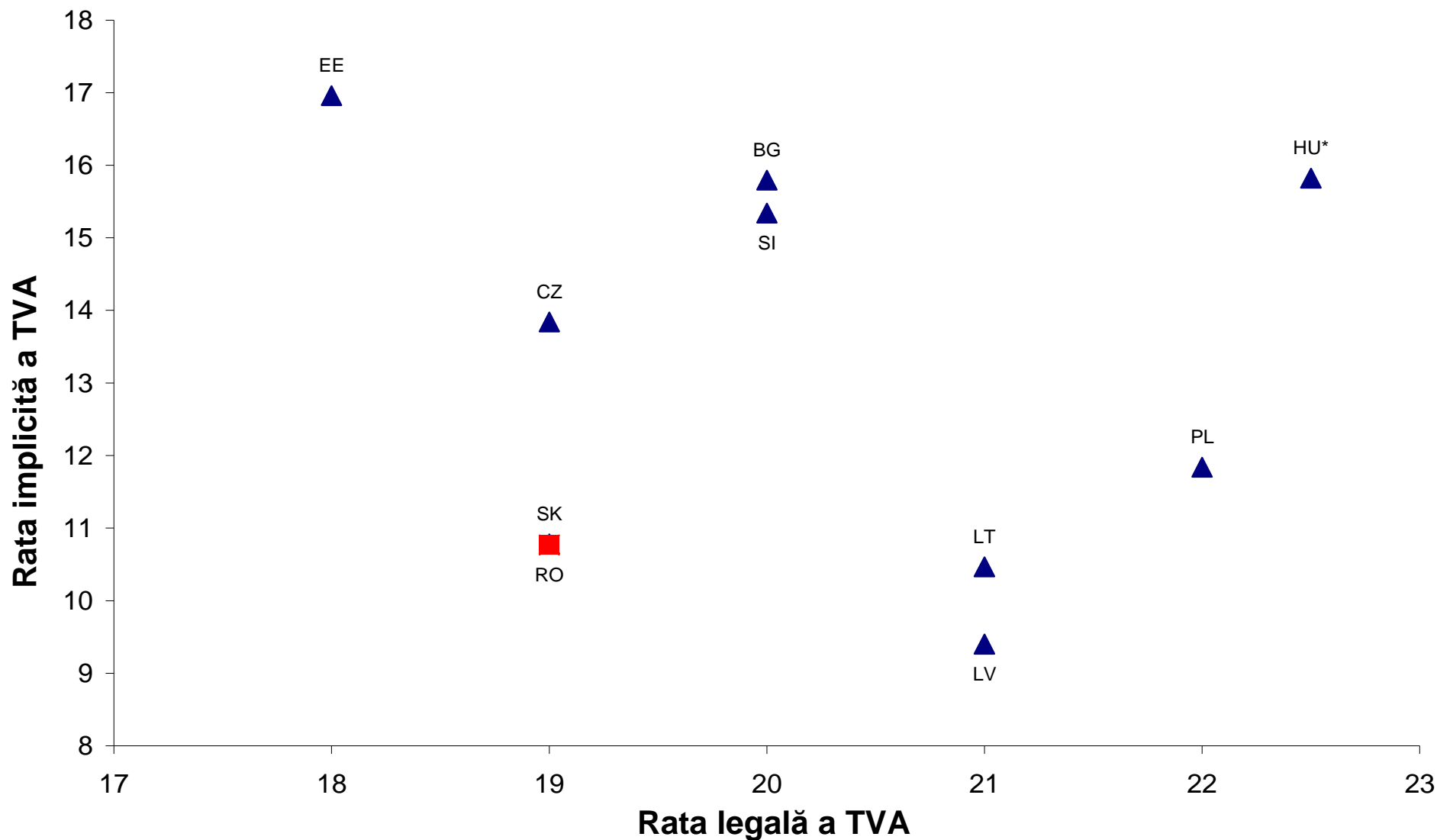
Rata implicită a TVA* (2009)



* Calculată ca raport între încasările din TVA și consumul privat

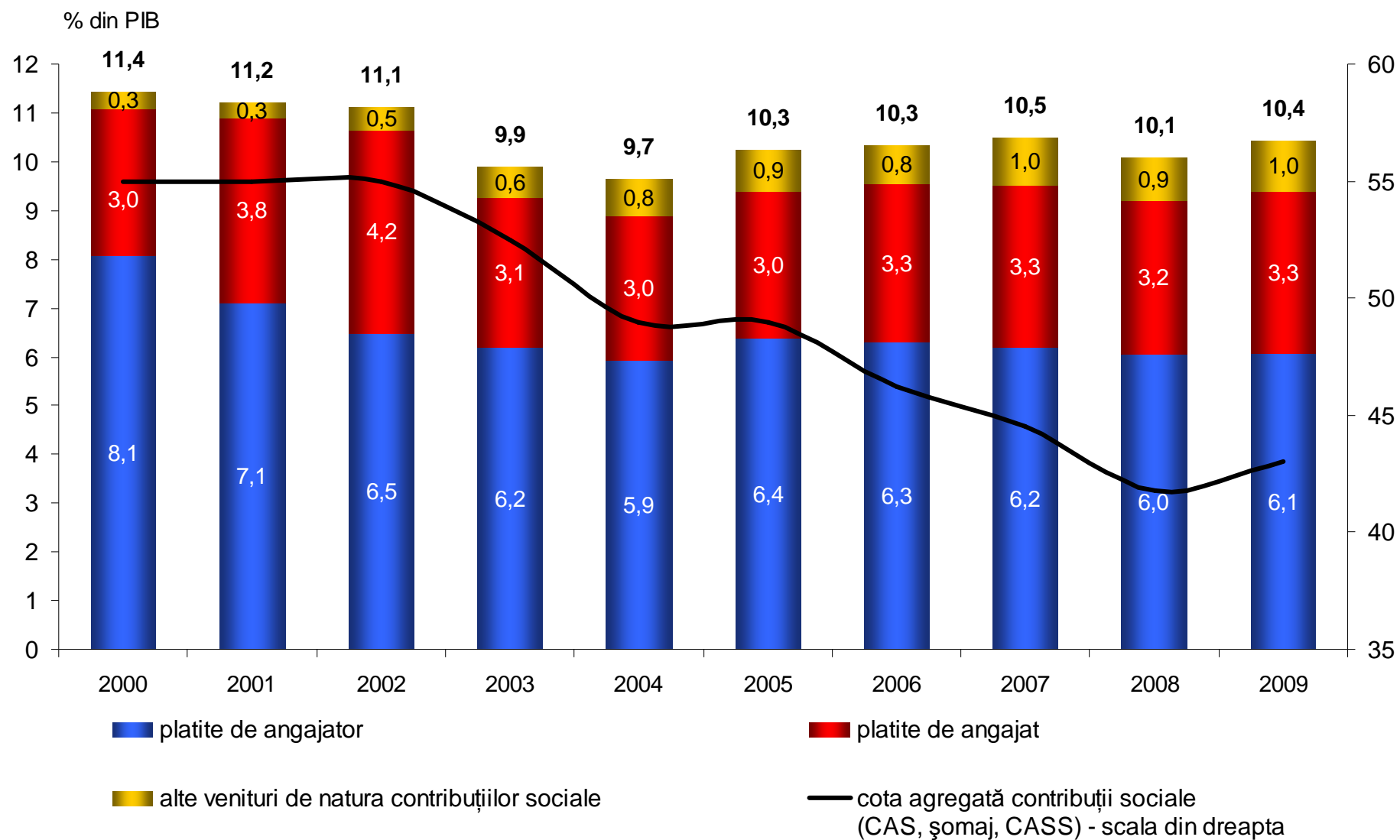
– Poziția 20 în cadrul UE27 și 8 în grupul NSM10

Rata legală vs. rata implicită a TVA, 2009



* În cazul HU este reprezentată rata legală medie la nivelul anului 2009 (20%, 25% de la 1 iulie 2009)

România: Venituri din contribuții sociale



Evoluția cotelor de contribuții sociale

% din fondul de salarii

	2001*	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
CAS	35,0	35,0	34,5	31,5	31,5	29,3	29,0	28,9	31,3
- angajator	23,3	23,3	25,0	22,0	22,0	19,8	19,5	19,4	20,8
- angajat	11,7	11,7	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	10,5
Șomaj	6,0	6,0	4,5	4,0	4,0	3,5	3,0	1,5	1,0
- angajator	5,0	5,0	3,5	3,0	3,0	2,5	2,0	1,0	0,5
- angajat	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5	0,5
CASS	14,0	14,0	13,5	13,5	13,5	13,5	12,5	11,5	10,7
- angajator	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	6,0	5,5	5,2
- angajat	7,0	7,0	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,0	5,5
TOTAL	55,0	55,0	52,5	49,0	49,0	46,3	44,5	41,8	43,0
- angajator	35,3	35,3	35,5	32,0	32,0	29,3	27,5	25,8	26,5
- angajat	19,7	19,7	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0	16,0	16,5

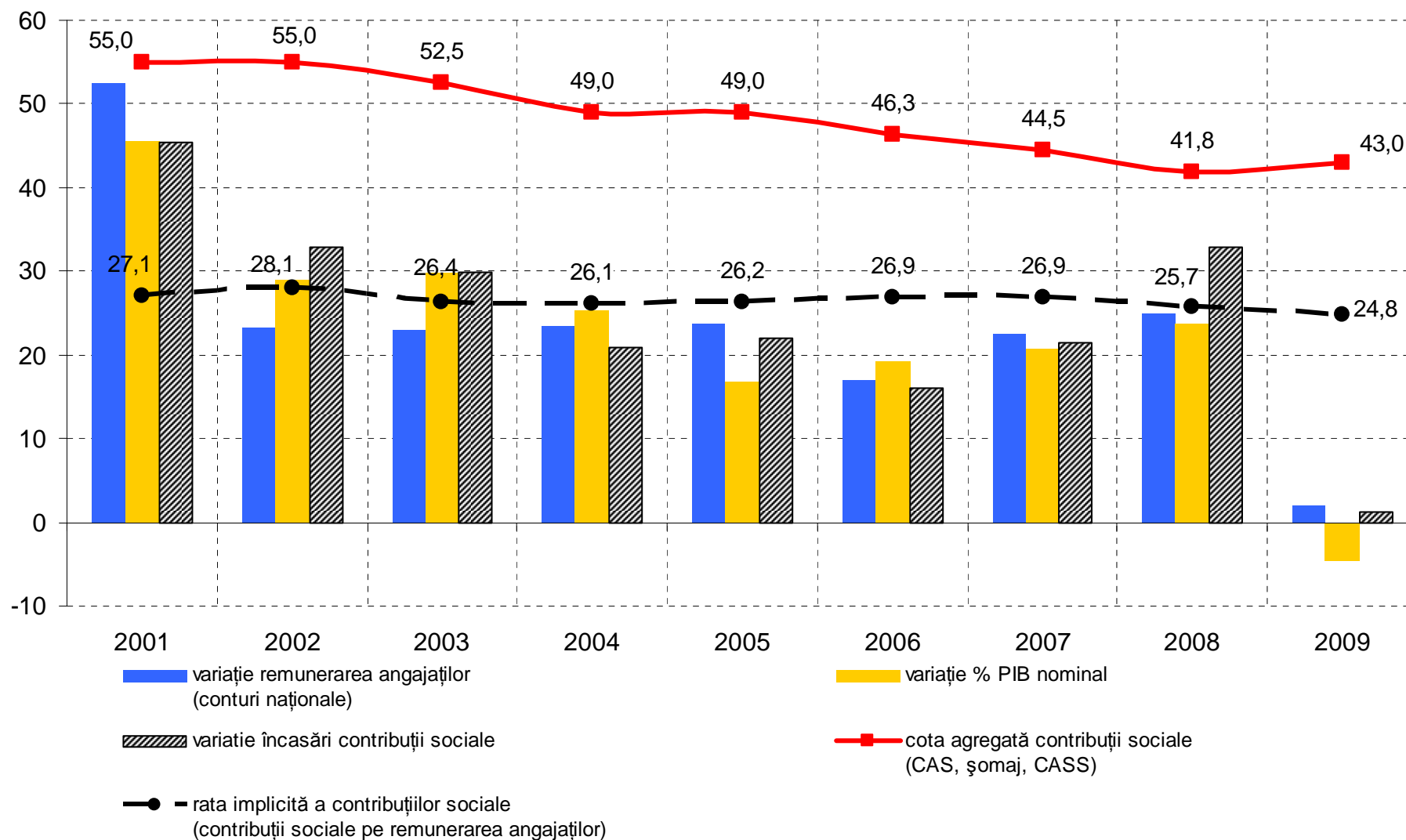
*) În anul 2000 s-a adoptat o nouă legislație privind asigurările sociale (Legea nr. 19/2000), aplicabilă din aprilie 2001

Ratele de contribuții la asigurările sociale în țările UE10, %, 2009

Contribuții la asigurările sociale		Ungaria	Slovacia	România	Polonia	Lituania	Slovenia	Cehia	Letonia	Estonia	Bulgaria
Pensii	Angajator	24	14	20.8	9.76	23.3	8.85	21.5	na	na	10
	Angajat	9.5	4	10.5	9.76	3	15.5	6.5	na	na	8
	Total	33.5	18	31.3	19.52	26.3	24.35	28	na	na	18
Șomaj	Angajator		1	0.5	na	1	0.06	1.2	na	na	0.6
	Angajat		1	0.5	na		0.14	0	na	na	0.4
	Total		2	1	na	1	0.2	1.2	na	na	1
Sănătate	Angajator	5	10	5.2	0	3	7.09	9	na	na	0
	Angajat	6	4	5.5	9	6	6.36	4.5	na	na	8
	Total	11	14	10.7	9	9	13.45	13.5	na	na	8
Altele	Angajator	3	10.2	1.35	8.76	3.4	0.1	5.96	na	na	2.1
	Angajat	1.5	4.4	0	3.95	0.3	0.1	0	na	na	1.4
	Total	4.5	14.6	1.35	8.45	3.7	0.2	3.3	na	na	3.5
Total	Angajator	32	35.2	27.85	14.26	30.7	16.1	26	24.09	33	12.7
	Angajat	17	13.4	16.5	22.71	9.3	22.1	6.5	9		17.8
	Total	49	48.6	44.35	41.23	40	38.2	35.16	33.09	33	30.5

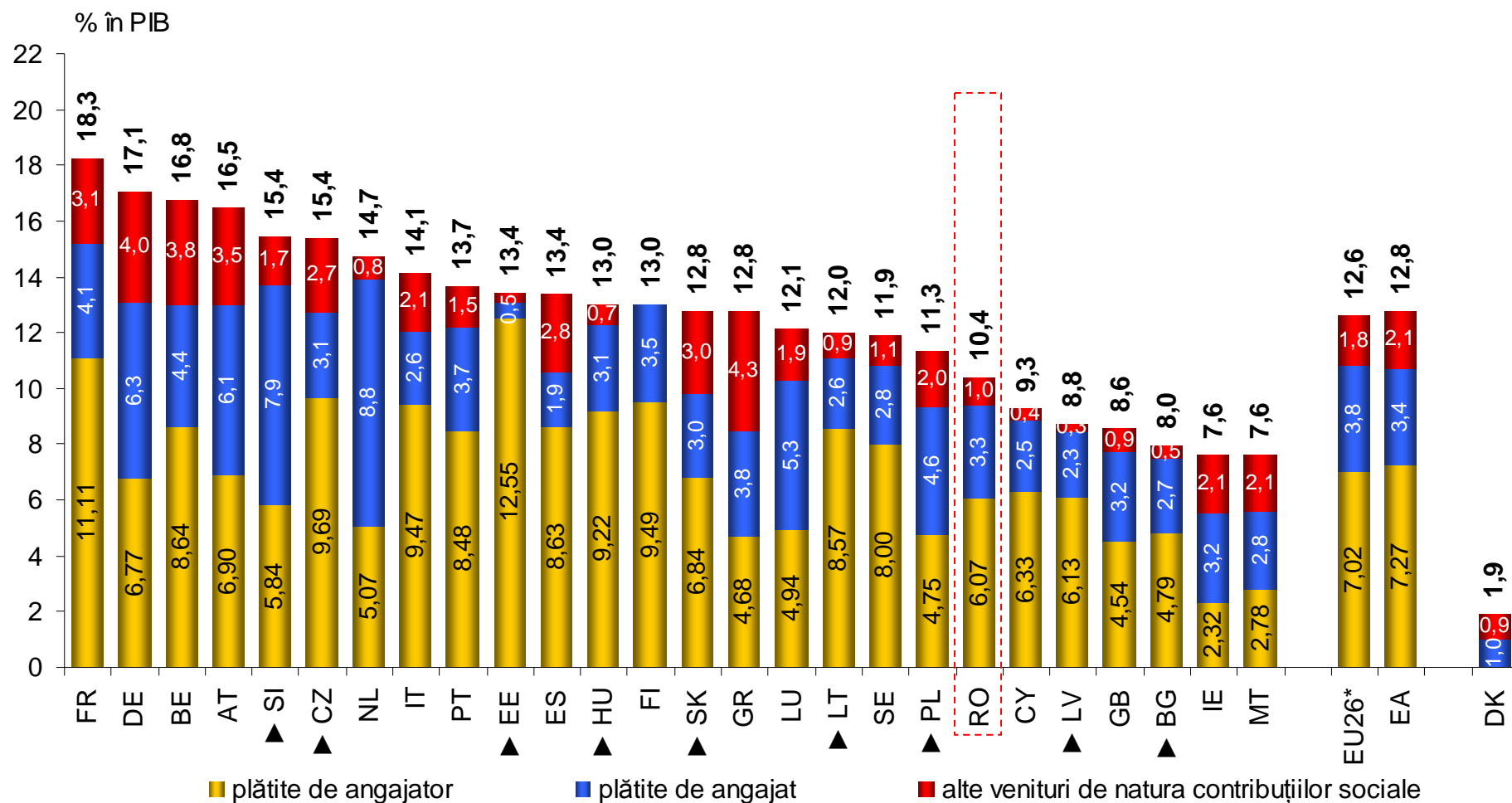
Sursa: Comisia Europeană, 2010

Rata implicită de taxare aferentă încasărilor totale din contribuții sociale (3)



- **Conformare încă redusă a contribuabililor la achitarea CAS, chiar în condițiile relaxării semnificative a taxării în domeniu – evaziune fiscală ridicată**
- **În 2009 – creșterea evaziunii fiscale**

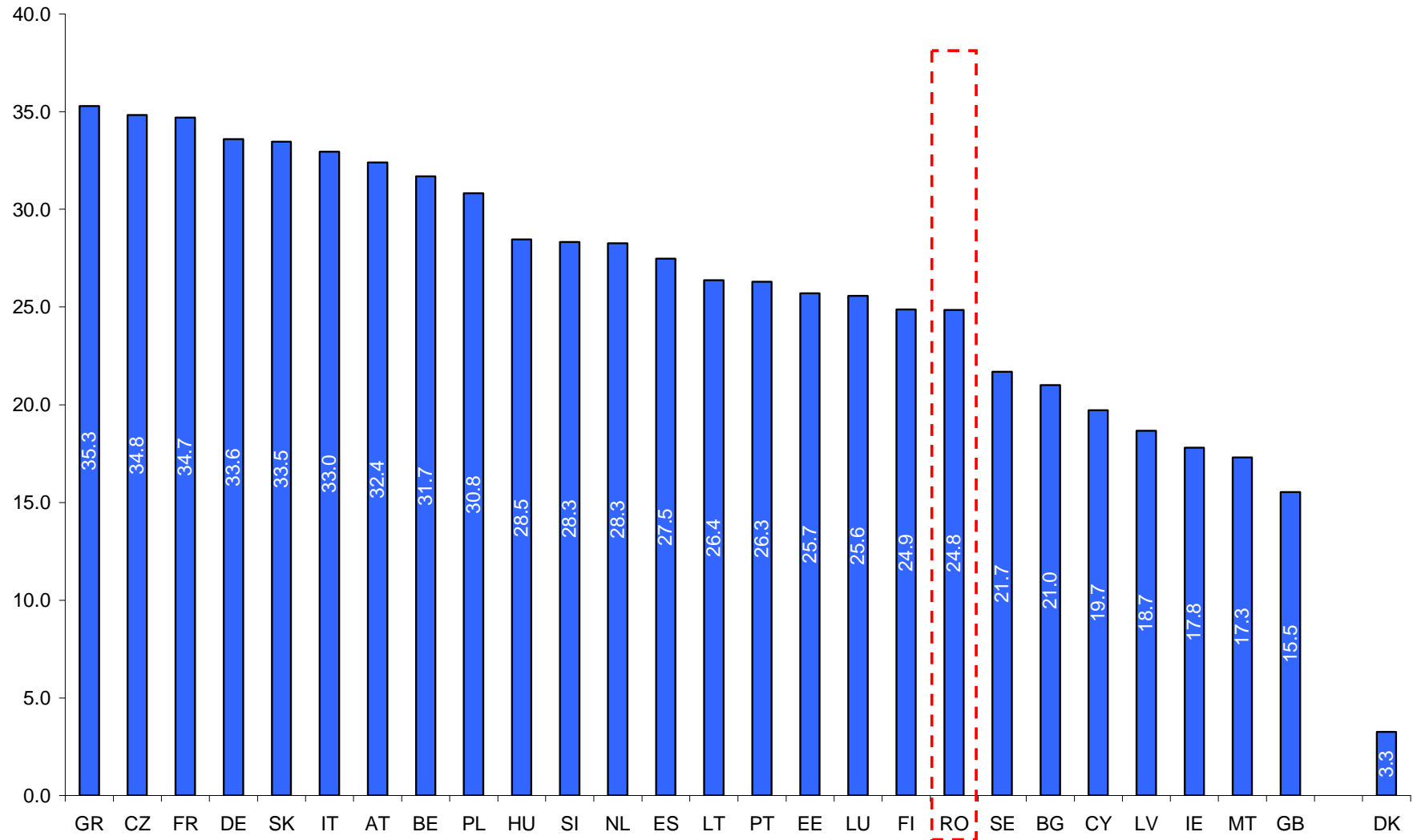
Contribuții de asigurări sociale* în state membre UE - în 2009 -



*) metodologie ESA 95

- **Poziția 20 la contribuții totale (8 în grupul NSM10)**
- **Poziția 16 la cele plătite de angajator (8 în grupul NSM10)**
- **Poziția 12 la cele plătite de angajat (3 în grupul NSM10)**

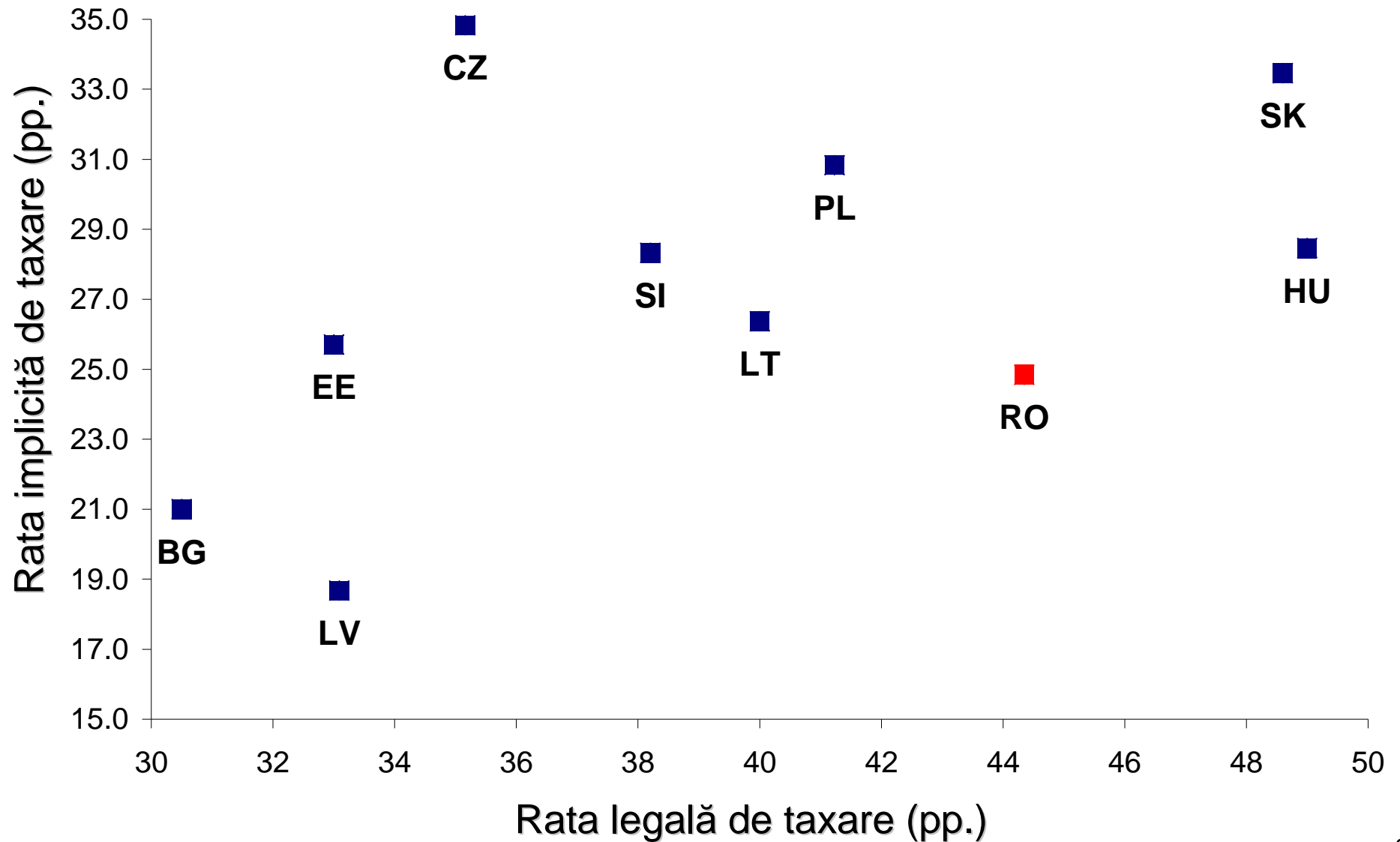
Rata implicită de taxare aferentă contribuțiilor sociale* în 2009



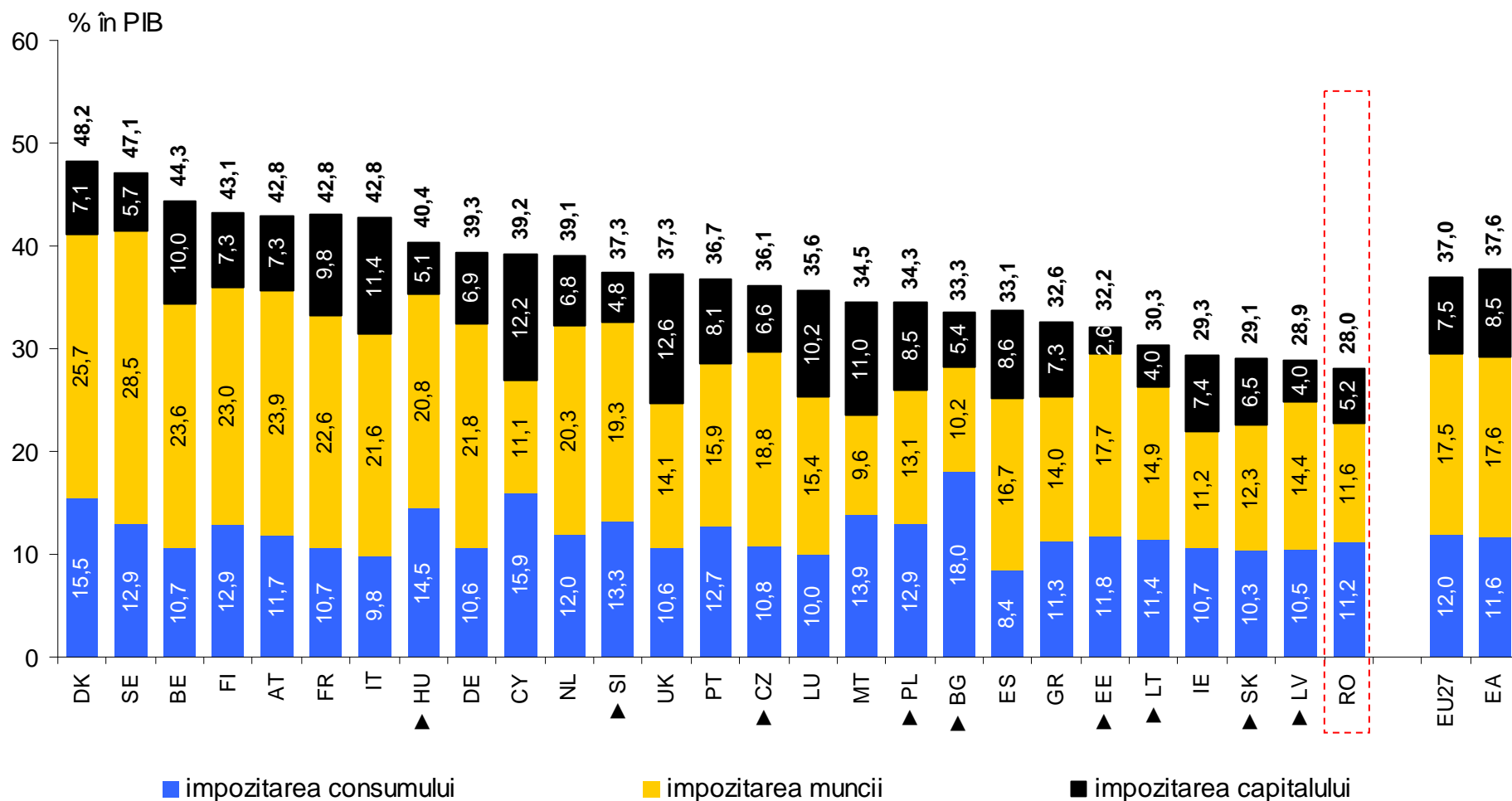
* Calculată ca raport între contribuțiile sociale încasate (ESA95) și remunerarea salariaților (conturi naționale)

– **Poziția 19** la rata implicită de taxare aferentă contribuțiilor sociale (8 în grupul NSM10)

Rate legale vs. rate implicite de taxare aferente contribuțiilor sociale în NSM10 (2009)

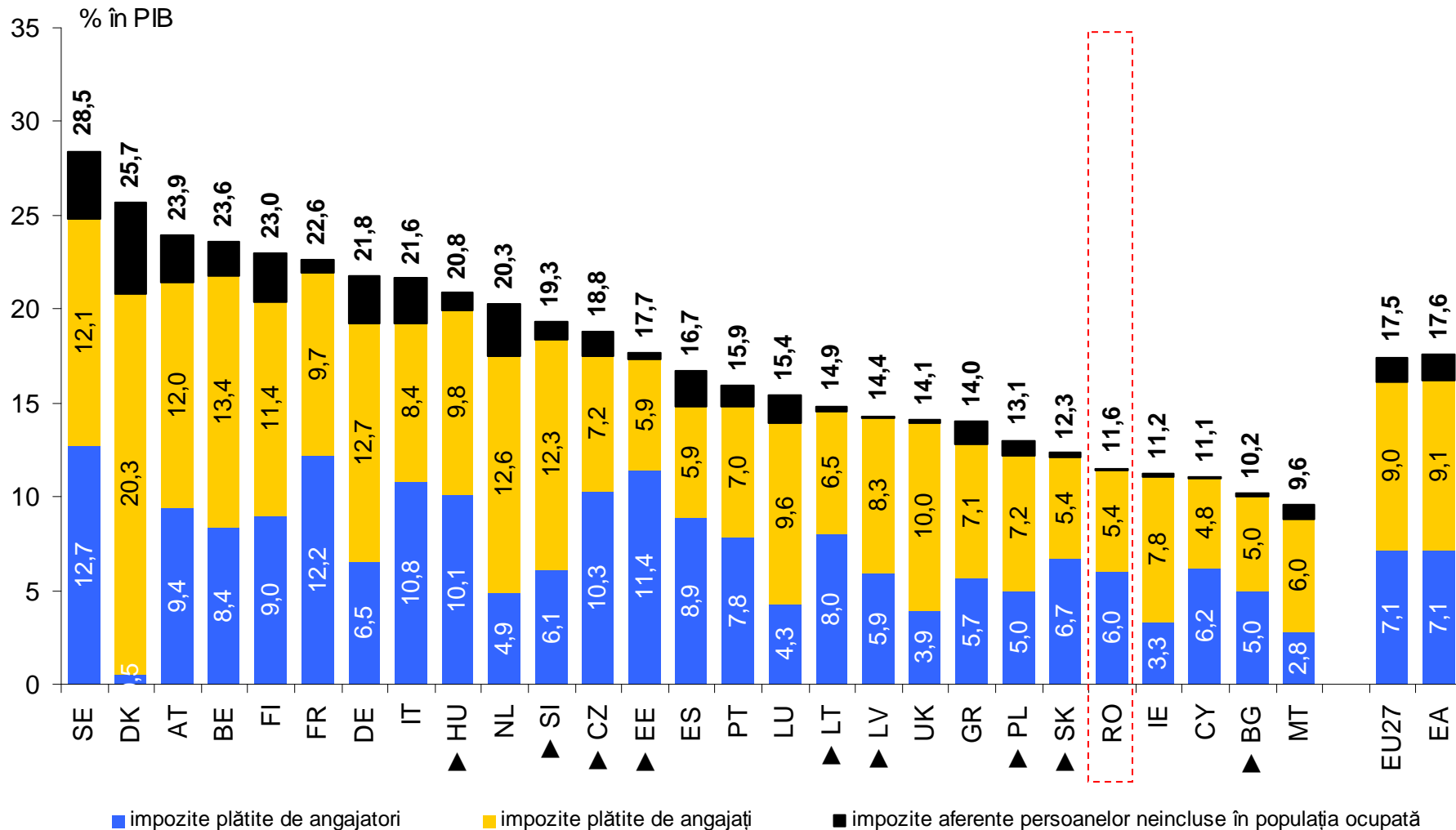


Venituri fiscale clasificate conform obiectului impozitării în țările membre UE în anul 2008



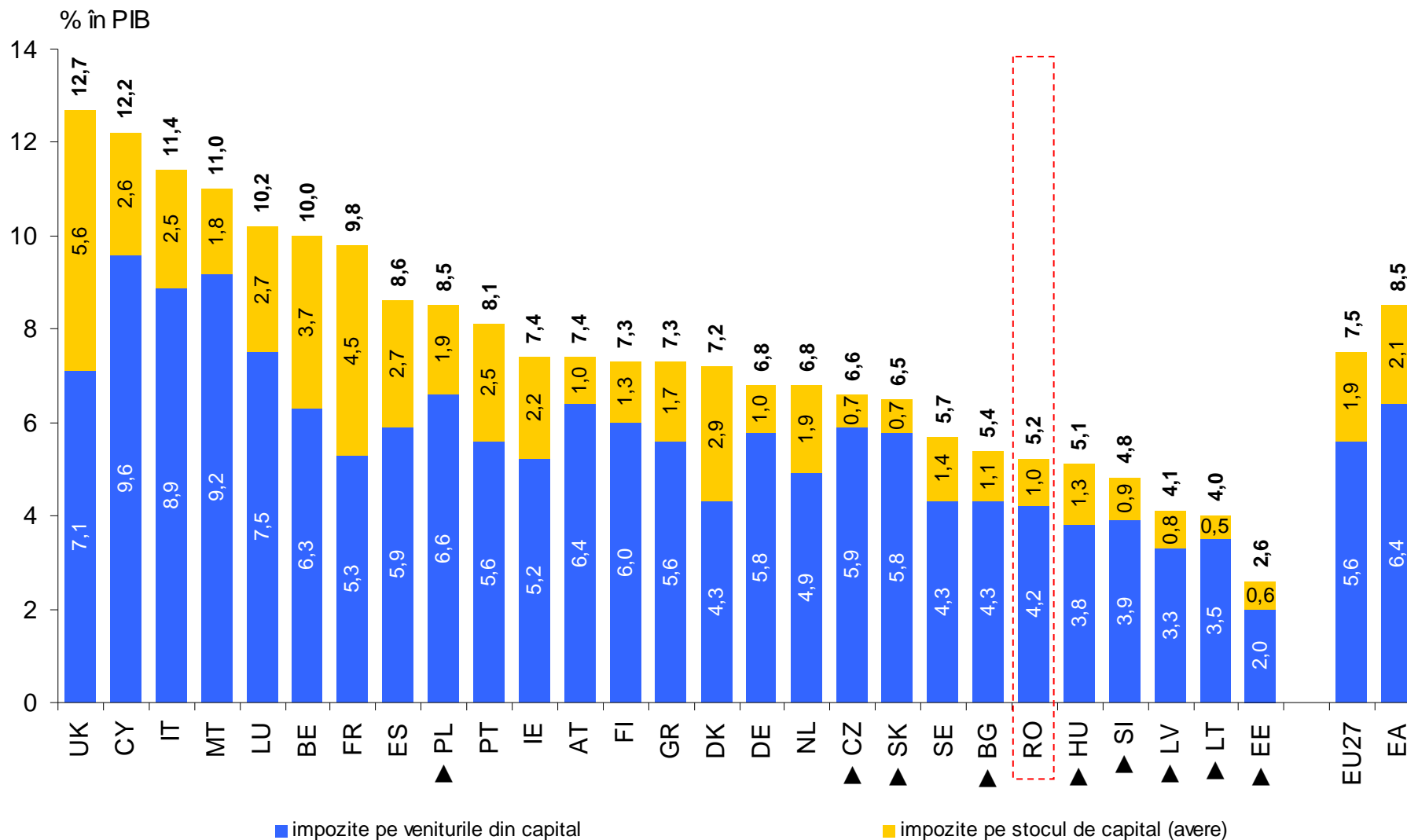
- **România se află pe ultimul loc în UE sub aspectul veniturilor fiscale**
- **Impozitarea consumului**, România este pe locul **16** în apropierea mediei UE27 și pe locul **7** în grupul NSM10
- **Impozitarea muncii** – locul **23** la nivelul UE și pe poziția **9** în rândul NSM10
- În privința **capitalului** – locul **22** și **5** la nivelul grupului NSM10

Venituri din impozitarea muncii în țările membre UE în anul 2008



- După criteriul **impozitarea muncii**, România se află pe locul **23** în UE și pe poziția **9** în grupul NSM10
- **Partea cea mai substanțială rămâne contribuția angajatorilor** (locul **17** la nivelul UE, respectiv locul **7** între NSM10), în timp ce la contribuția angajaților ocupă locul **25** în UE, respectiv locul **9** la nivelul NSM10

Venituri din impozitarea capitalului în țările membre UE în anul 2008



- România ocupă locul **22** în UE și locul **5** în grupul NSM10
- La **impozitarea veniturilor din capital** –locul **22** în UE și pe poziția **5** în grupul NSM10
- La **impozitul pe stocul de capital (averea)** ne aflăm pe locul **20** în UE cu numai **1%** din PIB (**53%** din media UE 27) și pe poziția **5** în rândul NSM10 (**aproximativ la nivelul mediei grupului**)

Venituri nefiscale în România

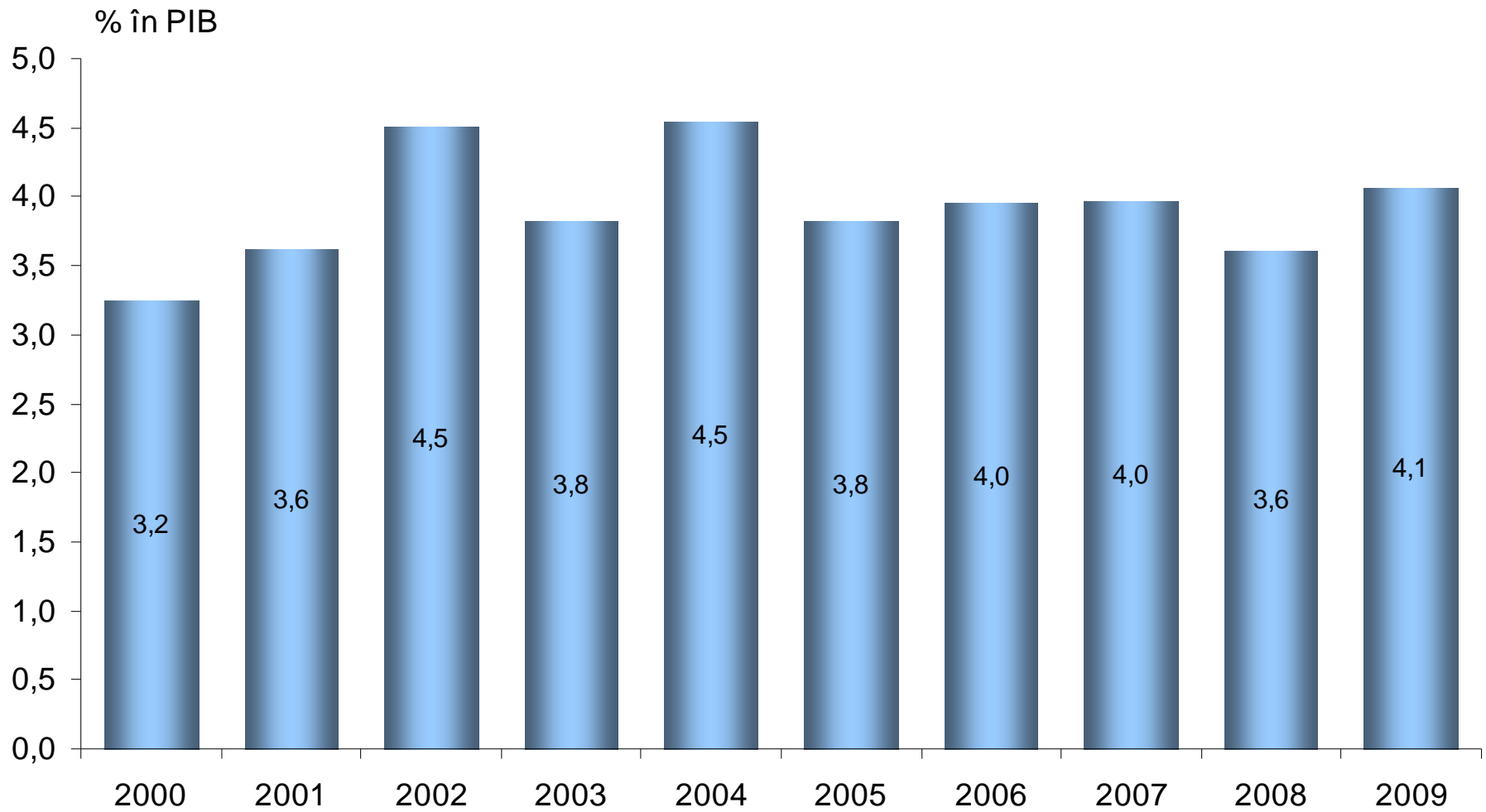
1. Venituri din proprietățile statului:

- Vărsăminte din profitul societăților comerciale cu capital de stat
- Vărsăminte din veniturile nete ale BNR
- Venituri din concesiuni și închirieri (redevențe miniere și petroliere)
- Venituri din dividende aferent participațiilor statului
- Dobânzi
- Chirii

2. Venituri din vânzări de bunuri și servicii (taxe consulare, metrologie, mediu, eliberări permise și certificate, amenzi, penalități și confiscări)

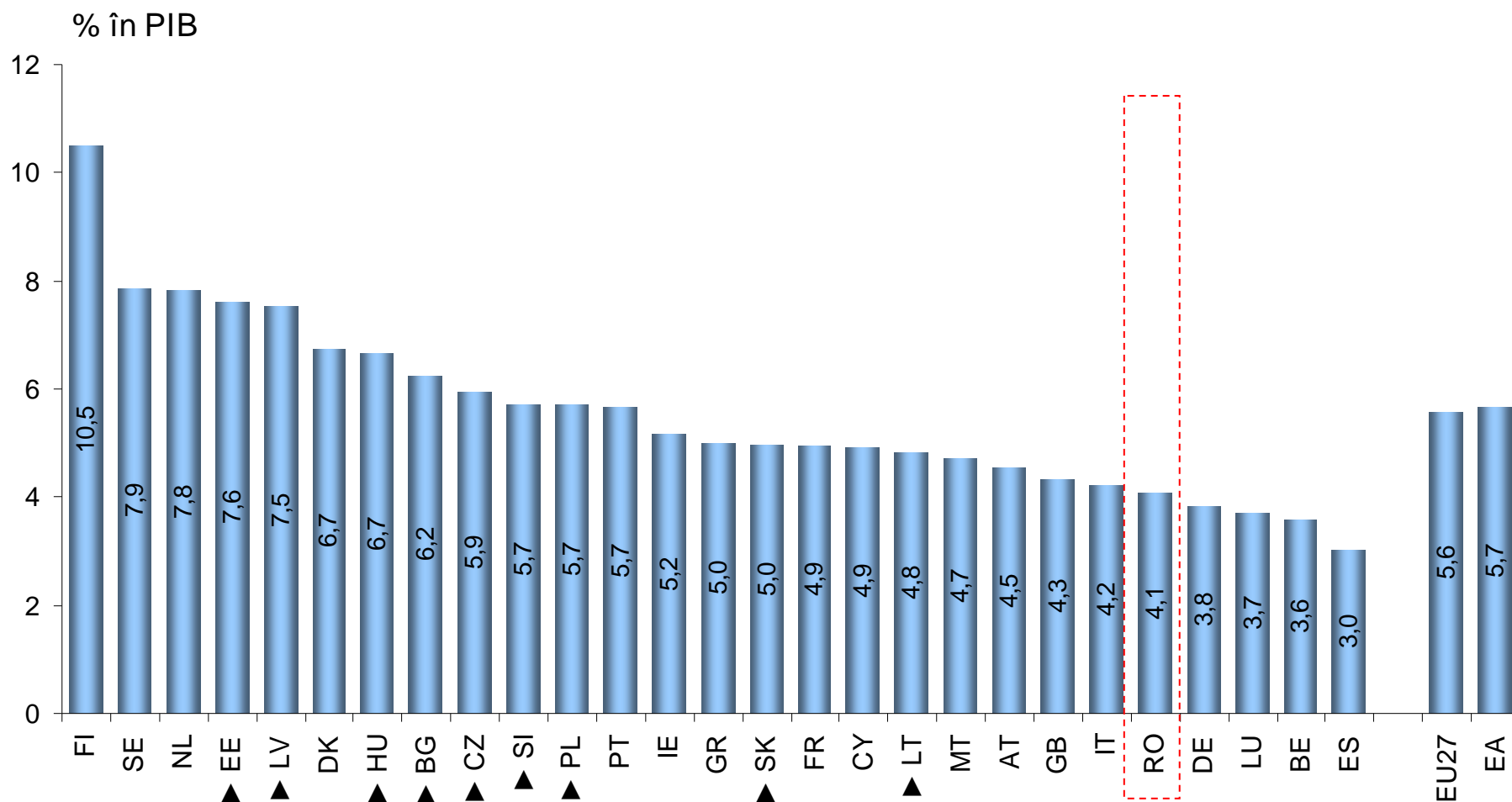
3. Intrări de fonduri europene

România: Venituri nefiscale ale BGC*



*) metodologie ESA 95

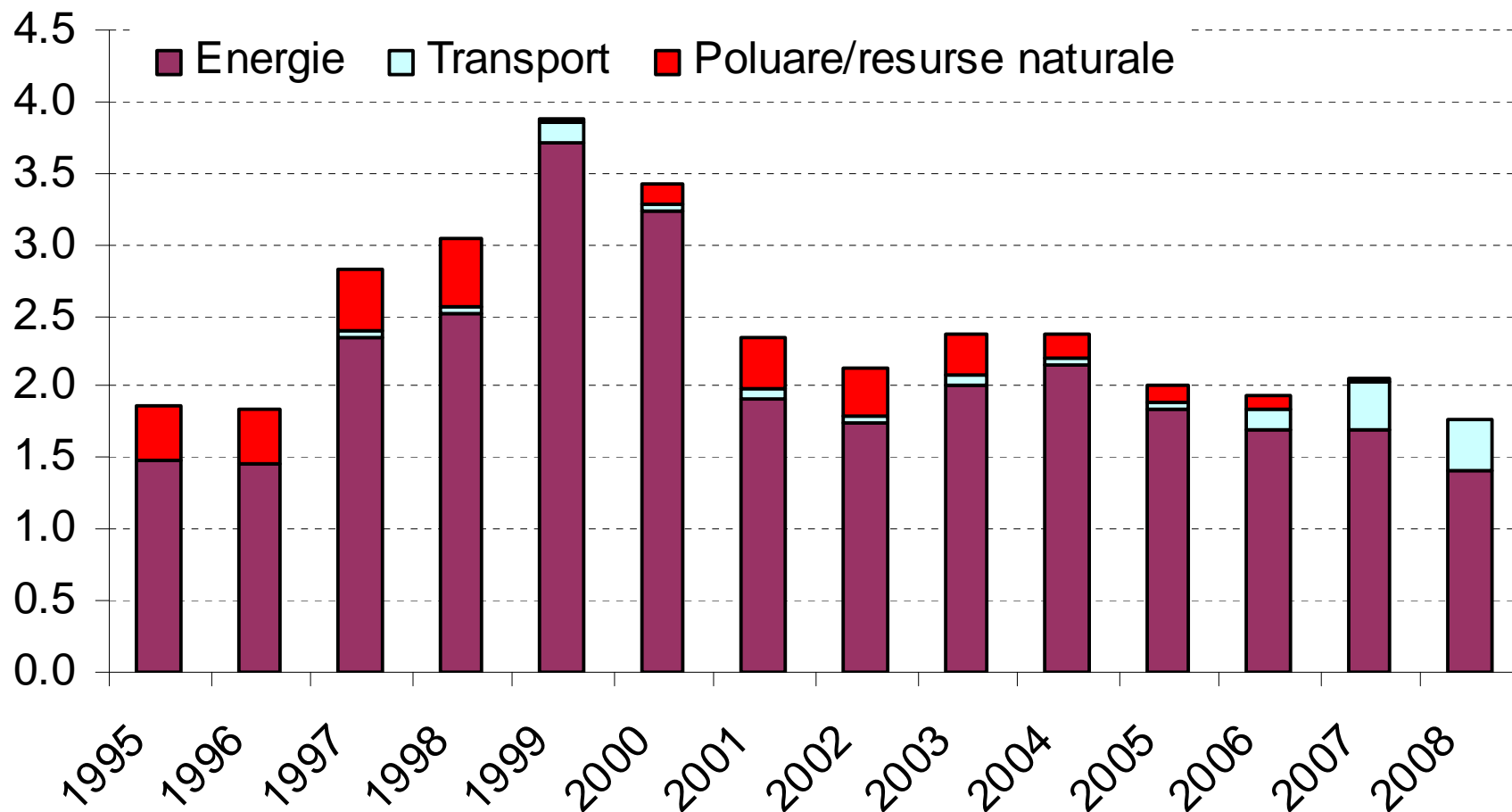
Veniturile nefiscale ale BGC* în state membre UE - în 2009 -



*) metodologie ESA 95

- **Venituri nefiscale:** locul **23** în UE (73% din media UE27) și **ultimul** în grupul NSM10 (69,5% din media acestor țări)

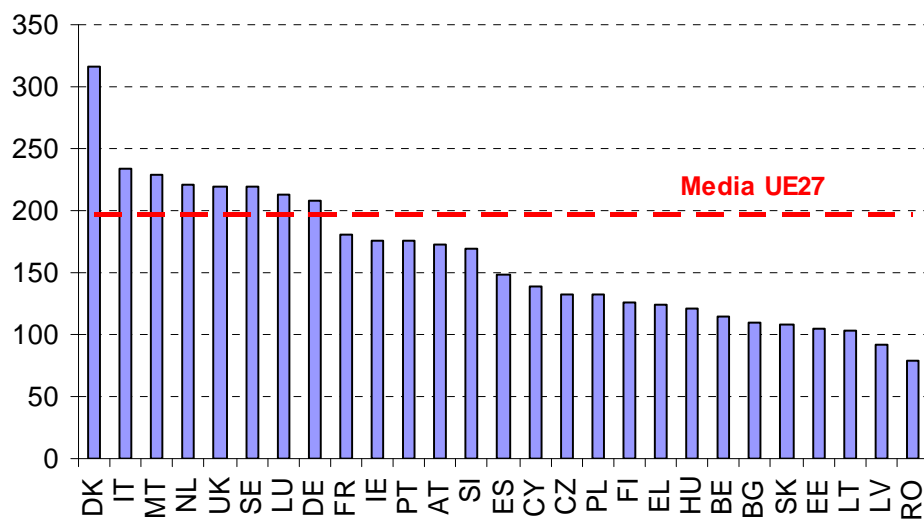
Taxele de mediu în România – energie, transport, poluare și exploatare resurse naturale, % din PIB



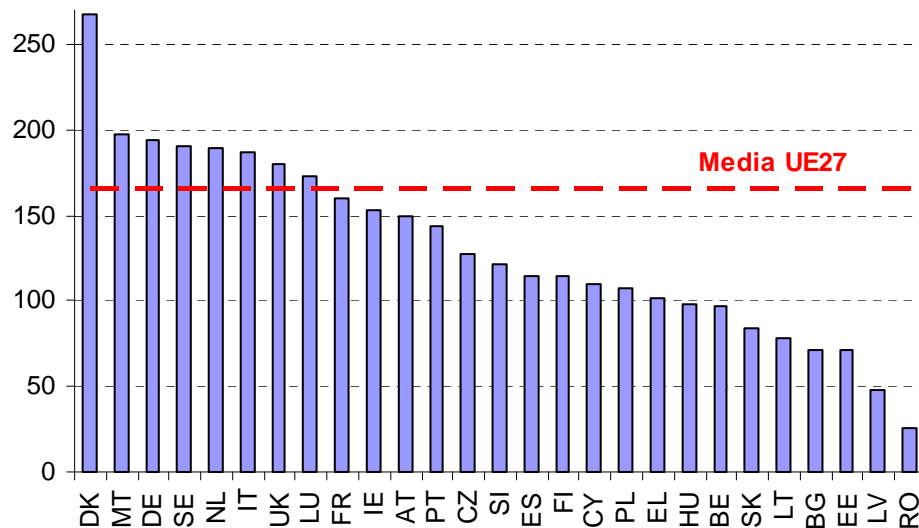
– Locul 25 în EU27 și 9 în NSM10

Rata implicită de taxare (RIT) – taxe de mediu – energie*

RIT nominală



RIT în termeni reali
(deflatată cu deflatorul cererii finale, prețurile anului 2000)



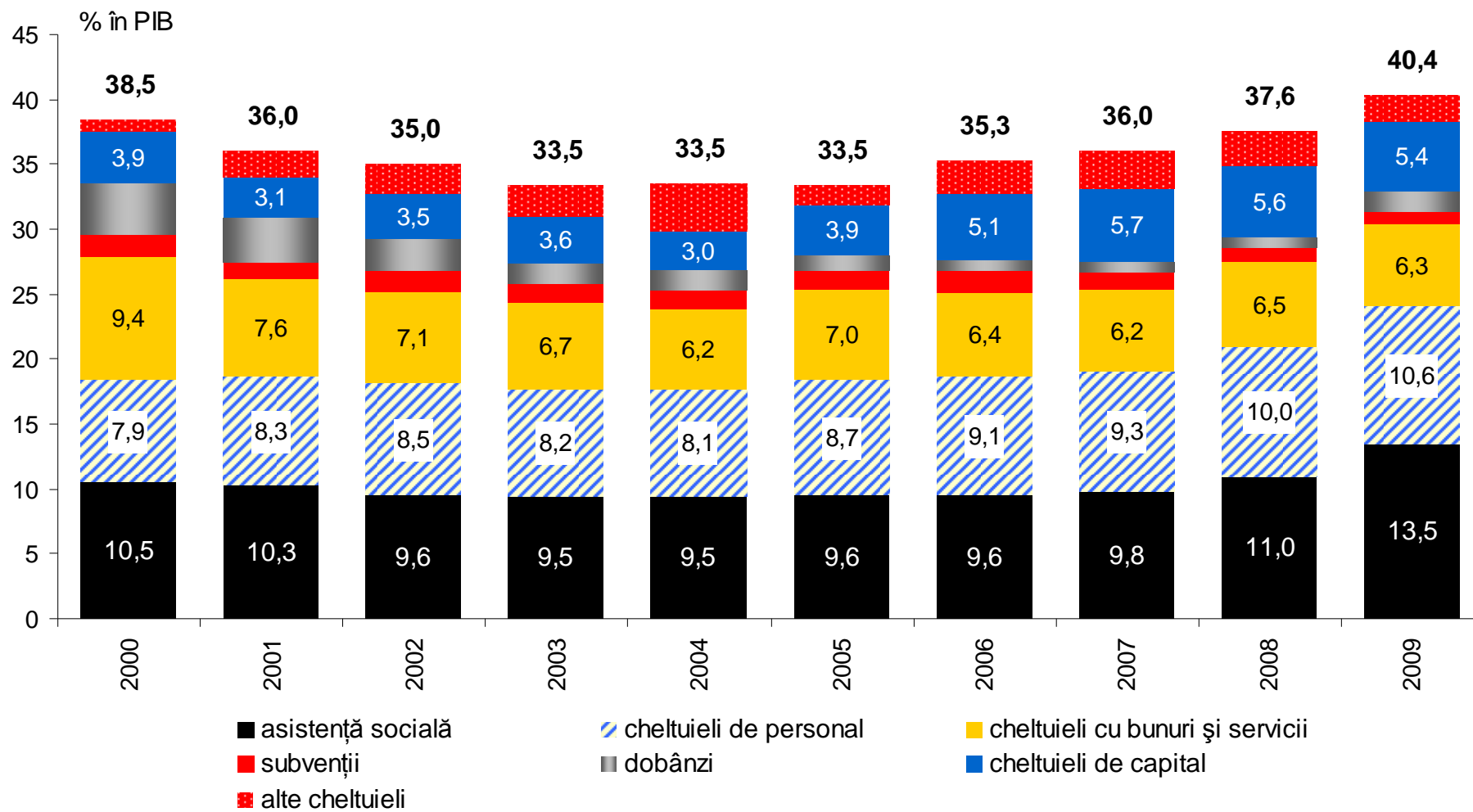
* Calculată ca raport între veniturile bugetare din taxe pe energie (exprimate în euro) și consumul final de energie (exprimat în tone de petrol echivalent)

Ratele legale de taxare – comparații cu alte țări (2010)

Tara	Impozit pe profit	Impozit pe venit	TVA standard
Austria	25%	21-50%	20%
Belgium	34%	25-50%	21%
Bulgaria	10%	10%	20%
Croatia	20%	15-45%	23%
Cyprus	10%	0-30%	15%
Czech Republic	19%	15%	20%
Denmark	25%	0-63%	25%
Estonia	21%	21%	20%
France	33%	21% (social charges)	20%
Germany	29.8% (average)	0-45%	19%
Greece	22/25%	0-40%	19%
Hungary	16%	18% and 36%	25%
Ireland	13%	0-41%	21%
Italy	31%	23-43%	20%
Latvia	15%	26%	21%
Lithuania	15%	0-15%	21%
Luxembourg	30%	6-38.95%	15%
Malta	35%	0-35%	18%
Netherlands	20/25.5%	0-52%	19%
Poland	19%	0%, 18, 32% (or optional 19% flat rate for self-employed)	22%
Portugal	25%	10.5-40%	21%
Romania	16%	16%	24%
Serbia	10%	12-20%	18%
Slovakia	19%	19%	19%
Slovenia	21%	16-41%	8.5/20%
Spain	25-30%	0-42%	18%
Sweden	26%	28.89%-59.09%	25%

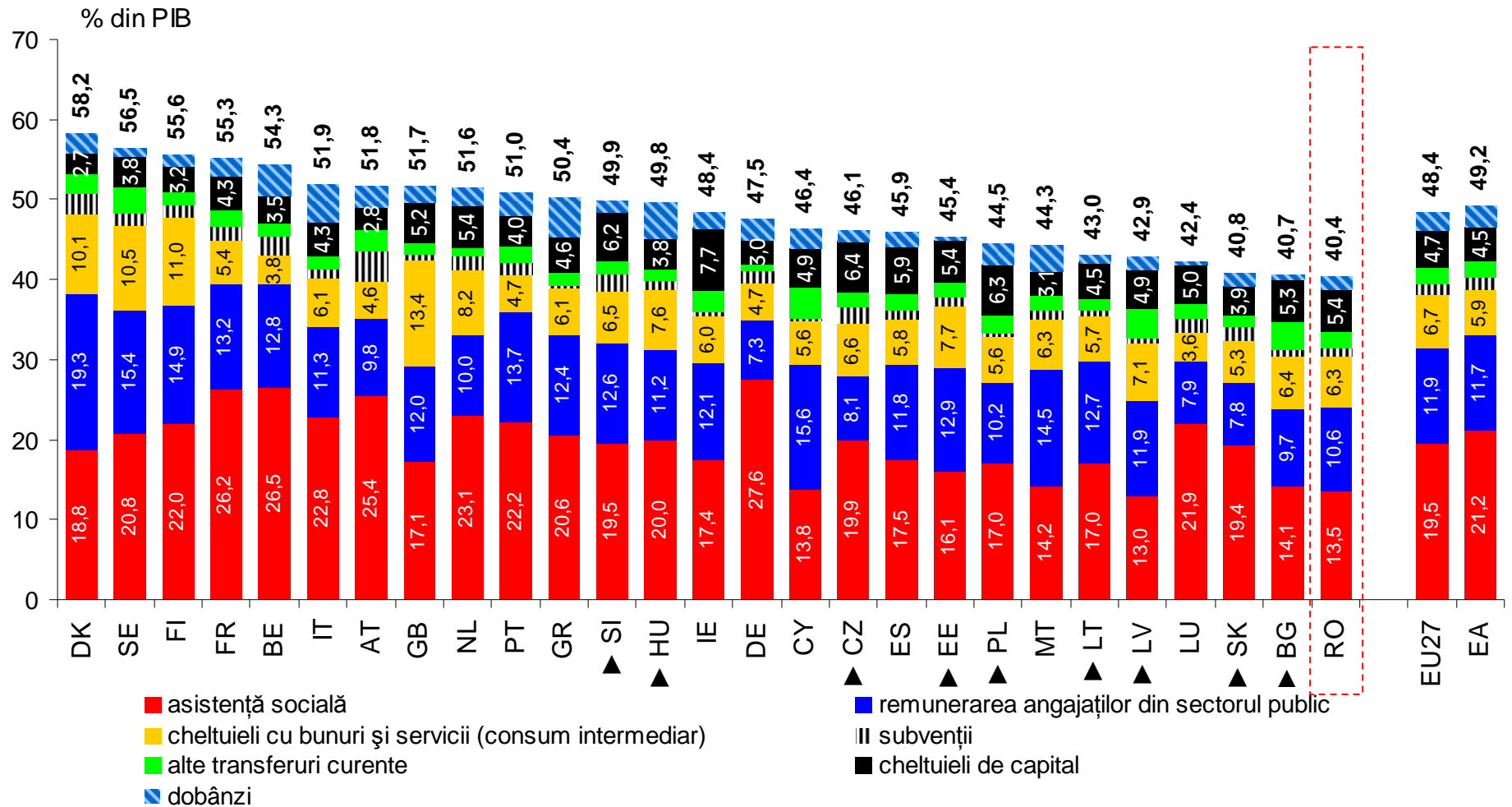
II. Cheltuielile bugetare

România: Cheltuieli totale ale BGC*



*) metodologie ESA 95

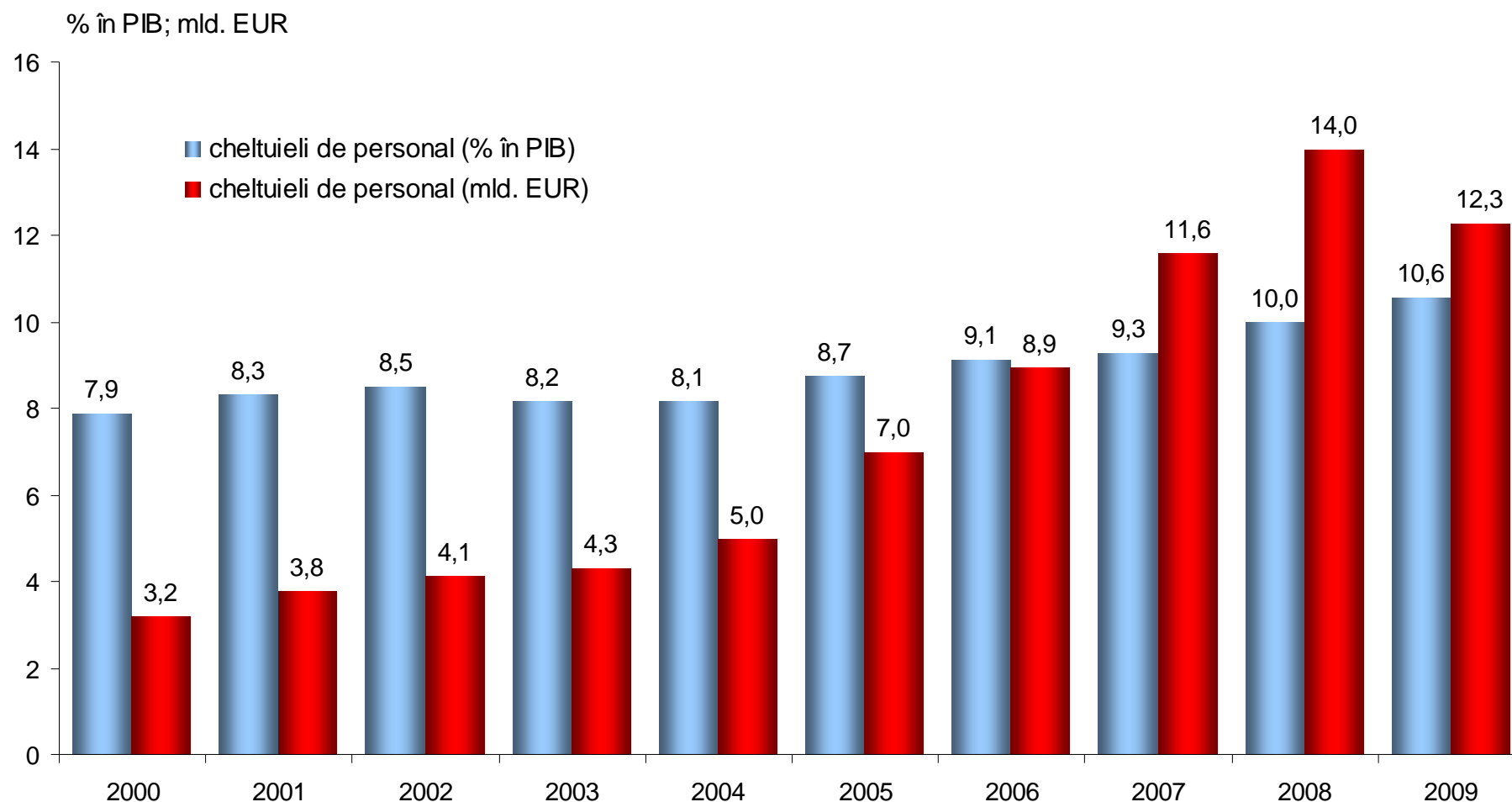
Structura și nivelul cheltuielilor totale în BGC* în țările UE - în 2009 -



*) metodologie ESA 95

- Așa cum se află pe **penultimul loc** în ceea ce privește **veniturile fiscale** și **ultimul loc la venituri bugetare totale**, **România se plasează pe ultimul loc în cadrul UE cu 40,4% din PIB și la cheltuielile publice (82% din media UE27)** și pe **ultima poziție** în grupul NSM10, la **85% din media acestora**

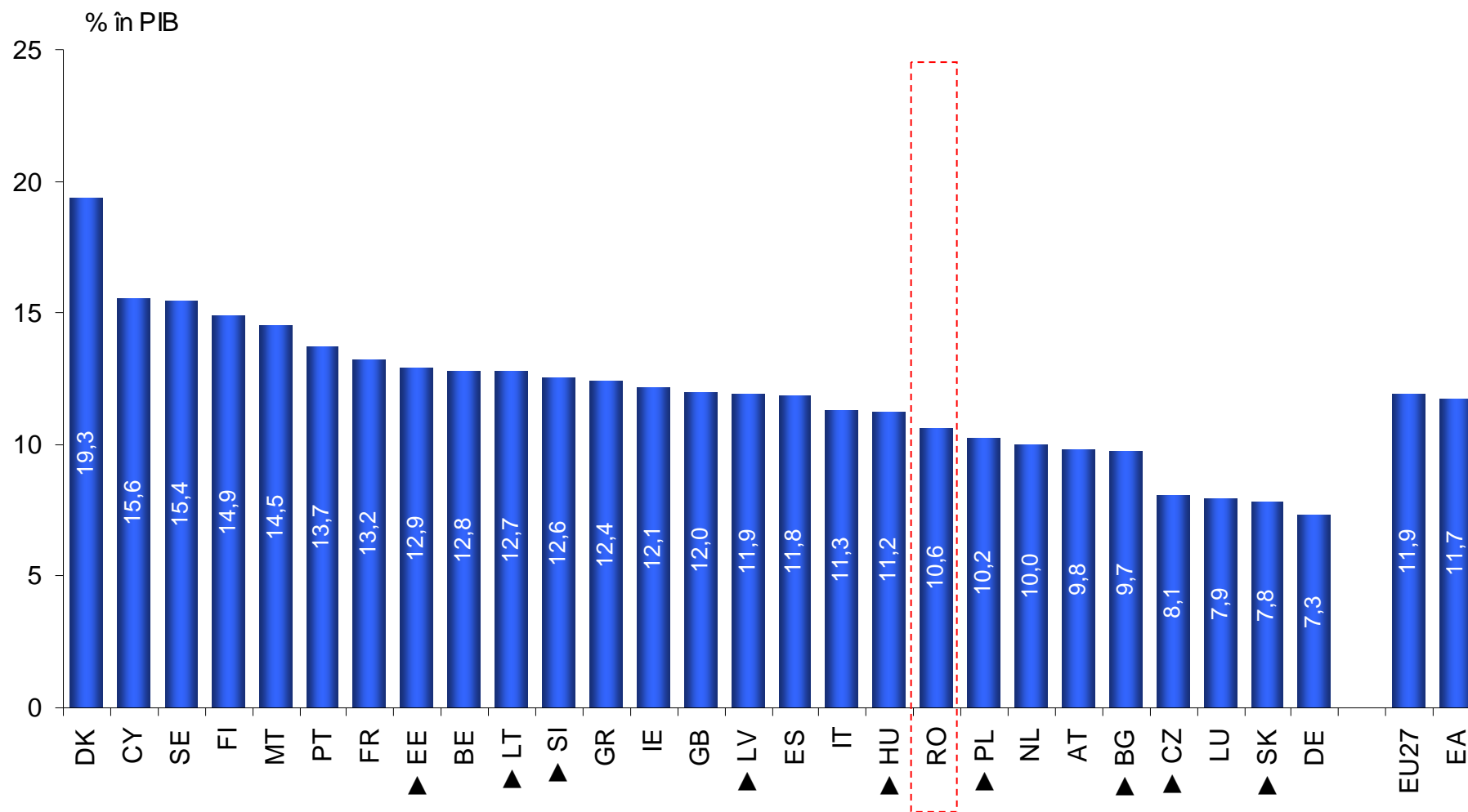
România: Cheltuieli de personal ale BGC*



*) metodologie ESA 95

- **Cheltuielile de personal au crescut foarte rapid, atât ca urmare a sporirii numărului angajaților publici, cât și a creșterii rapide a salariilor acestora (+150% în 2008 față de 2004, comparativ cu +100% în sectorul privat)**

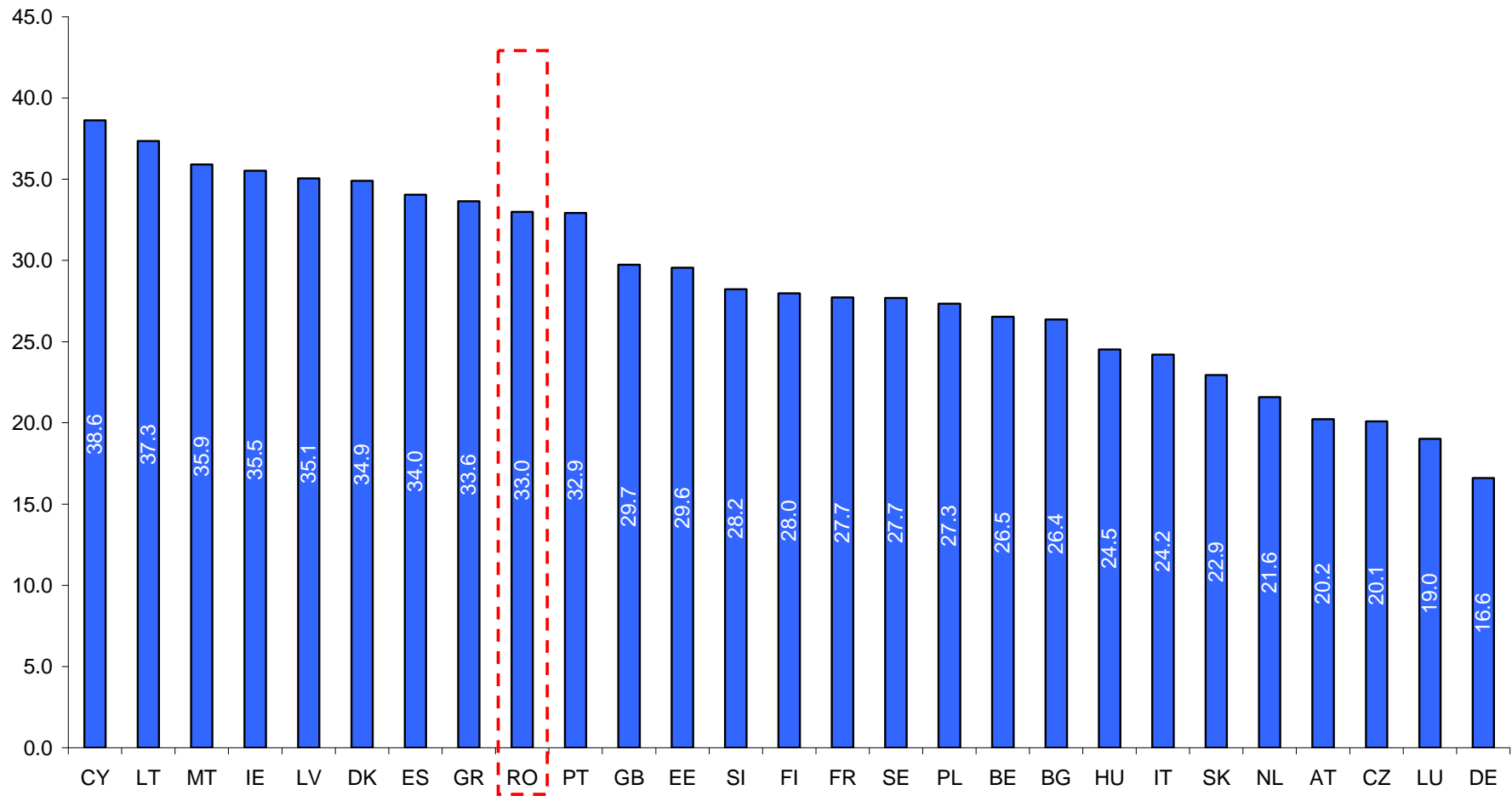
Remunerarea angajaților din sectorul public în UE* - în 2009 -



*) metodologie ESA 95

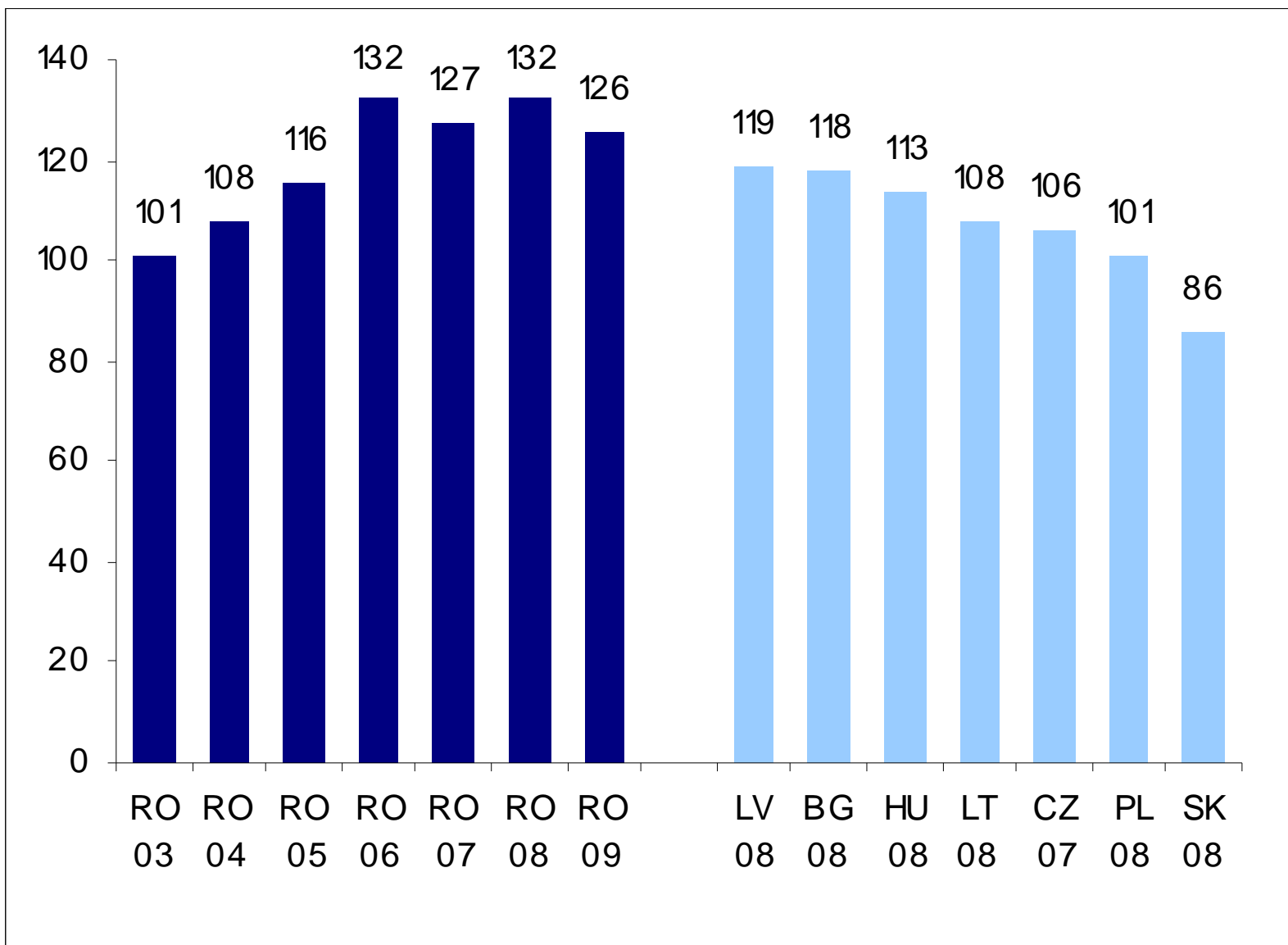
- În clasamentul țărilor UE, **România** este pe locul **19** (**10,6%** din PIB; **90%** din media UE27 și pe locul **6** cu **98%** din media NSM10)

Ponderea remunerării salariaților în venituri bugetare (2009)

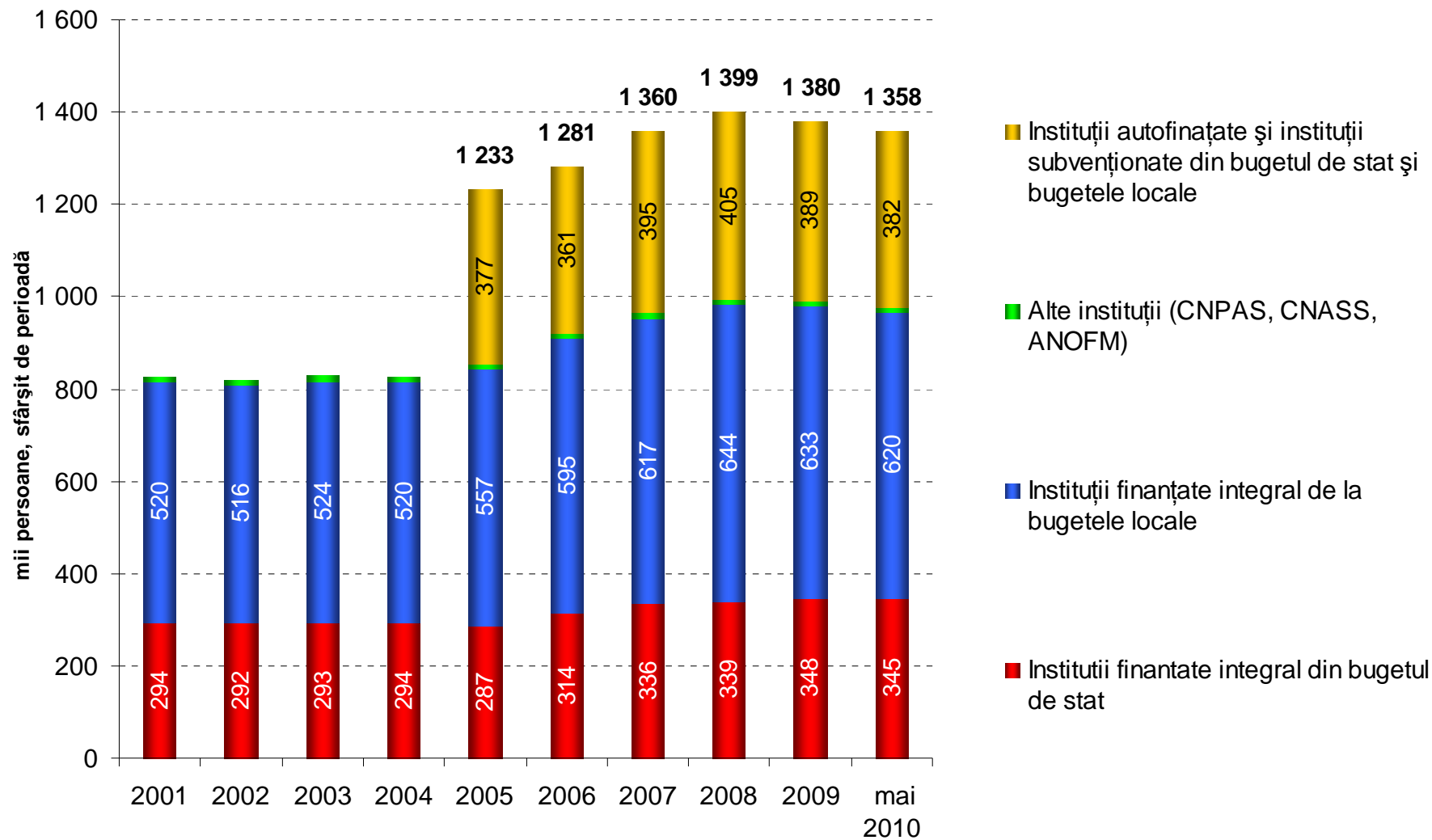


– **România este pe locul 9 în UE27 și pe locul 3 în NSM10**

Raportul salariu mediu sector bugetar – salariu mediu sector privat



Total posturi ocupate în instituții și autorități publice

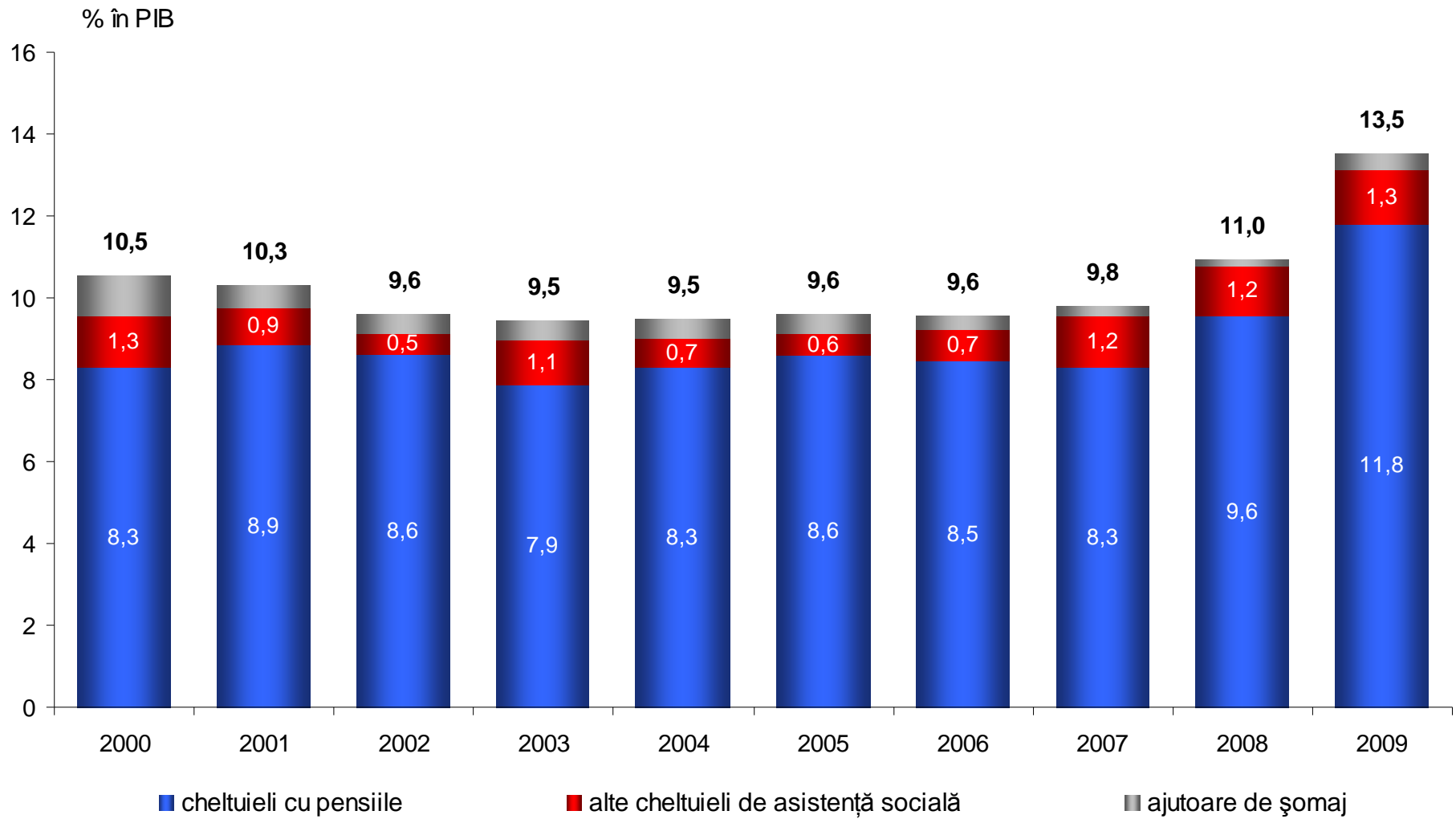


Numărul angajaților din sectorul public

mii persoane, sfârșit de an

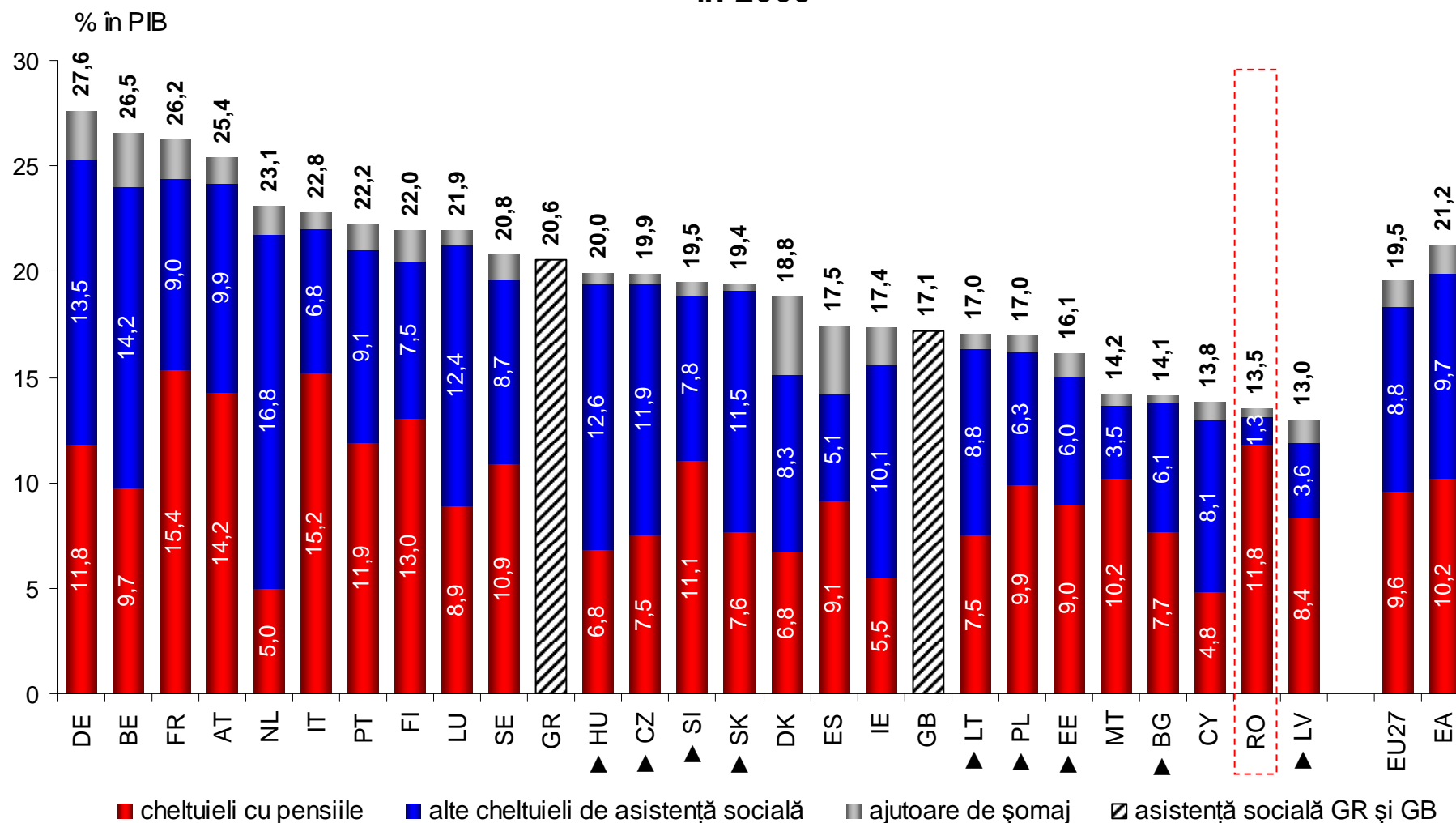
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	mai 2010
1	Institutiile finanțate integral din bugetul de stat	294	292	293	294	287	314	336	339	348	345
2=3+4	Instituții finanțate integral de la bugetele locale, din care:	520	516	524	520	557	595	617	644	633	620
3	- aparatul consiliilor locale și alte instituții locale	173	172	181	181	221	259	280	311	307	299
4	- personal în învățământul preuniversitar de stat	348	344	344	340	336	336	338	333	325	321
5	Alte instituții (CNPAS, CNASS, ANOFM)	12	13	12	11	13	11	12	11	11	11
6=1+2+5	TOTAL posturi din instituții și autorități publice, excluzând instituțiile subvenționate din bugetul de stat și bugetele locale și instituții finanțate din venituri proprii	827	821	829	826	856	921	965	994	991	975
7	Instituții autofinanțate și instituții subvenționate din bugetul de stat și bugetele locale	na	na	na	na	377	361	395	405	389	382
8=6+7	TOTAL posturi din instituții și autorități publice	na	na	na	na	1 233	1 281	1 360	1 399	1 380	1 358

România: Cheltuieli cu asistență socială ale BGC*



*) metodologie ESA 95

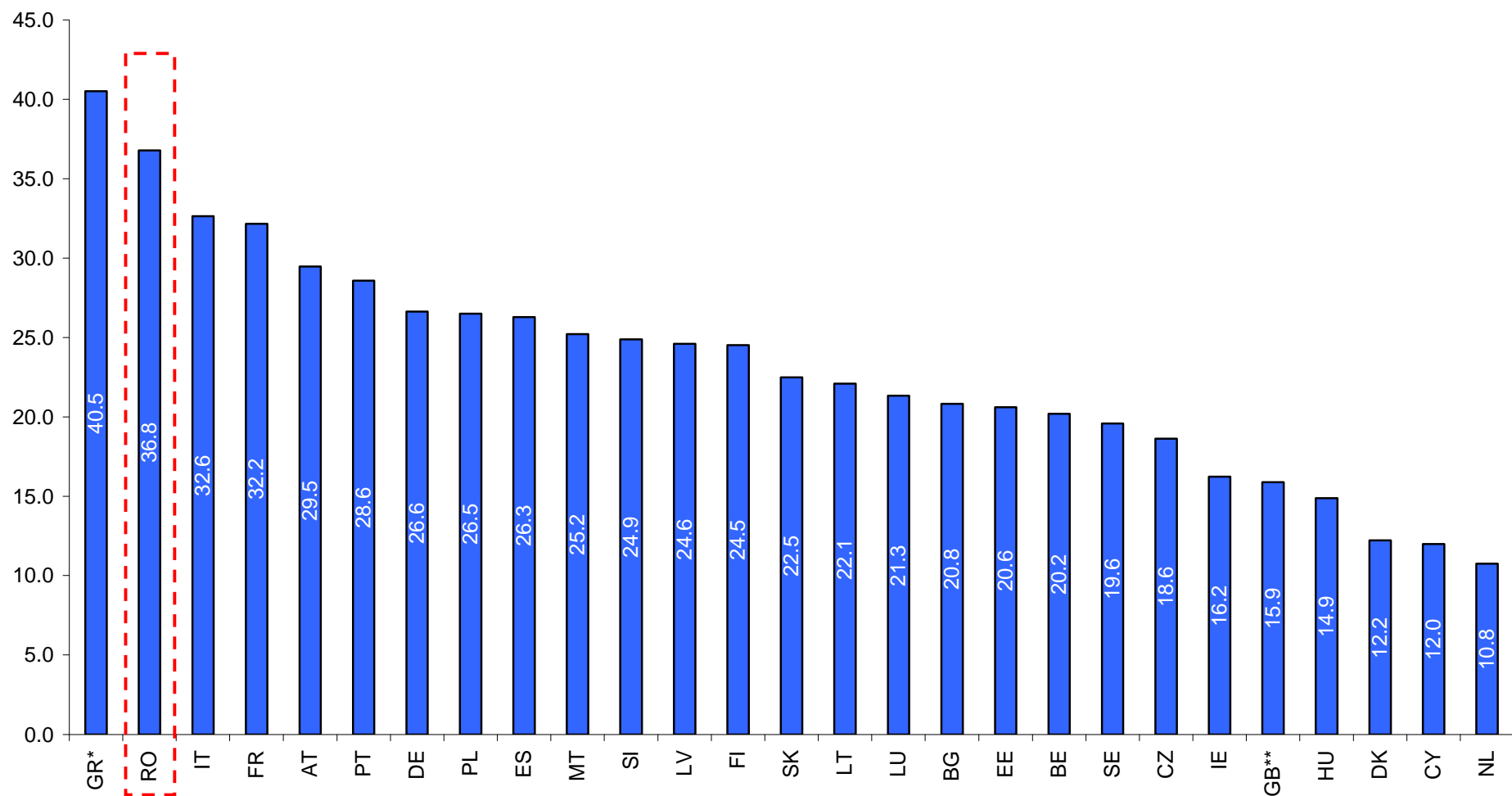
Structura și nivelul cheltuielilor de asistență socială ale BGC* în UE - în 2009 -



*) metodologie ESA 95

- După **criteriul privind asistența socială**, România ocupă **penultimul loc** în UE și **aceeași poziție** în cadrul grupului NSM10
- La **cheltuielile cu pensiile**, România se situează pe locul **6** din 25 de țări ale UE și pe locul **1** între NSM10

Ponderea ch. cu pensiile în venituri bugetare (2009)



– **România** este pe locul 2 în **UE27** și pe locul 1 în **NSM10**

* Pt. GR calculele sunt făcute la nivelul anului 2008

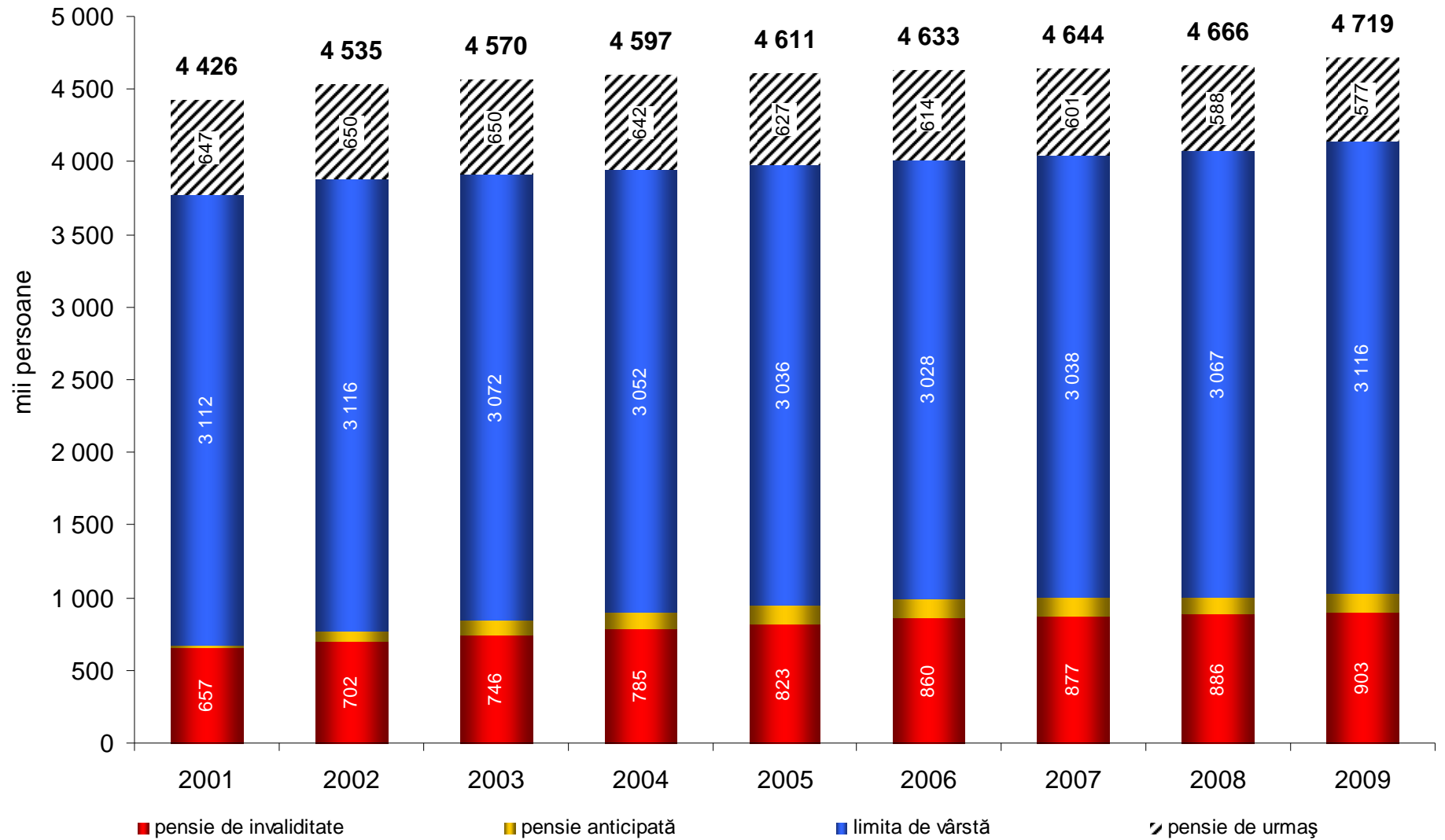
** Pt GB calculele sunt făcute la nivelul anului 2007

Dinamica și structura pensionarilor din România

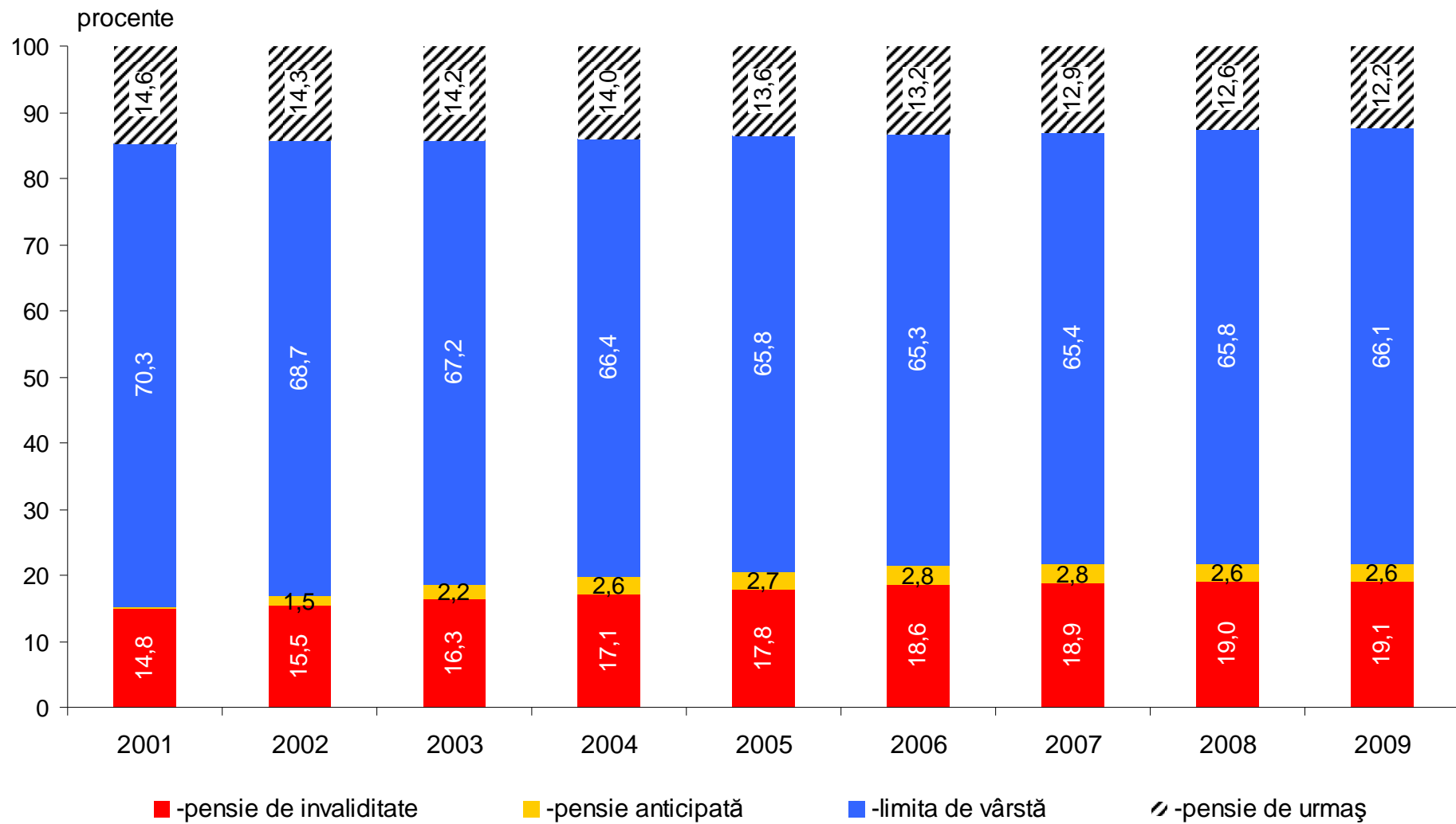
mii persoane

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I. Pensionari BASS din care:	4 426	4 535	4 570	4 597	4 611	4 633	4 644	4 666	4 719
1. limită de varstă	3 112	3 116	3 072	3 052	3 036	3 028	3 038	3 069	3 117
2. pensie anticipată	10	68	102	118	125	131	128	123	121
SUBTOTAL I (1+2)	3 122	3 184	3 174	3 169	3 161	3 159	3 166	3 191	3 239
3. pensie de invaliditate	657	702	746	785	823	860	877	887	903
4. pensie de urmaș	647	650	650	642	627	614	601	588	577
SUBTOTAL II (3+4)	1 304	1 351	1 396	1 427	1 450	1 474	1 477	1 474	1 481
II. Pensionari plătiți din bugetul de stat	1 885	1 807	1 705	1 609	1 431	1 174	1 101	1 035	969
- pensionari agricultori (la bugetul de stat din 2005)	1 767	1 677	1 572	1 473	1 292	1 006	932	866	799
- pensionari IOVR	33	30	27	24	21	18	16	14	11
- pensionari apărare, siguranță națională și ordine publică	86	100	107	111	119	150	153	155	159
TOTAL (I+II)	6 311	6 342	6 275	6 205	6 042	5 807	5 745	5 701	5 689

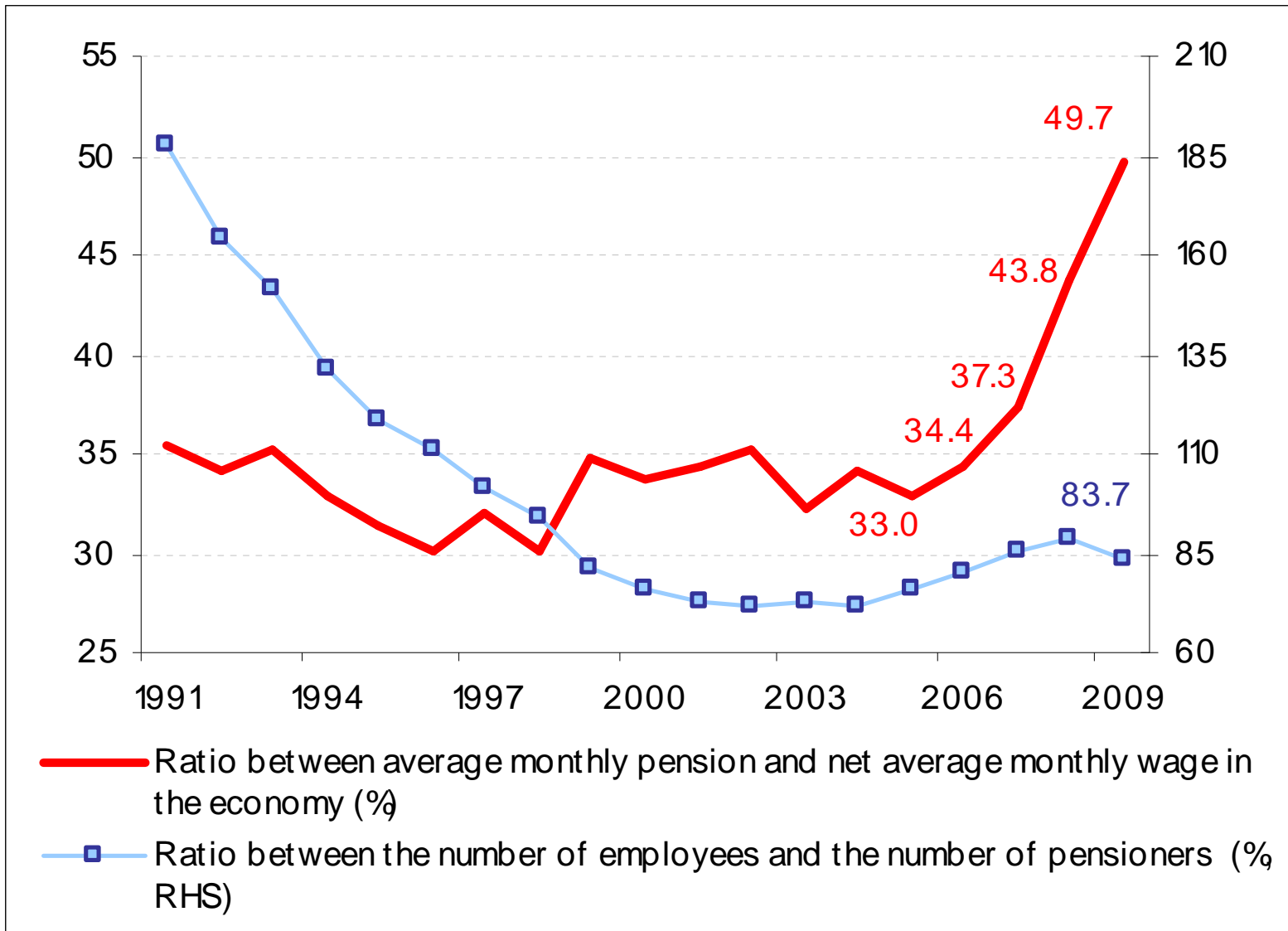
Numărul și structura pensionarilor BASS



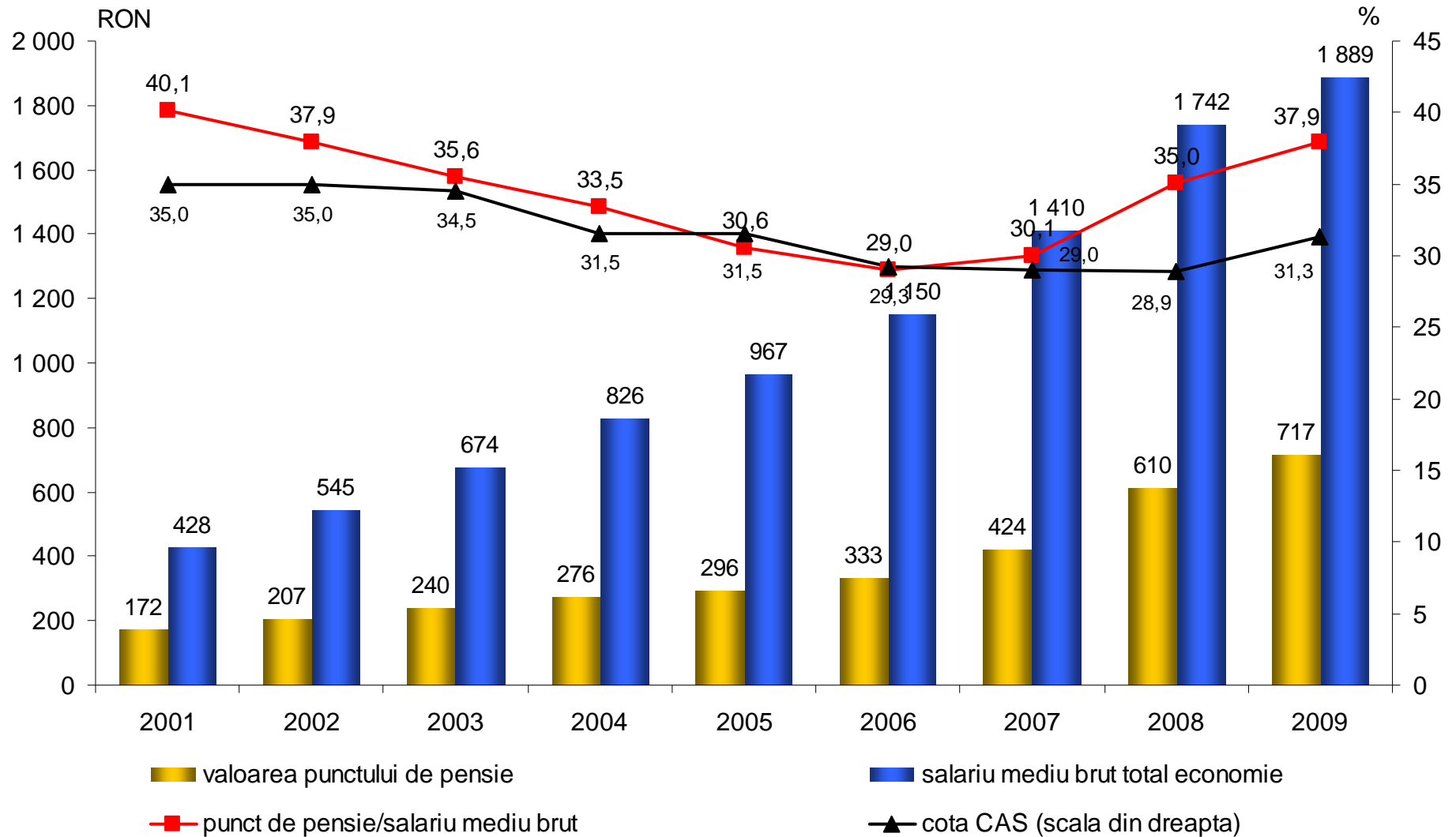
Structura pensionarilor BASS



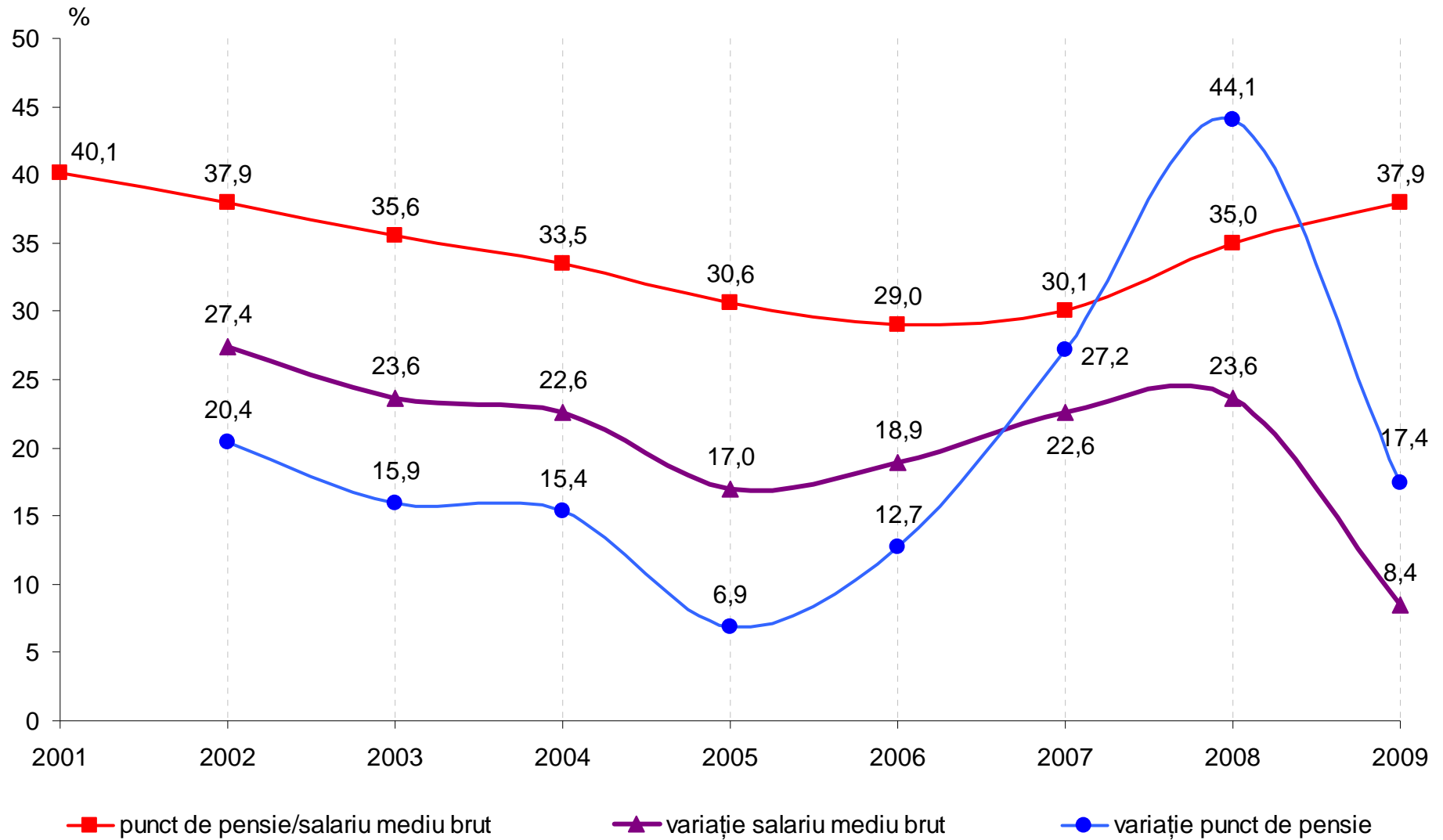
Salarii vs. pensii și pensionari vs. salariați



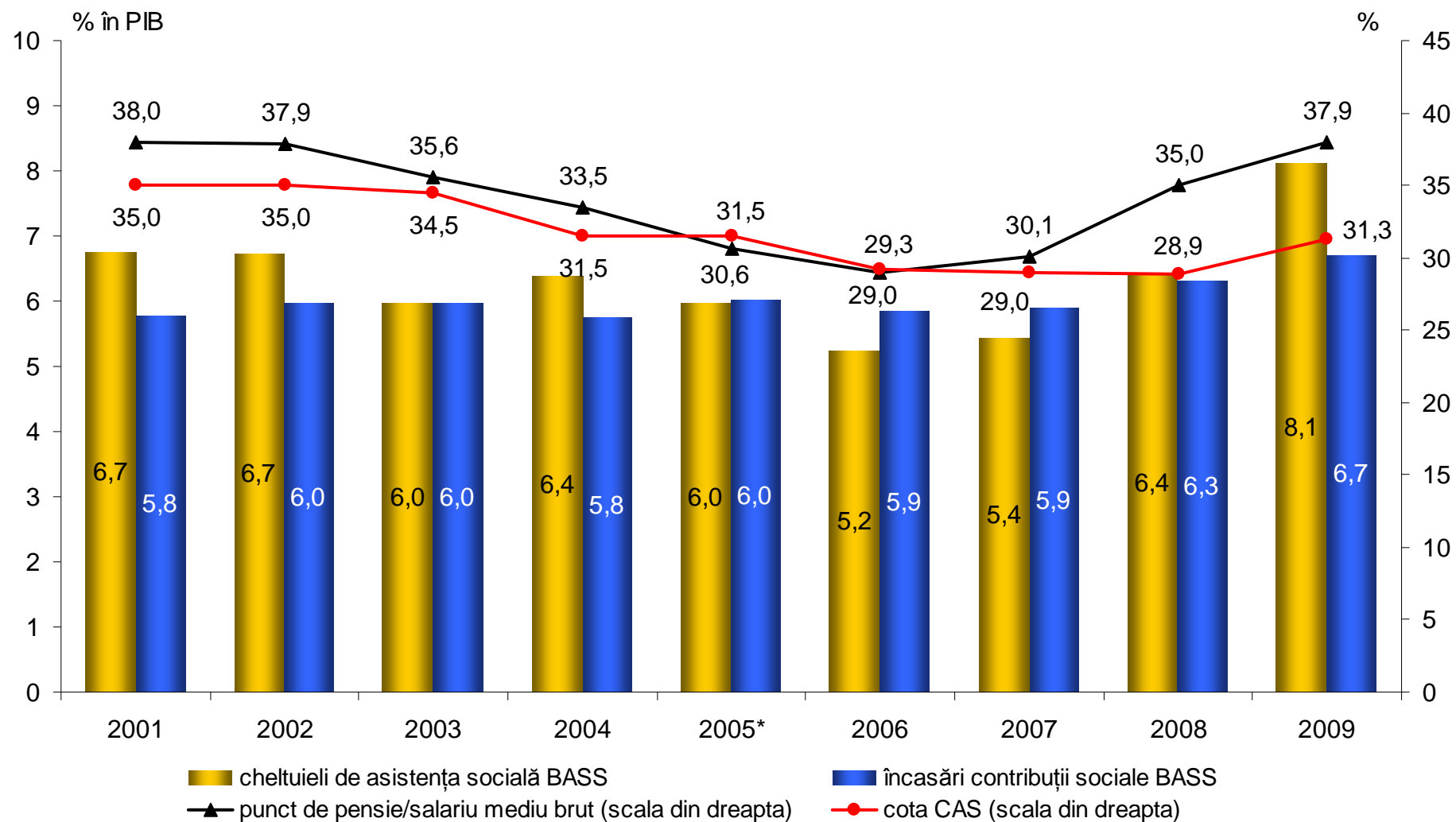
Raportul dintre punctul de pensie și salariul mediu brut



Raportul dintre punctul de pensie și salariul mediu brut

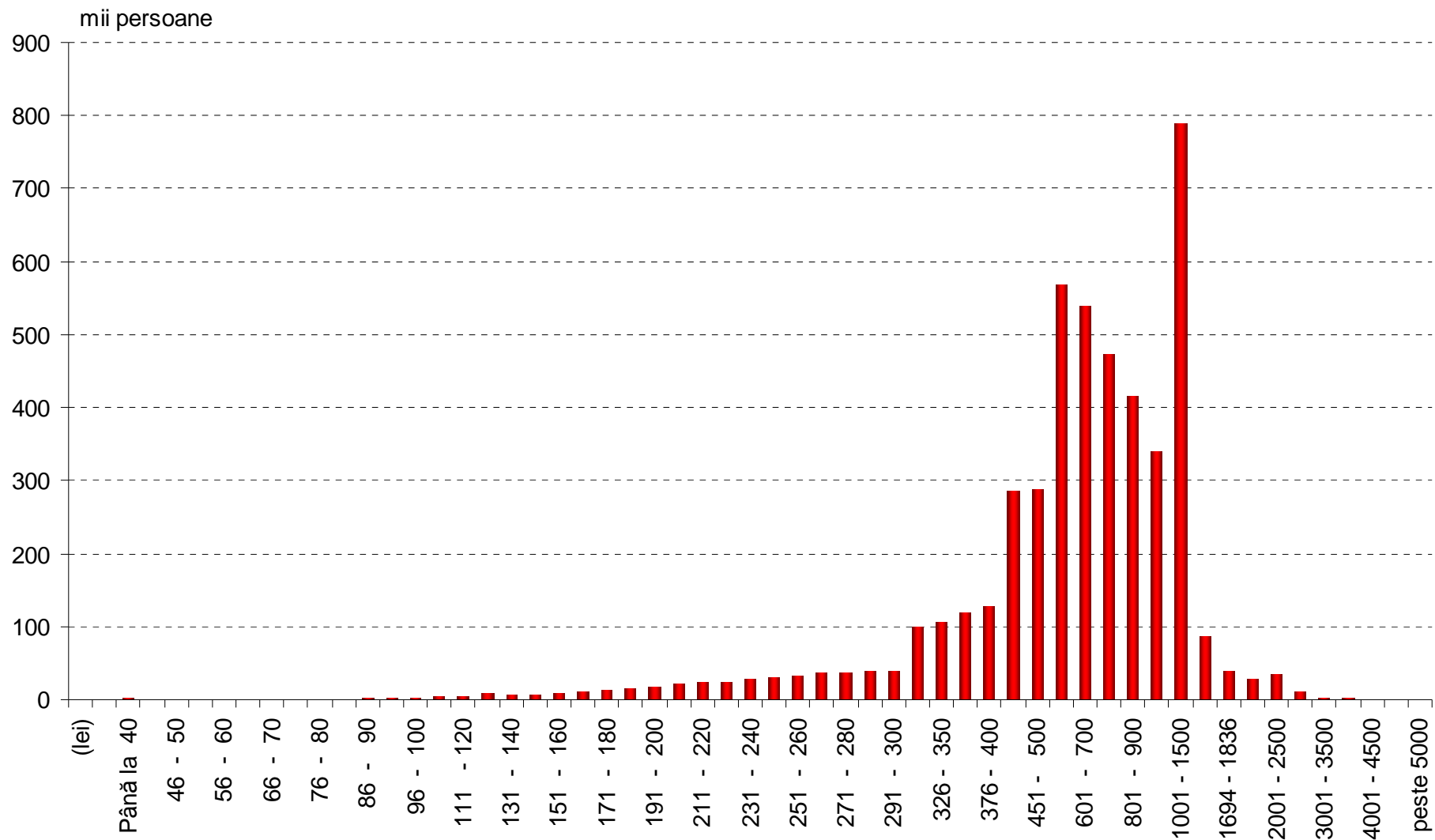


Raportul dintre veniturile și cheltuielile BASS



* Din anul 2005 pensiile agricultorilor sunt suportate din bugetul de stat, conform Legii nr. 352/2004

Distribuția pensionarilor BASS în funcție de quantumul pensiei în luna aprilie 2010

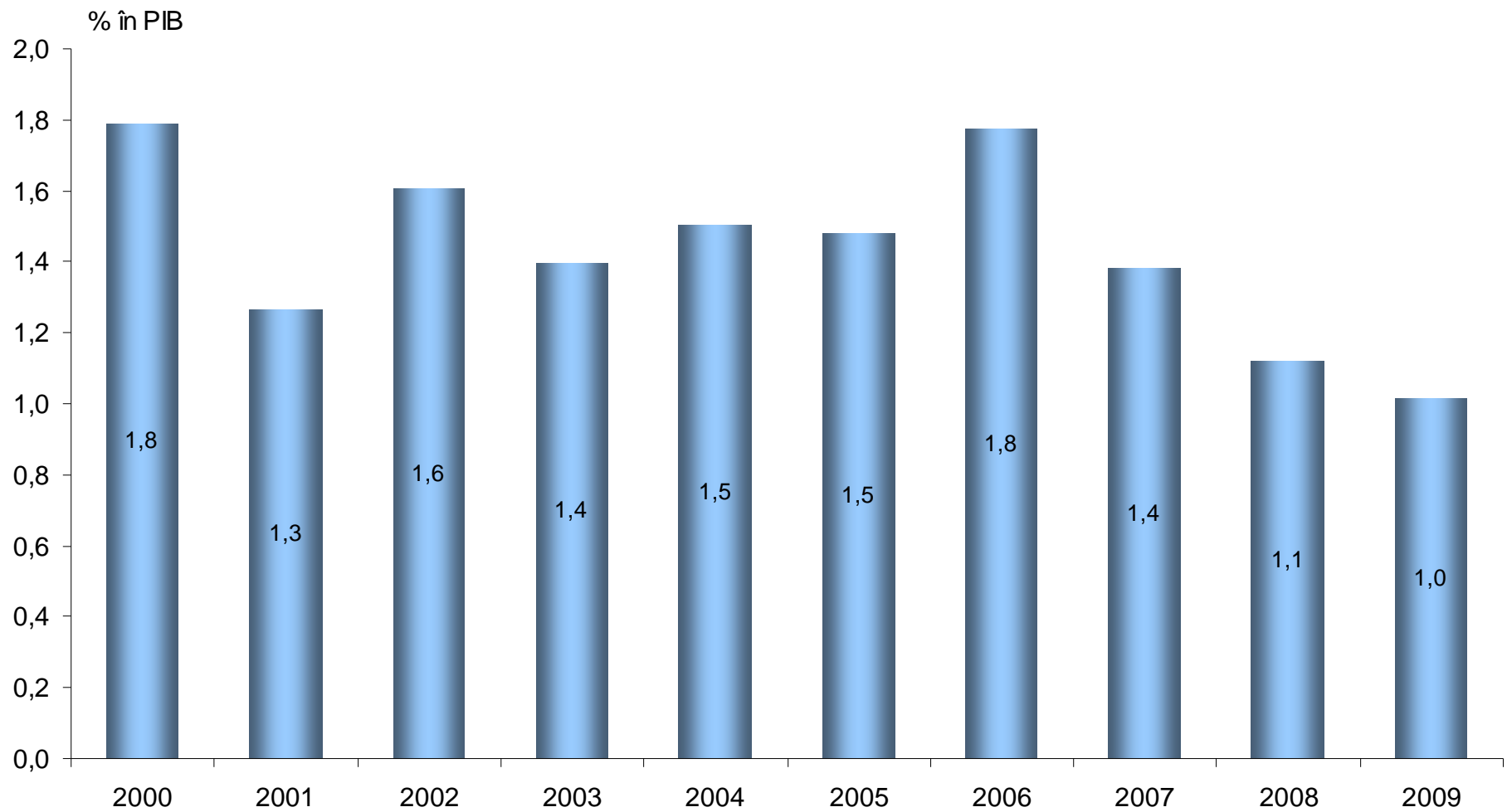


Structura subvențiilor din BGC

➤ În cheltuielile cu subvențiile sunt incluse:

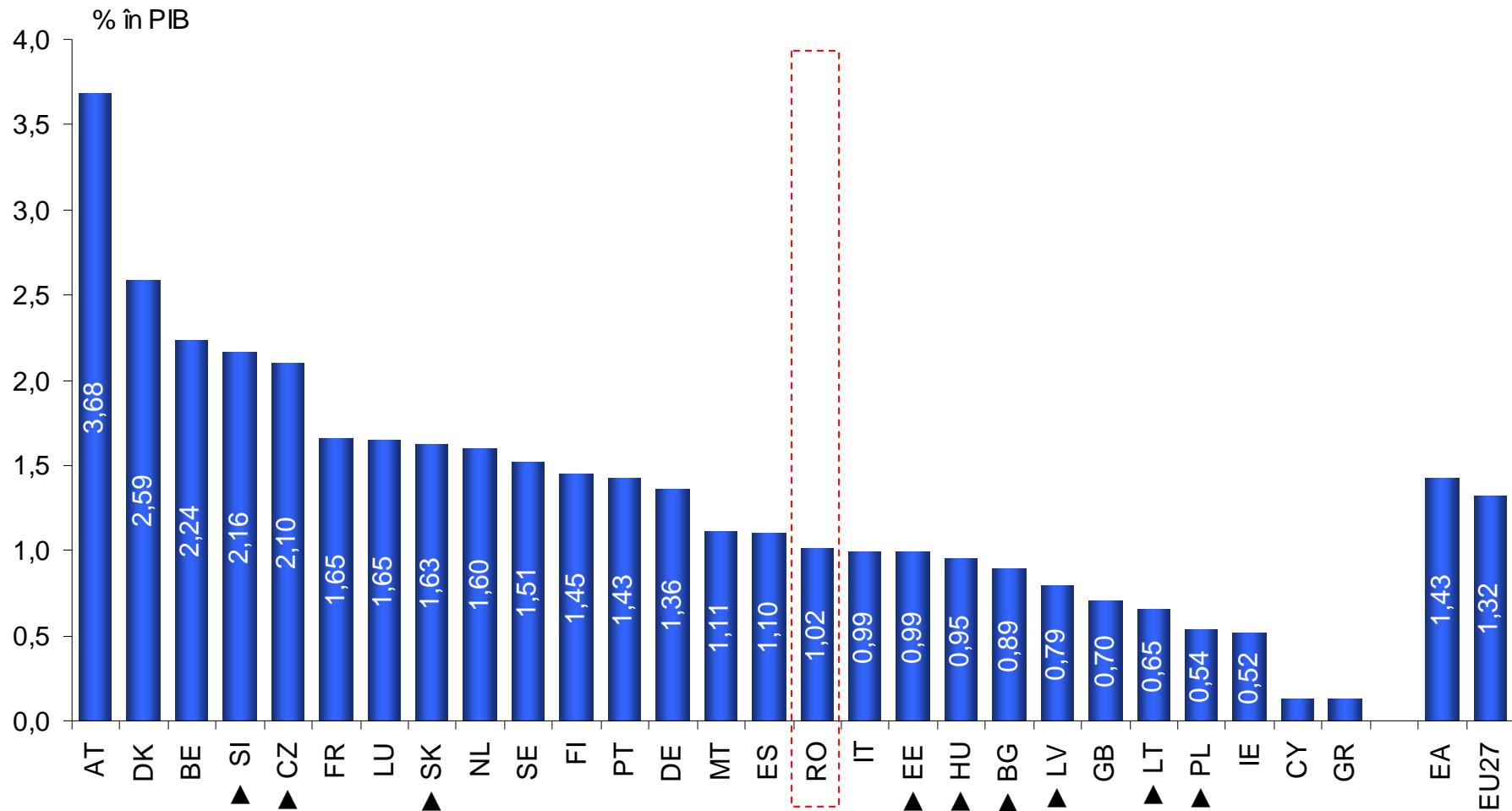
- ✓ Subvenții pe produse
- ✓ Subvenții pe activități
- ✓ Subvenții pentru acoperirea diferențelor de preț și tarif (inclusiv energie termică)
- ✓ Subvenții pentru susținerea transportului feroviar public de calatori
- ✓ Subvenții pentru transportul de călători cu metroul
- ✓ Acțiuni de ecologizare
- ✓ Subvenții pentru dobânzi la credite bancare
- ✓ Subvenții pentru completarea primelor de asigurare pentru factorii de risc din agricultură
- ✓ Susținerea exportului, a mediului de afaceri și a tranzacțiilor internaționale
- ✓ Susținerea infrastructurii de transport
- ✓ Sprijinirea producătorilor agricoli
- ✓ Programe de conservare sau de închidere a minelor
- ✓ Protecție socială în sectorul minier
- ✓ Alte subvenții

România: Subvenții ale BGC*



*) metodologie ESA

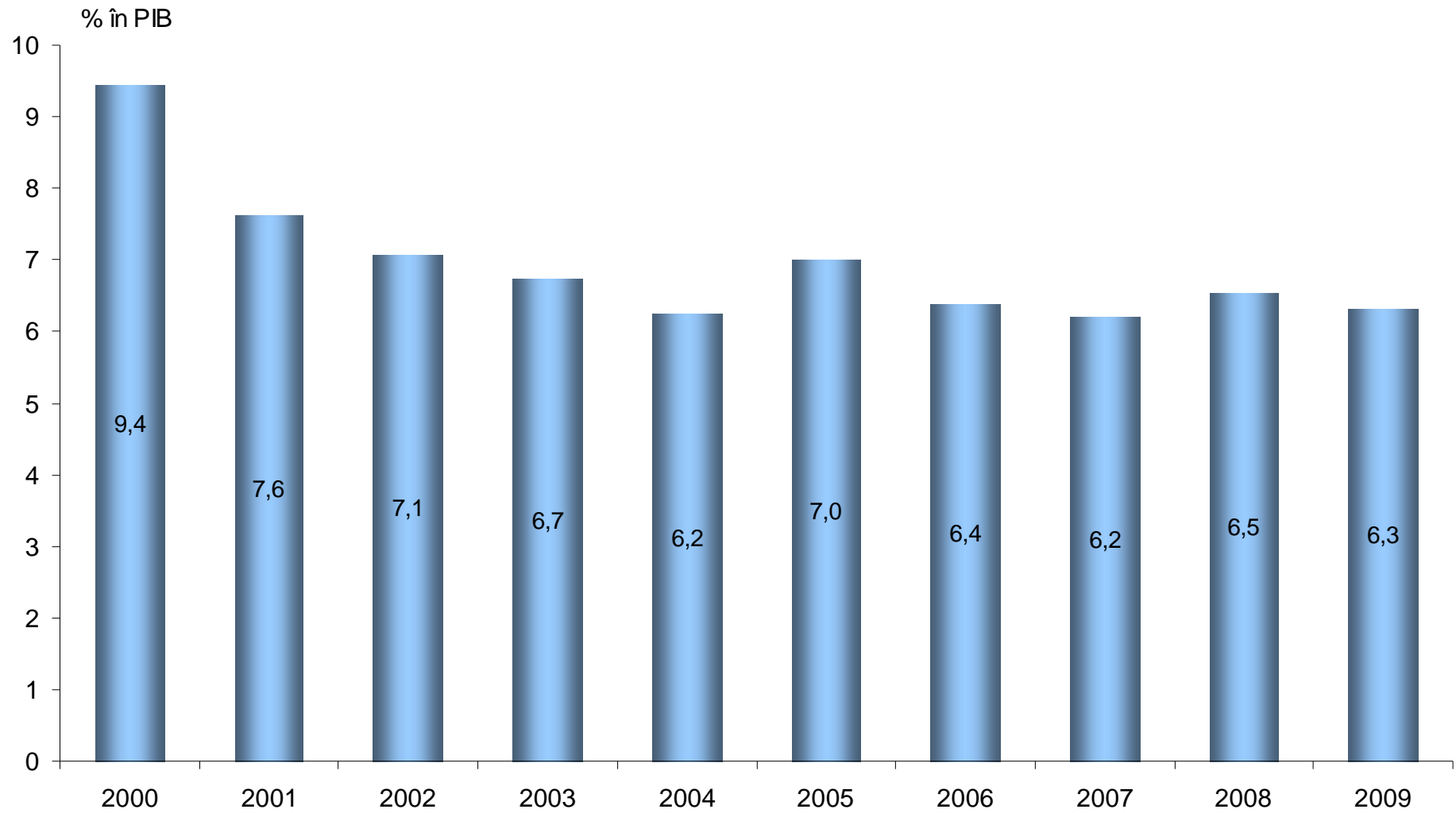
Cheltuielile cu subvențiile din BGC* în țările UE - în 2009 -



*) metodologie ESA 95

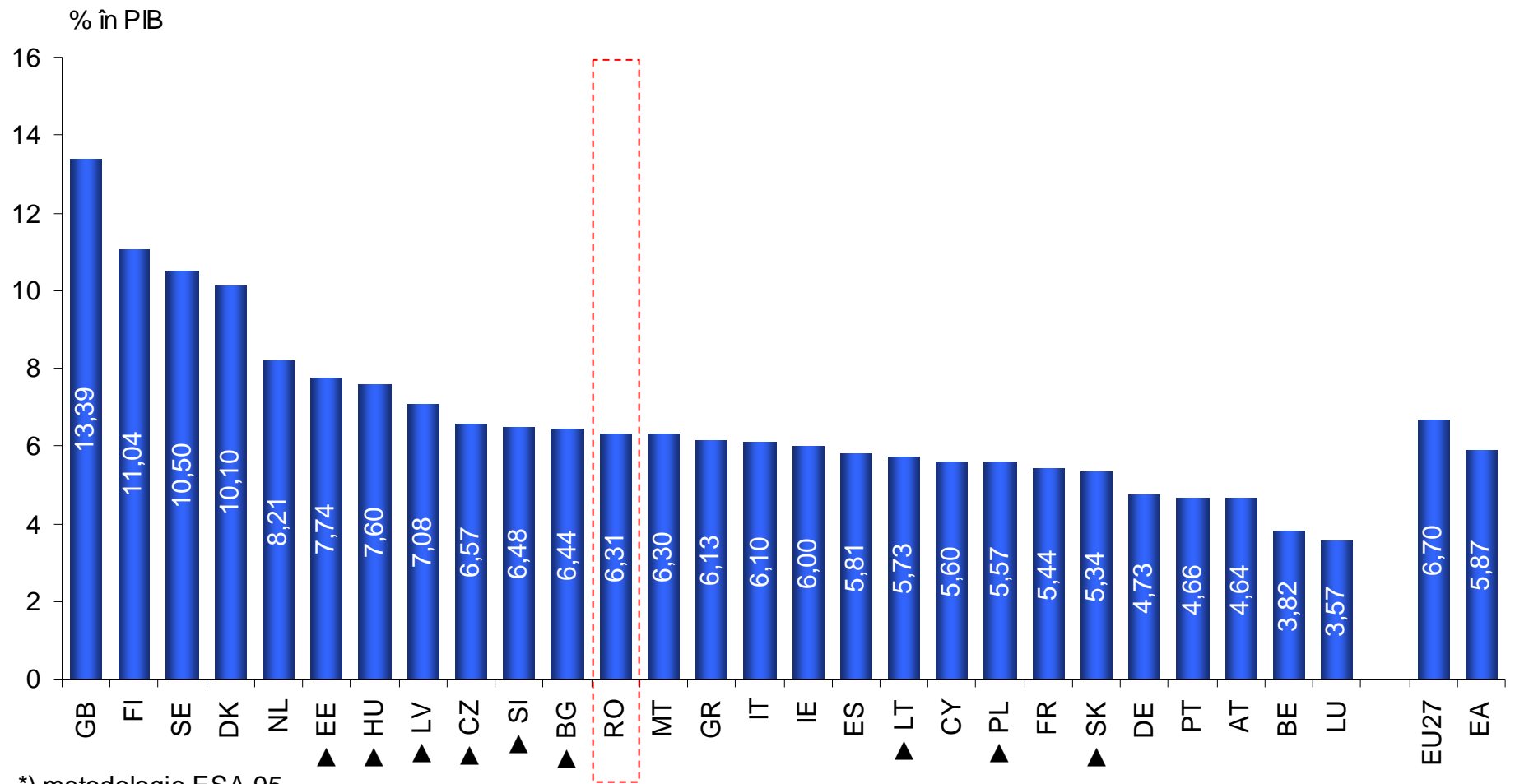
- După criteriul **cheltuielilor cu subvențiile**, România ocupă locul **16** din media UE27 și poziția **4** în grupul NSM10, respectiv **77%** din media UE27 și **87%** din media NSM10

România: Cheltuieli cu bunuri și servicii ale BGC*



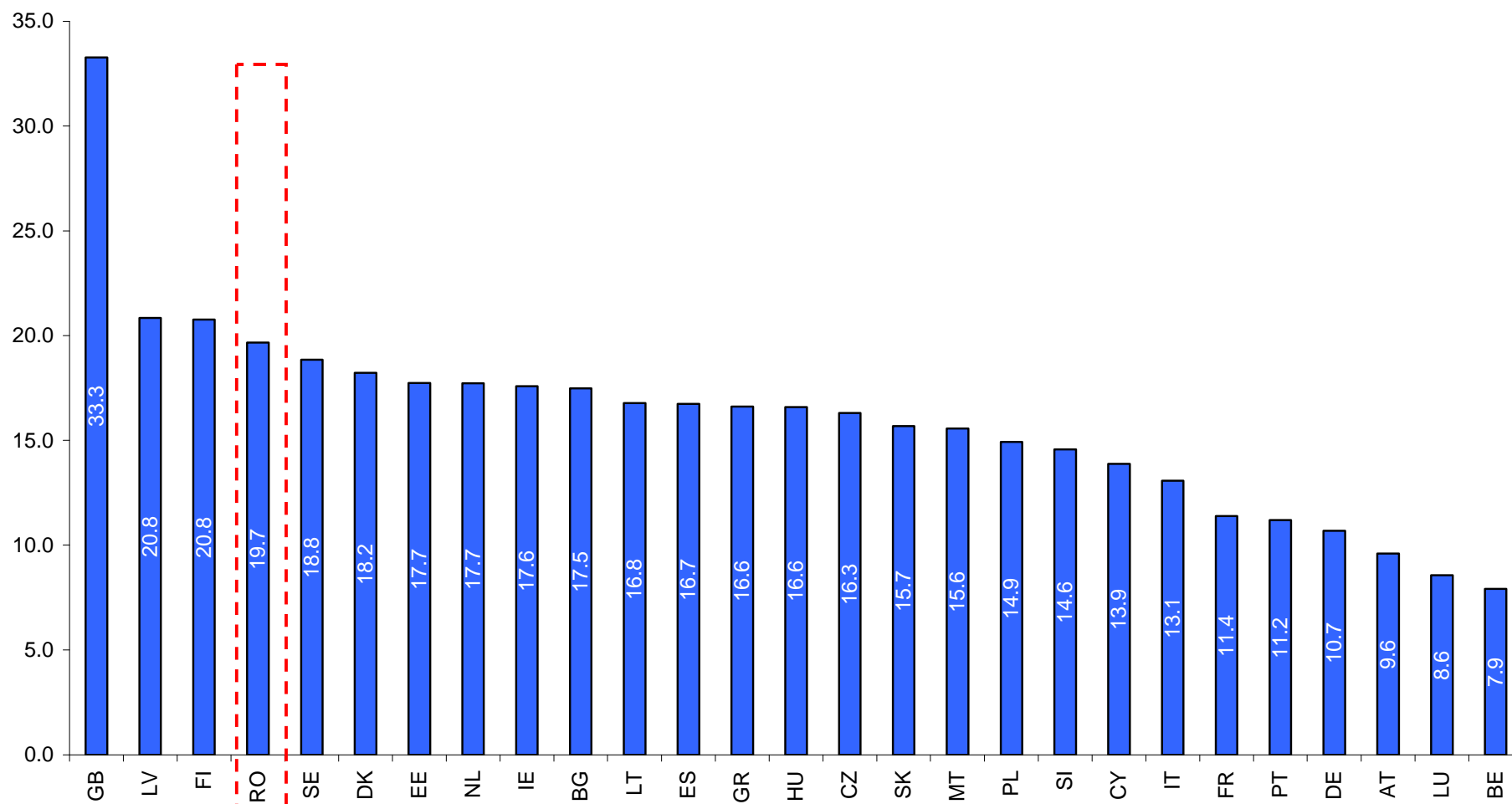
*) metodologie ESA 95

Cheltuielile cu bunuri și servicii în BGC* ale țărilor UE - în 2009 -



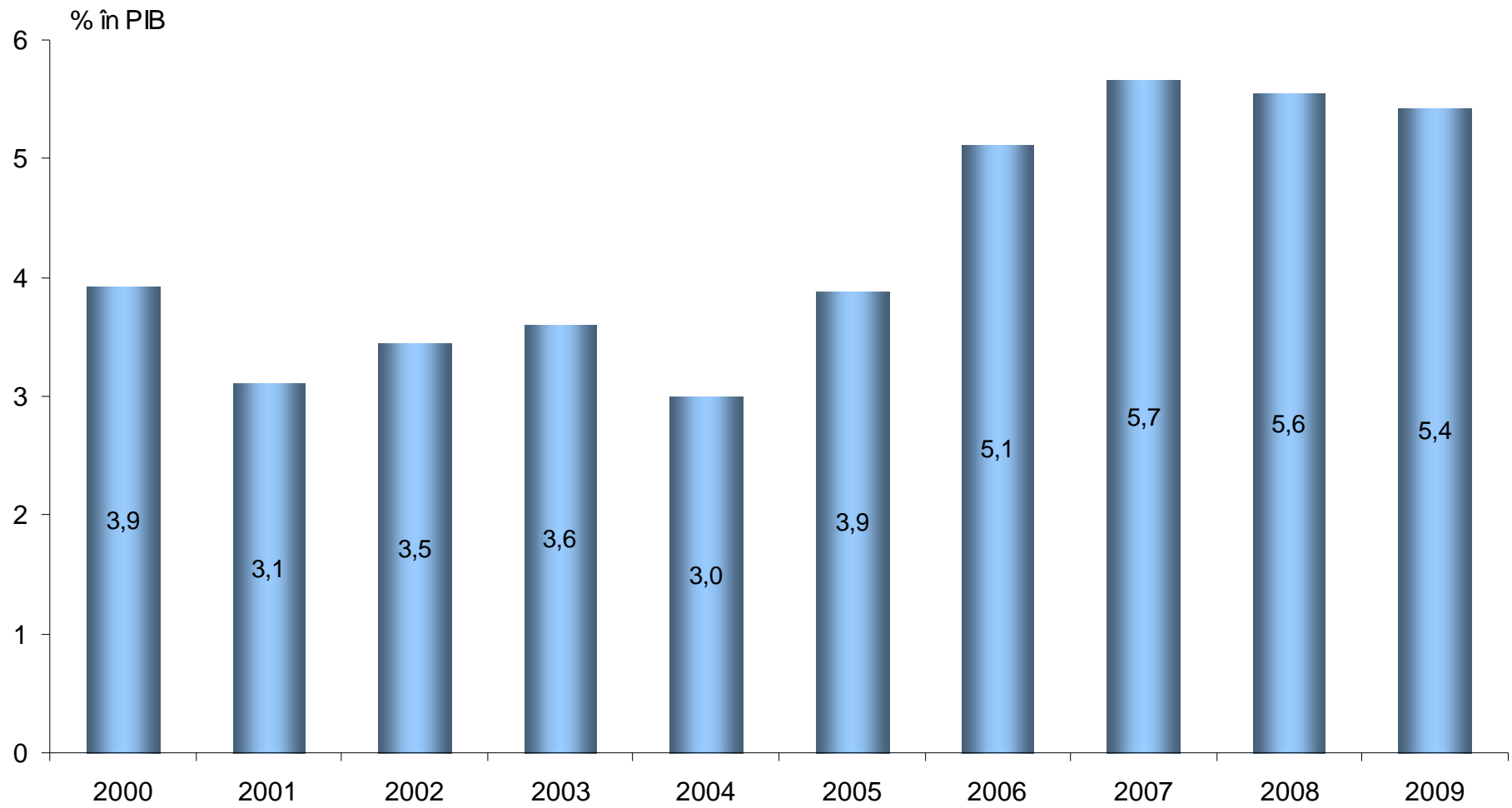
- După criteriul cheltuielilor cu **bunuri și servicii**, România ocupă poziția **12** în UE (**94%** din media UE27) și **7** în grupul NSM10 (**97%** din media acestor state)

Ponderea consumului intermediar în venituri bugetare (2009)



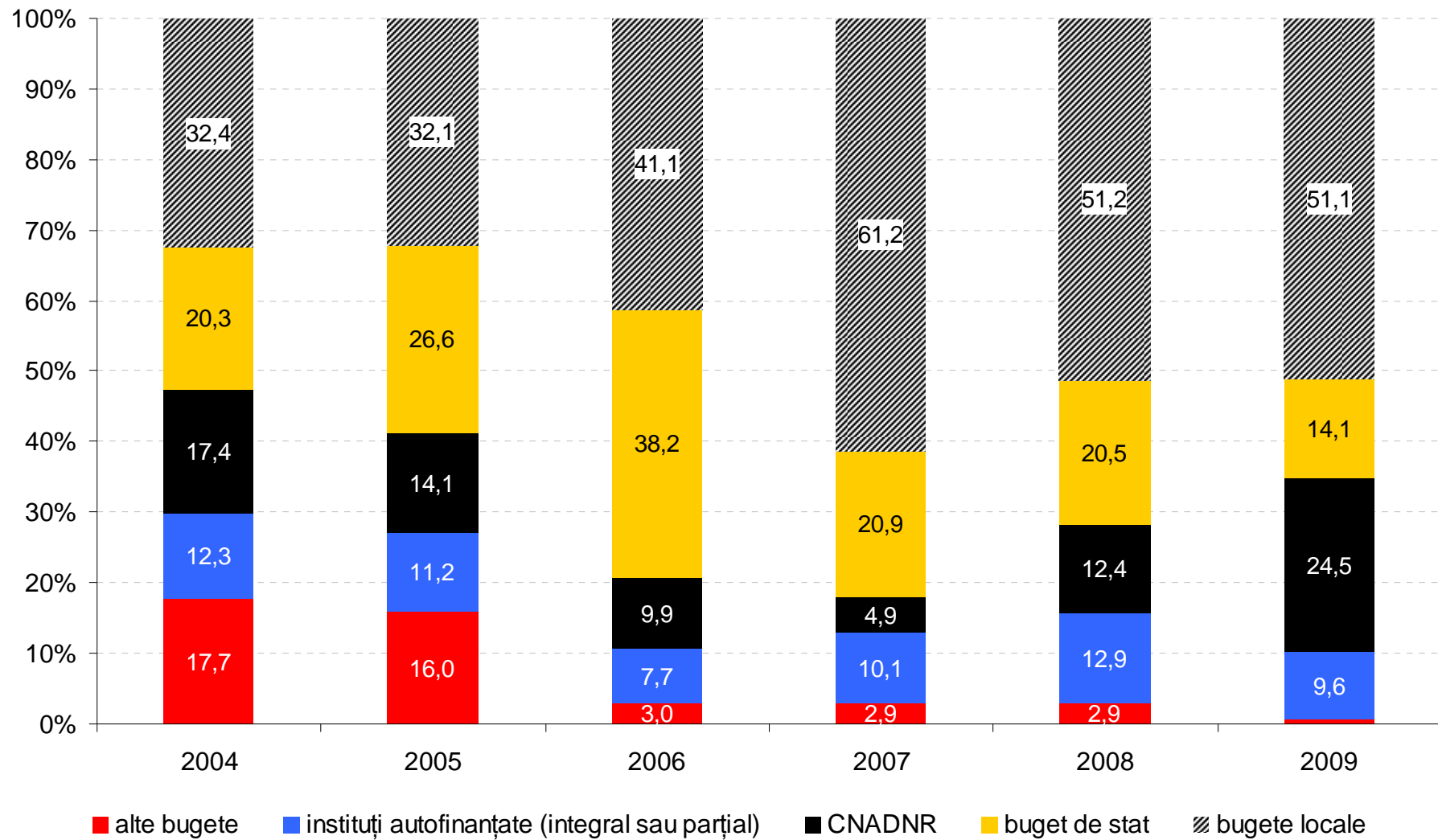
– **România este pe locul 4 în UE27 și pe locul 2 în NSM10**

România: Cheltuieli de capital ale BGC*

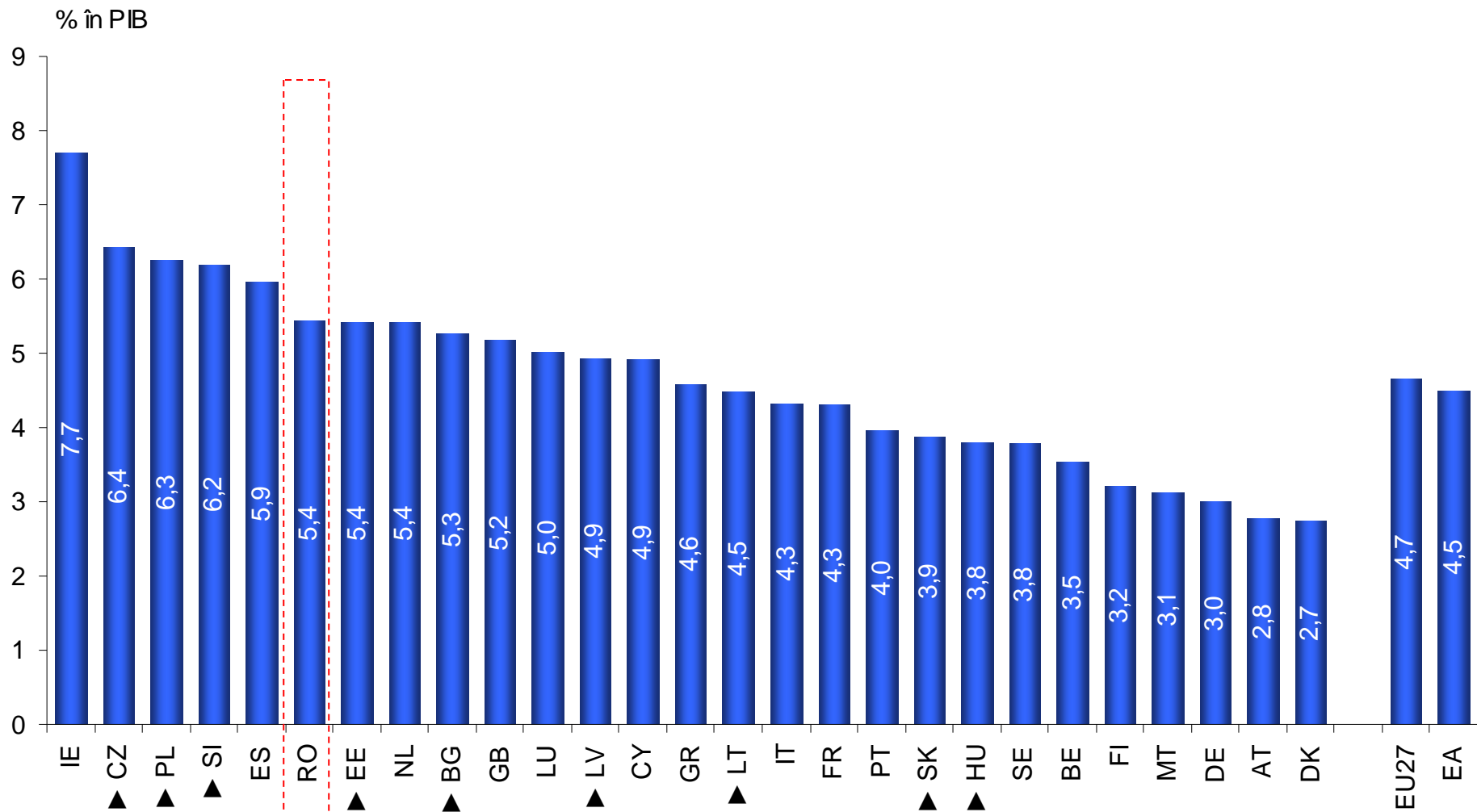


*) metodologie ESA 95

Repartizarea cheltuielilor de capital pe bugete



Cheltuielile de capital din BGC* ale țărilor UE - în 2009 -



*) metodologie ESA 95

- După criteriul **cheltuielilor de capital**, România ocupa poziția **6** în UE27 și locul **4** în grupul NSM10

Relația financiară cu UE

mil. EUR

1. Fonduri UE alocate României între 2007-2013 , conform Programului de convergență din februarie 2010	34 805		
	2007	2008	2009
2. Venituri ale României de la UE din fonduri post-aderare	663,1	1 432,0	1 129,9
3. Procent de absorbție (2/1)	1,9	4,2	3,2
Procent de absorbție cumulat	-	-	9,3

mil. EUR

	2007	2008	2009	TOTAL 2007-2009
Plăți ale României către Comisia Europeană	1 144,6	1 222,3	1 314,0	3 680,8
Venituri ale României de la UE din fonduri post-aderare, din care:	663,1	1 432,0	1 129,9	3 225,0
- Subvenții de la bugetul UE	7,4	122,3	573,7	703,4
- Transferuri curente plătite de bugetul UE statului român	473,4	478,5	556,1	1 508,1
- Transferuri curente plătite de bugetul UE sectorului neguvernamental	22,0	37,0	na	na
- Transferuri de capital plătite de bugetul UE statului român	32,1	158,8	na	na
- Transferuri de capital plătite de bugetul UE sectorului neguvernamental	128,2	635,4	na	na
Sold (beneficiar net „+”, plătitor net „-”)	-481,5	209,8	-184,1	-455,9
<i>Memo: Încasări nete din fonduri de pre-aderare</i>	978,2	817,3	587,0	2 382,5

Absorbția fondurilor de coeziune (FEDR, FSE etc.) ale UE pe domenii

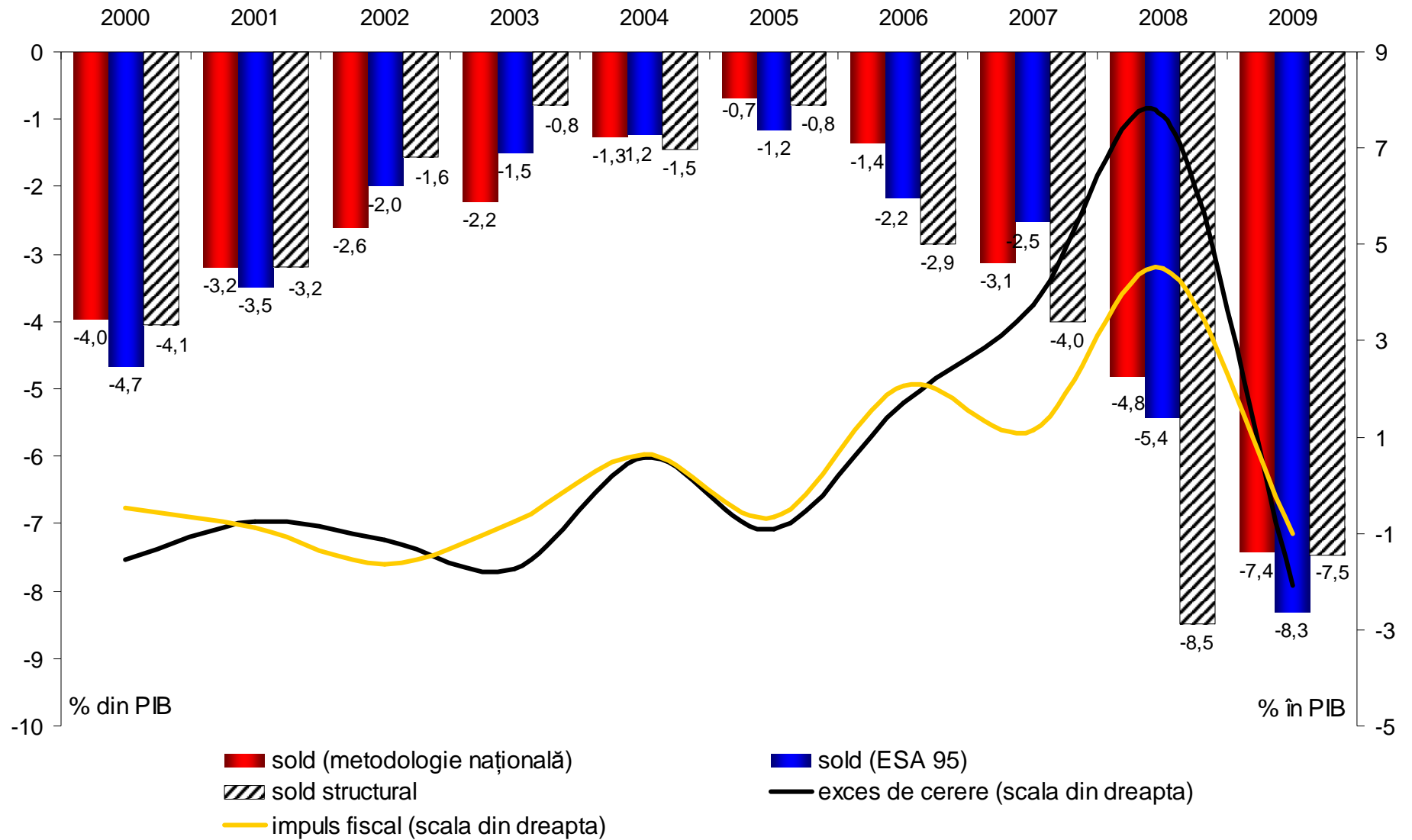
	Allocations from EU (EUR bn, 2007 - Jun 2010)	EU allocations in approved contracts (% of total EU allocations)	Effective payments to final beneficiaries (% of total EU allocations)
Regional development	1.70	79.7	19.8
Environment	1.97	64.5	10.9
Transport	2.04	19.2	1.9
Economic competitiveness	1.22	46.1	12.6
Human capital	1.53	82.4	8.3
Administrative capacity	0.13	36.3	3.0
Technical assistance	0.08	50.7	3.3
TOTAL	8.67	56.9	10.1

III. Deficitul bugetar

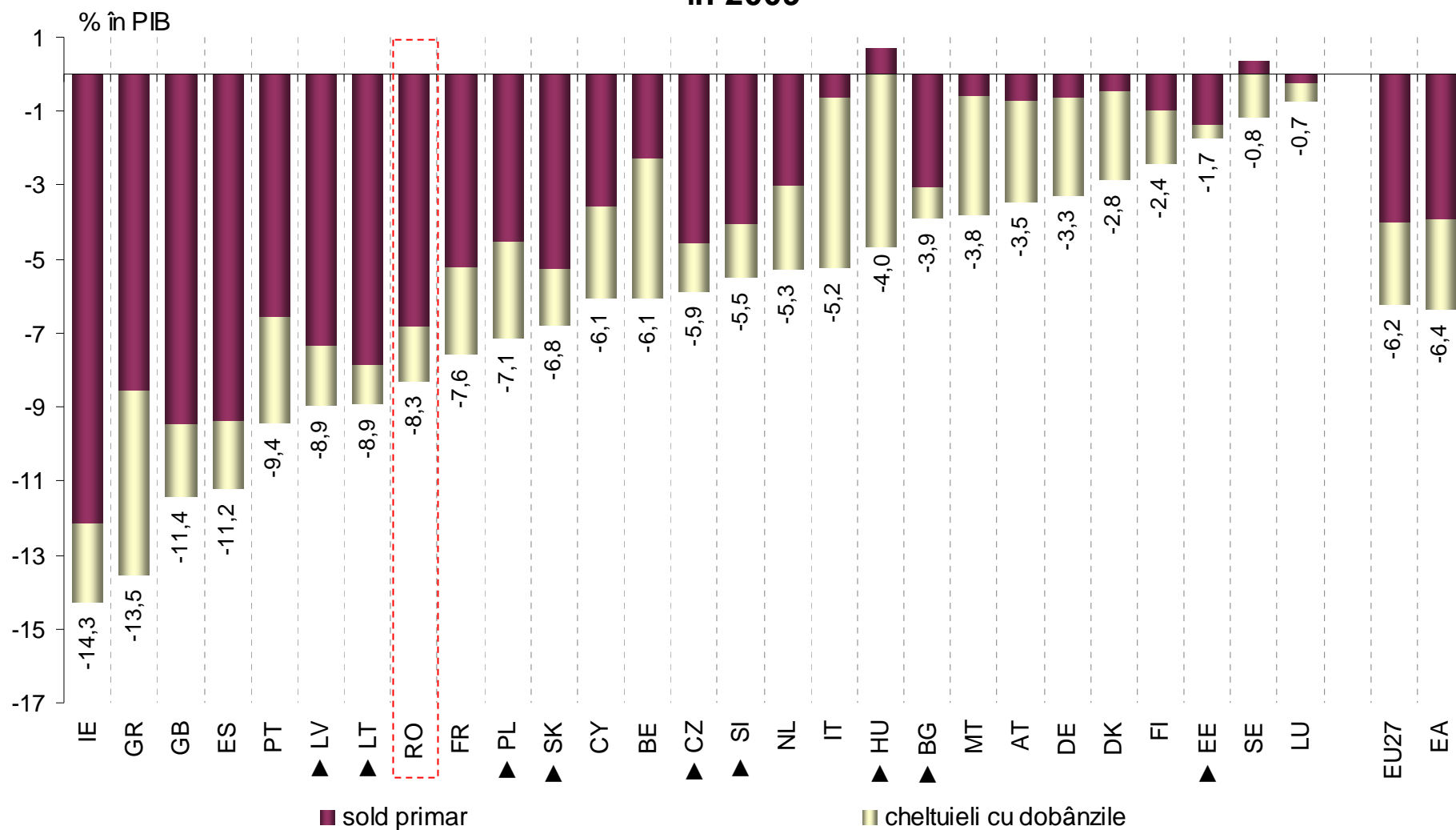
Deficitul structural – concept

- Nivelul deficitului bugetar este puternic influențat de **poziția economiei în raport cu ciclul economic**
 - ✓ **Un deficit redus poate ascunde dezechilibre serioase** ale poziției fiscale, în măsura în care se datorează unor **creșteri de venituri bugetare obținute pe fondul supraîncălzirii economiei**
- Determinarea **deficitului structural** implică **ajustarea ciclică a veniturilor bugetare, eliminându-se componenta generată de excesul/deficitul de cerere**
- Rezultatul ajustării oferă o **măsură a sustenabilității/ nesustenabilității** nivelului total al cheltuielilor publice
- **Analiza dinamicii deficitului structural** în corelație cu poziția economiei față de ciclul economic permite evaluarea măsurii în care **politica fiscală acționează ca stabilizator**, ori dimpotrivă, **în sensul exacerbării dezechilibrelor**

Deficit BGC efectiv și deficit structural



Soldurile BGC* în statele membre UE - în 2009 -

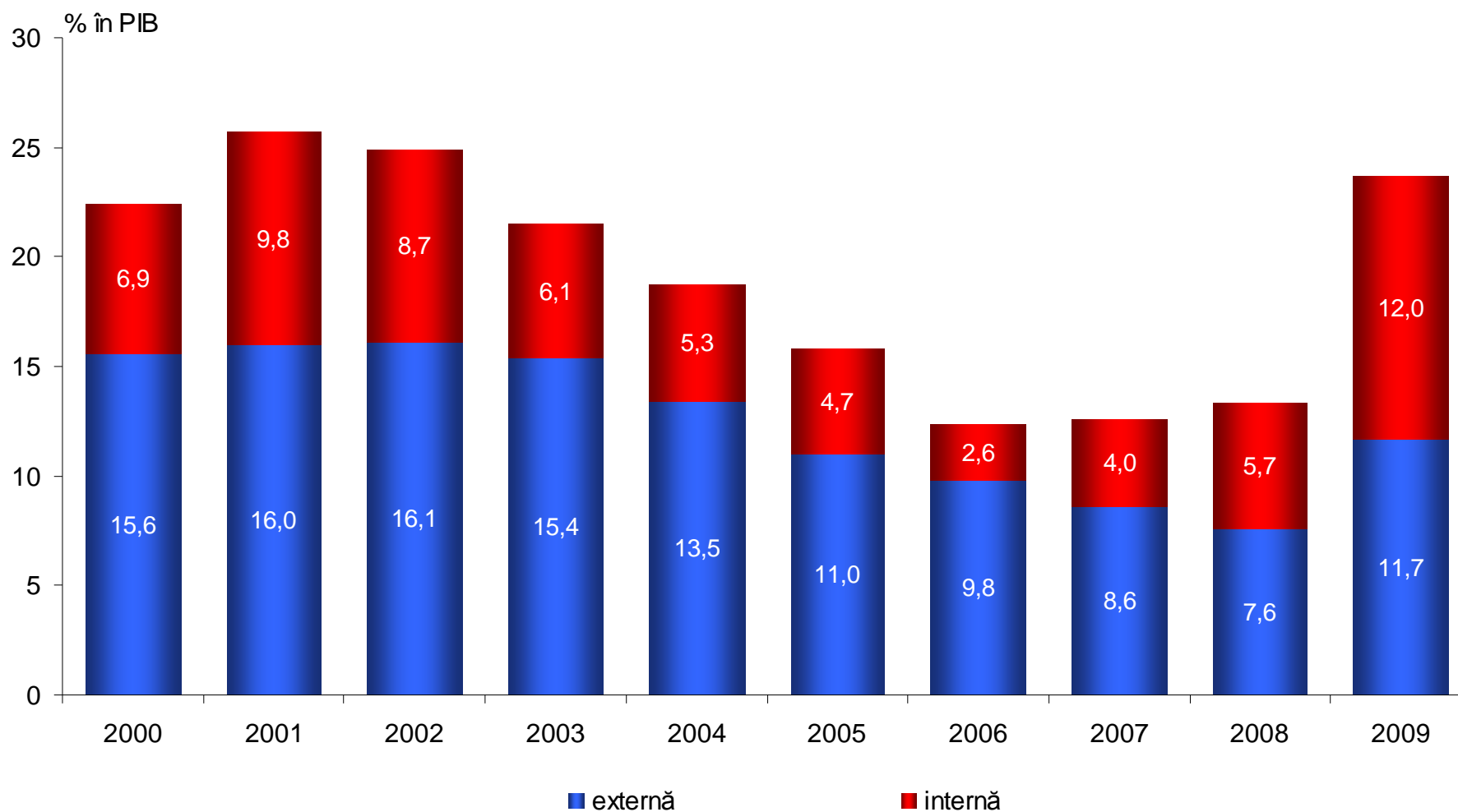


*) metodologie ESA

- România ocupă, **după criteriul deficitului bugetar**, poziția **8** în cadrul UE27 (+33% față de media UE27) și locul **3** în NSM10 (+36% peste media acestora)

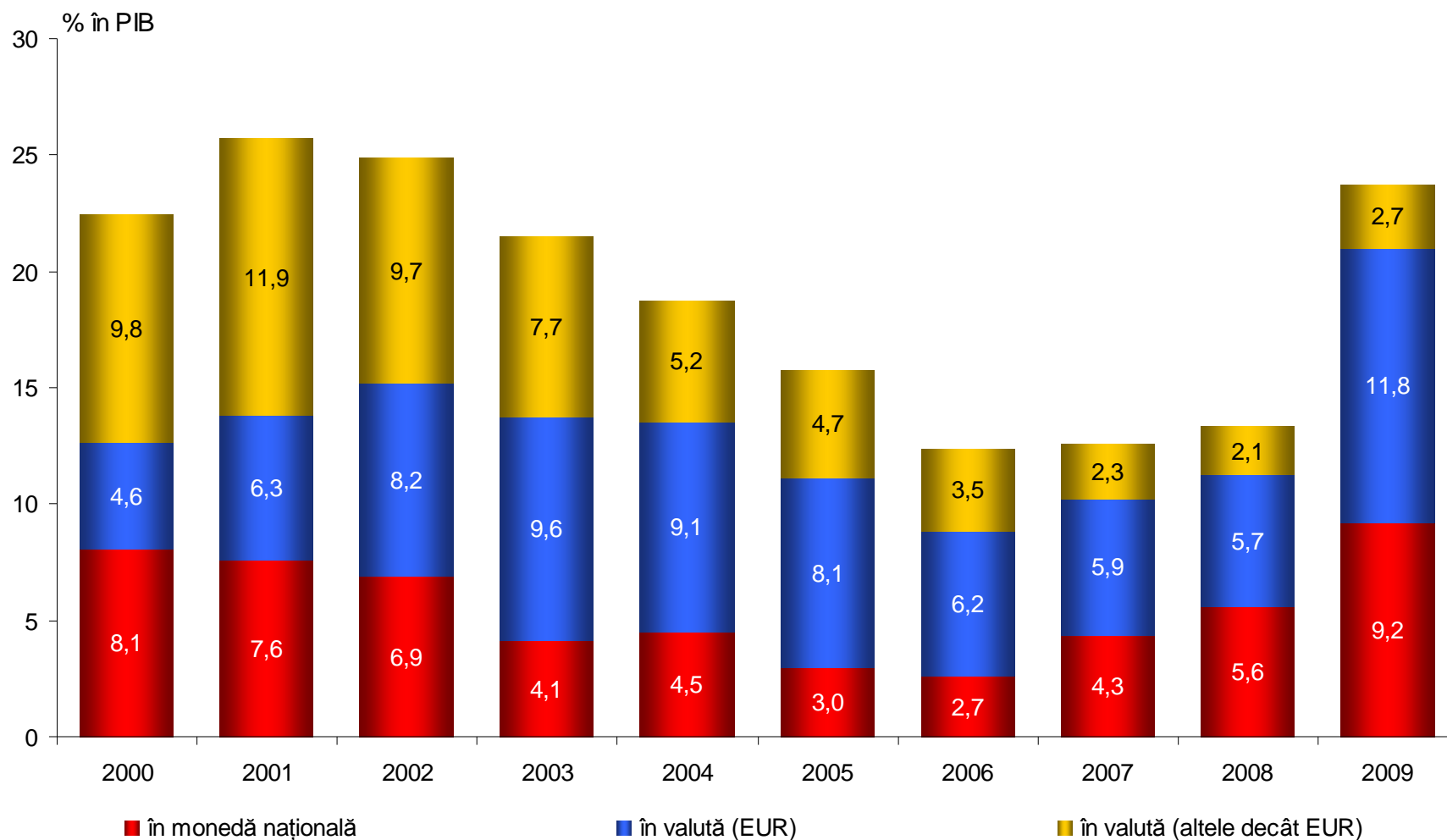
IV. Datoria publică

România: Datoria publică* internă și externă



*) metodologie ESA 95

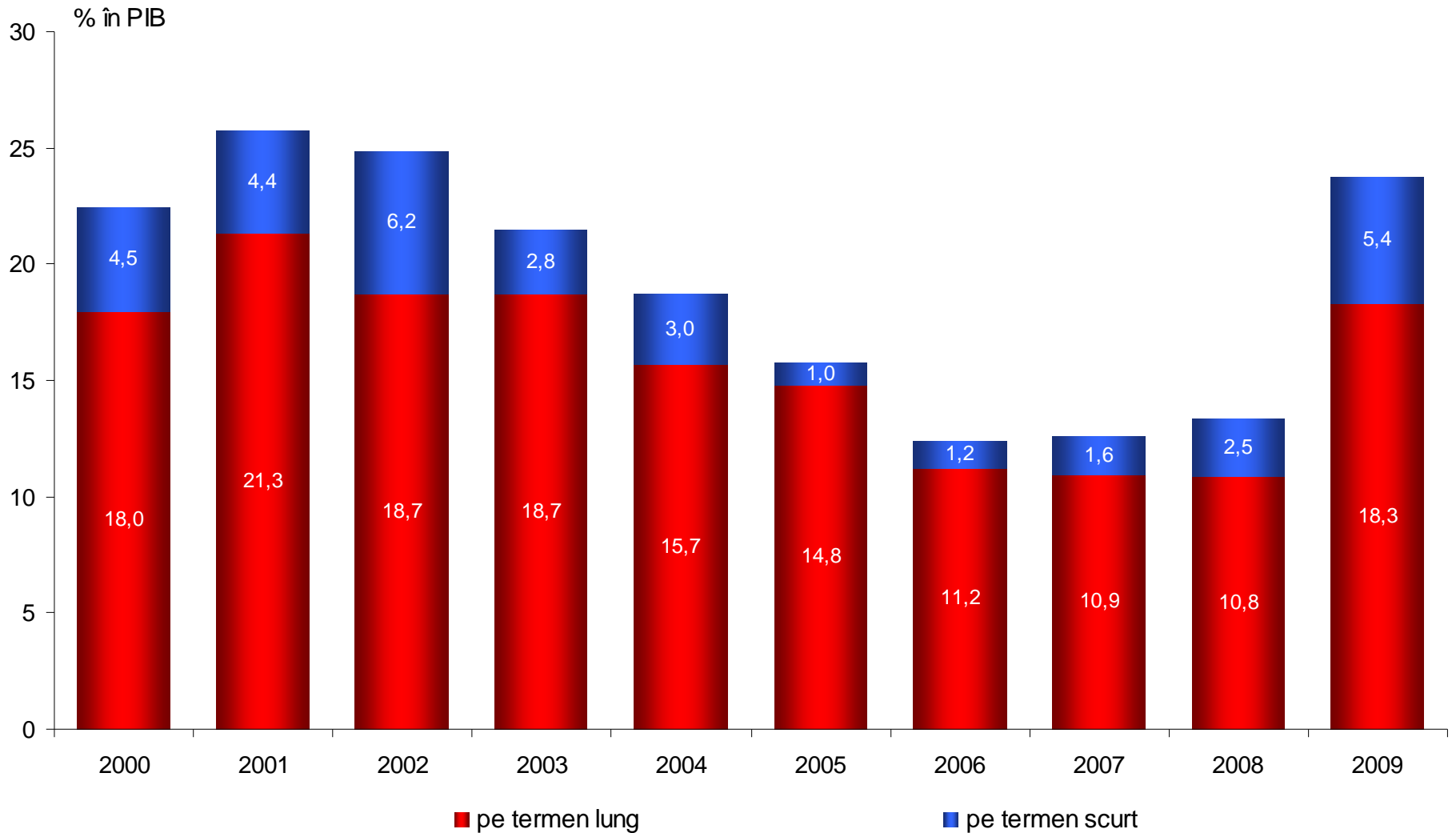
România: Structura datoriei publice în funcție de moneda de denominare



*) metodologie ESA 95

- În privința monedei de denominare, **ponderea cea mai ridicată este ocupată de finanțarea în euro (11,8% din PIB în 2009, față de 6,2% în 2006), componenta în lei crescând și aceasta substanțial (9,2% din PIB în 2009, de la 2,7% în 2006)**

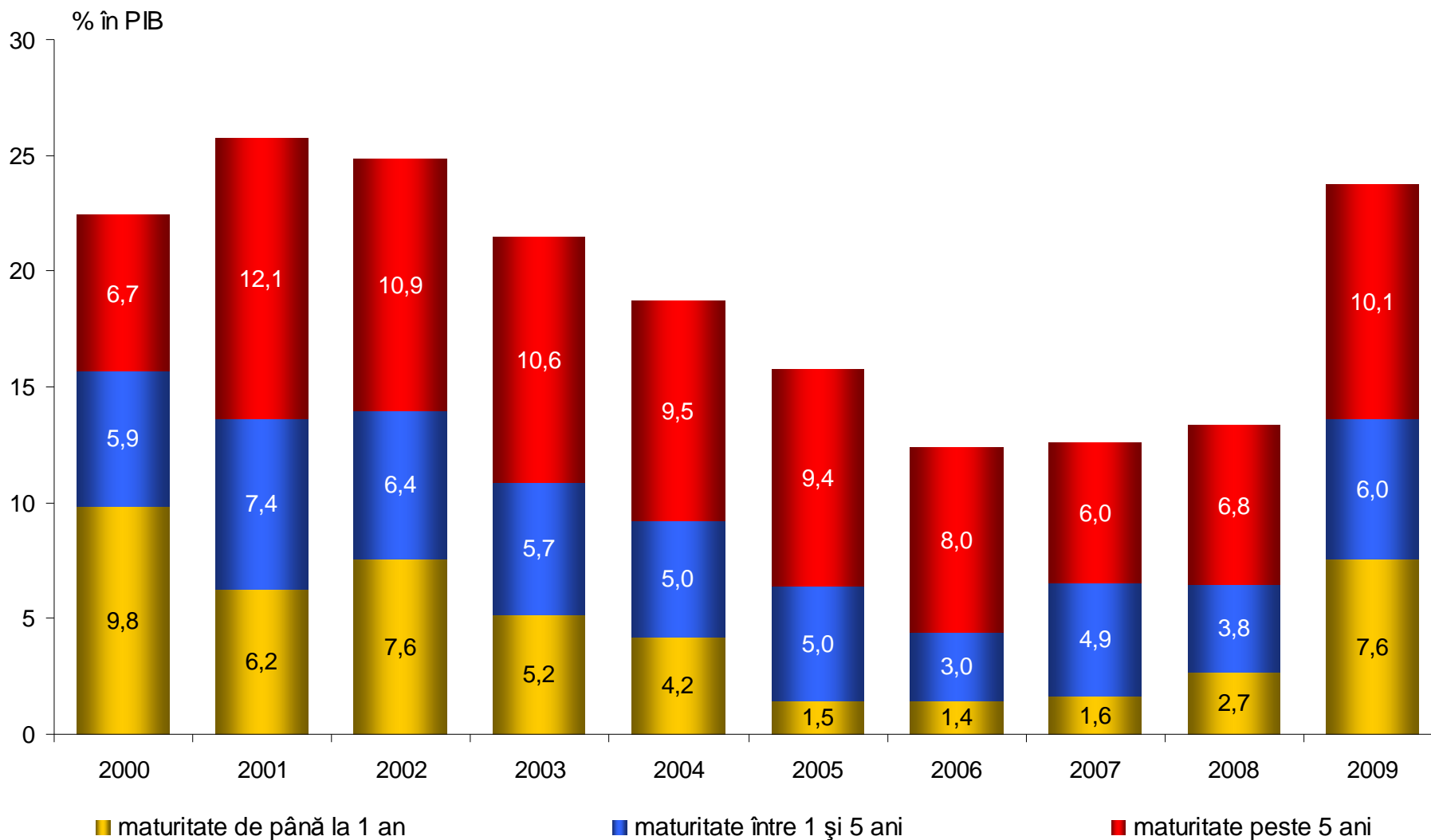
România: Structura datoriei publice pe scadențe



*) metodologie ESA 95

– **Creșterea datoriei pe termen scurt în 2009 față de 2008 (5,4% din PIB față de 2,5%)**

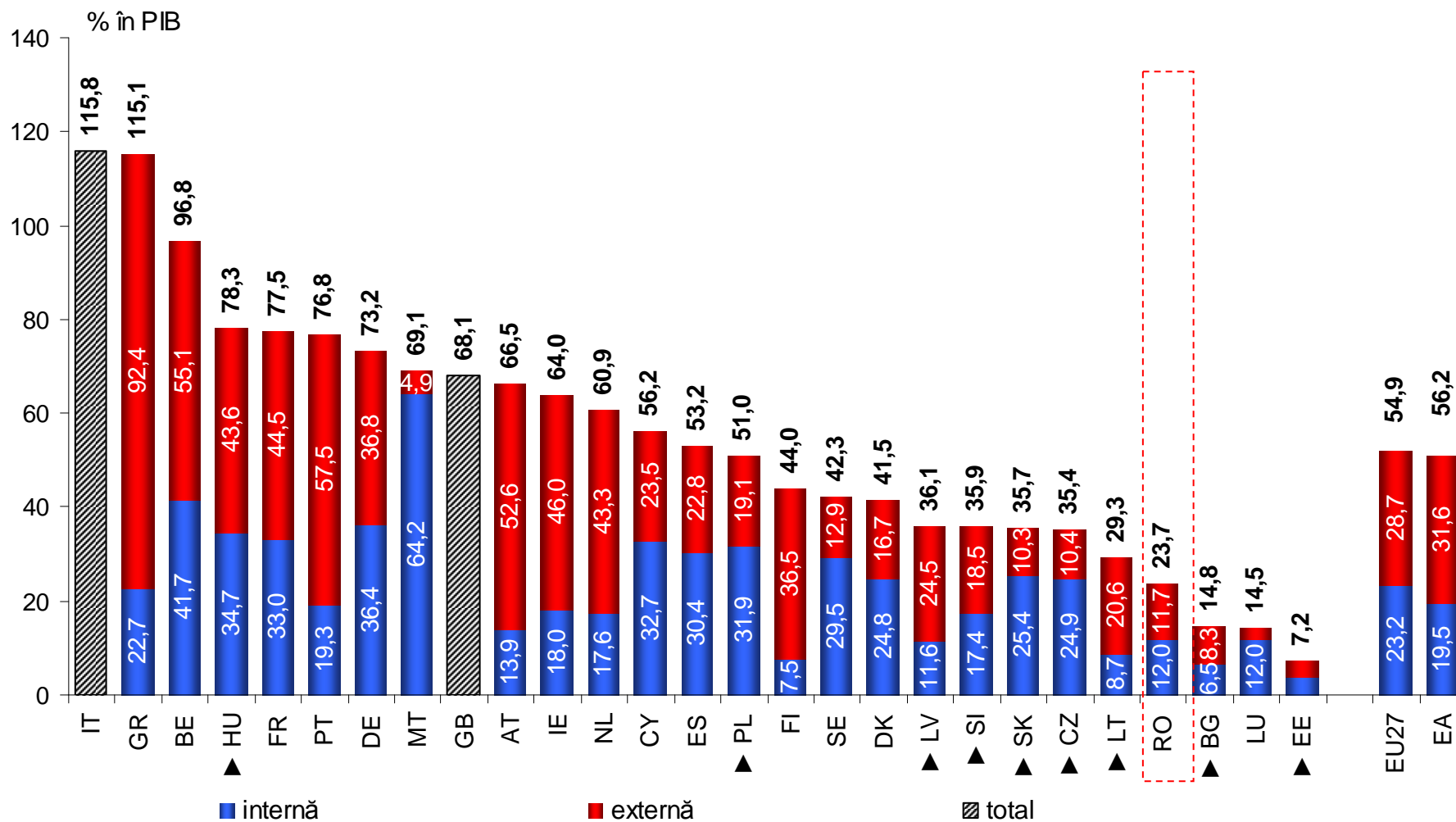
România: Structura datoriei publice pe maturități reziduale



*) metodologie ESA 95

- Creșterea de trei ori ca procent în PIB a datoriei scadente peste un an și aproape dublarea celei cu maturități între unu și cinci ani

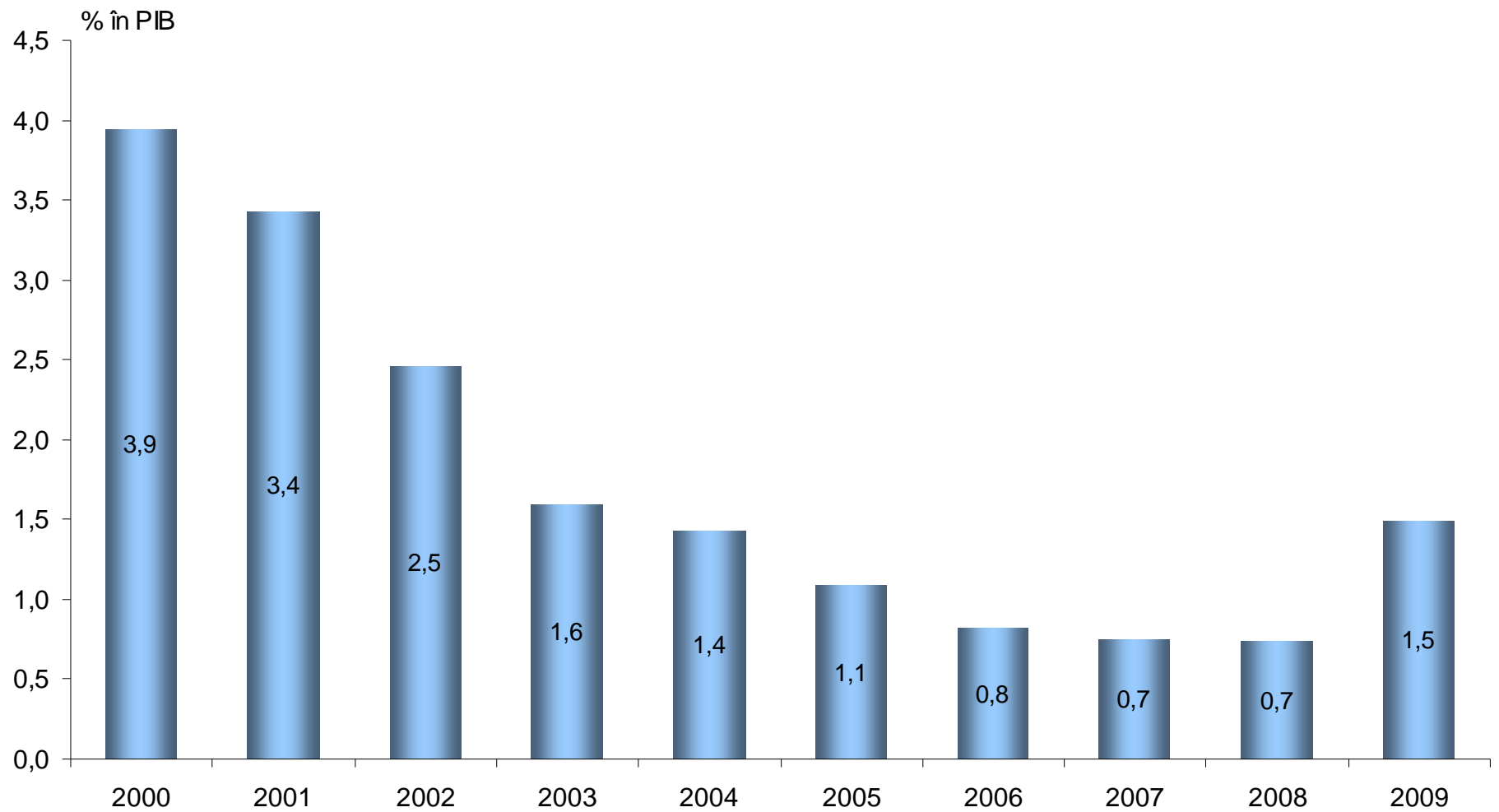
Datoria publică* internă și externă în țările UE



*) metodologie ESA

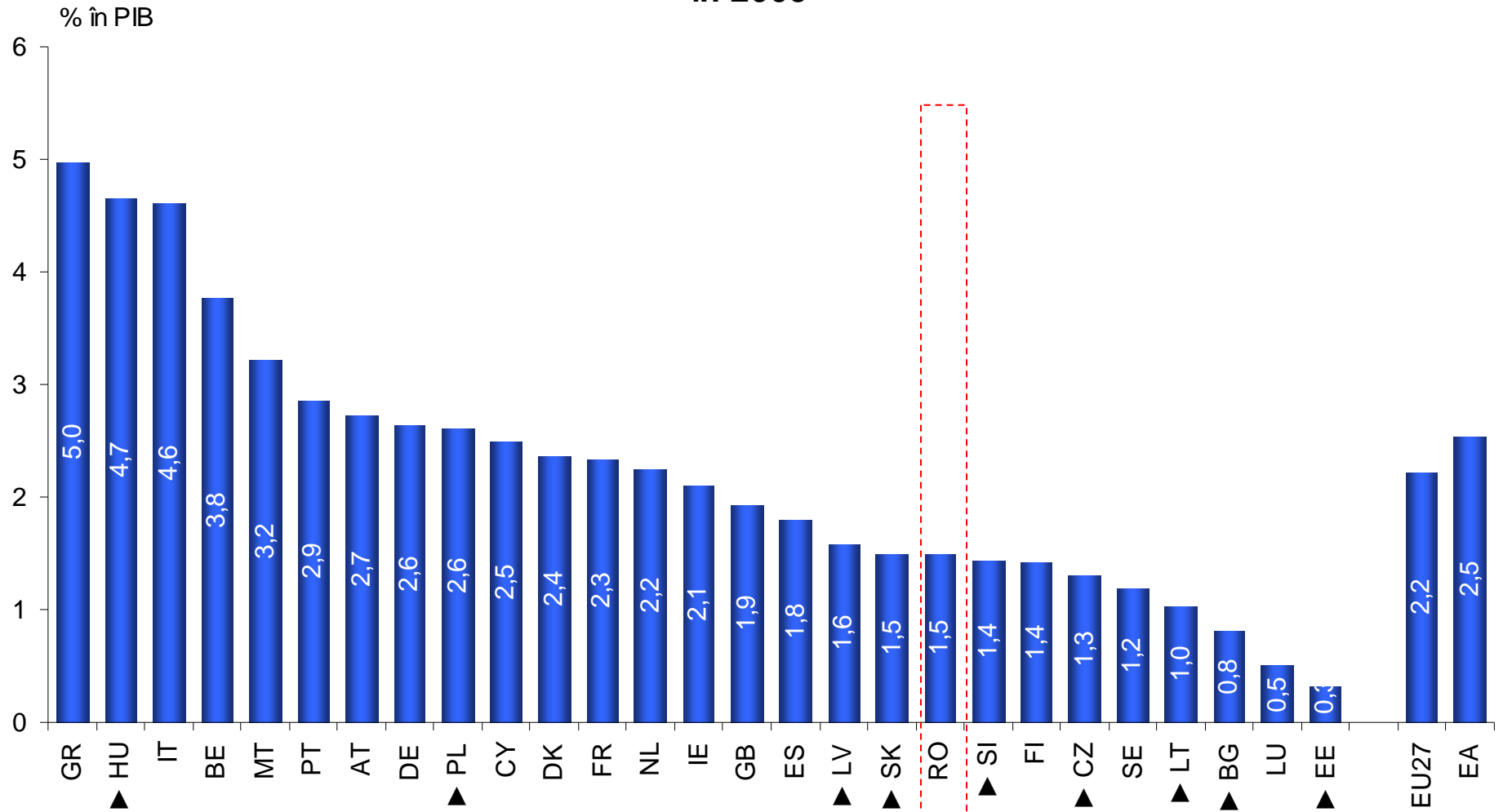
- Din perspectiva **datoriei publice**, România ocupă locul **24** în rândul țărilor UE27 (**43%** din media UE27) și poziția **8** în grupul NSM10 (**68%** din media acestora)

România: Cheltuieli cu dobânzi ale BGC*



*) metodologie ESA 95

Cheltuielile cu dobânzile în BGC* ale țărilor UE - în 2009 -



*) metodologie ESA 95

- După criteriul **cheltuielilor cu dobânzile**, România ocupă locul **19** (**70%** din media UE27)

V. Plata taxelor de către companii

Caracteristici structurale ale economiilor țărilor din UE10

	Quality of institutions (scale: from 1 to 7)	Corruption perception (scale: from 1 to 10)	Ease of doing business rank 2009, (out of 183)	Infrastructure (scale: from 1 to 7)	Markets (scale: from 1 to 7)	Employment rate, 2009 (percent)	Quality of the educational system (scale: from 1 to 7)	Technology access (scale: from 1 to 7)	Absorptive capacity (scale: from 1 to 7)	Creative capacity (scale: from 1 to 7)
Bulgaria	3.28	3.8	44	2.79	4.40	62.6	3.28	3.81	3.62	3.10
Czech Rep.	3.87	4.9	74	4.11	5.23	65.4	4.66	5.01	4.54	4.16
Estonia	4.85	6.6	24	4.44	5.14	63.5	4.50	5.50	4.71	4.40
Hungary	3.94	5.1	47	3.85	5.03	55.4	3.19	4.80	4.40	4.07
Latvia	4.50	4.5	27	3.81	4.87	60.9	3.67	4.47	4.47	3.66
Lithuania	4.19	4.9	26	4.24	4.81	60.1	3.66	4.69	4.50	3.99
Poland	3.63	5.0	72	2.77	4.79	59.3	3.80	4.35	4.15	3.64
Romania	3.63	3.8	55	2.56	4.67	58.6	3.59	4.16	3.83	3.43
Slovakia	3.85	4.5	42	3.64	5.23	60.2	3.40	4.99	3.87	3.64
Slovenia	4.40	6.6	53	4.49	4.45	67.5	4.36	4.59	4.85	4.36
EU-10 (unweighted average)	4.01	5.0	46.4	3.67	4.86	61.4	3.81	4.64	4.29	3.85
EU-15	5.24	7.1	34.6	5.69	5.38	64.8	4.60	5.43	5.05	4.83
USA	4.93	7.5	4	6.10	5.96	70.9*	5.02	5.84	5.62	5.78

* 2008

Note: A higher value indicates a better score with the sole exception of the ease of doing business rank, for which a lower rank is better.

Sources: Quality of institutions, Infrastructure, Markets, and Quality of the educational system are from the World Economic Forum's Global Competitiveness Report; Corruption perception is from the Transparency International; Ease of doing business is from the World Bank; Employment rate is from the Eurostat; Technology access, Absorptive capacity and Creative capacity are from Veugelers (2010).

Poziția României în clasament (din 183 de țări) în privința ușurinței de a face afaceri

Ease of...	Doing Business 2010 rank	Doing Business 2009 rank	Change in rank
Doing Business	55	45	-10
<u>Starting a Business</u>	42	30	-12
<u>Dealing with Construction Permits</u>	91	87	-4
<u>Employing Workers</u>	113	110	-3
<u>Registering Property</u>	92	112	20
<u>Getting Credit</u>	15	12	-3
<u>Protecting Investors</u>	41	38	-3
<u>Paying Taxes</u>	149	148	-1
<u>Trading Across Borders</u>	46	43	-3
<u>Enforcing Contracts</u>	55	30	-25
<u>Closing a Business</u>	91	88	-3

Sursa: Banca Mondială, 2010

Indicatori cu privire la plata taxelor de către companii

Indicator	România	Media țărilor din Europa de Est și Asia Centrală	Media țărilor OECD
Număr de plăți pe an	113	46,3	12,8
Timp necesar (ore pe an)	202	336,3	194,1
Impozit pe profit (% din profitul comercial)	8,2	10,9	16,8
Impozite pe munca și contribuții ale angajatorului (% din profitul comercial)	34,2	23,1	24,4
Alte taxe (%)	2,2	9,4	3,3
Rata taxării totale (% din profitul comercial)	44,6	43,4	44,5

Sursa: Banca Mondială, 2010

Poziția în clasament și date cu privire la plata taxelor în țările UE10

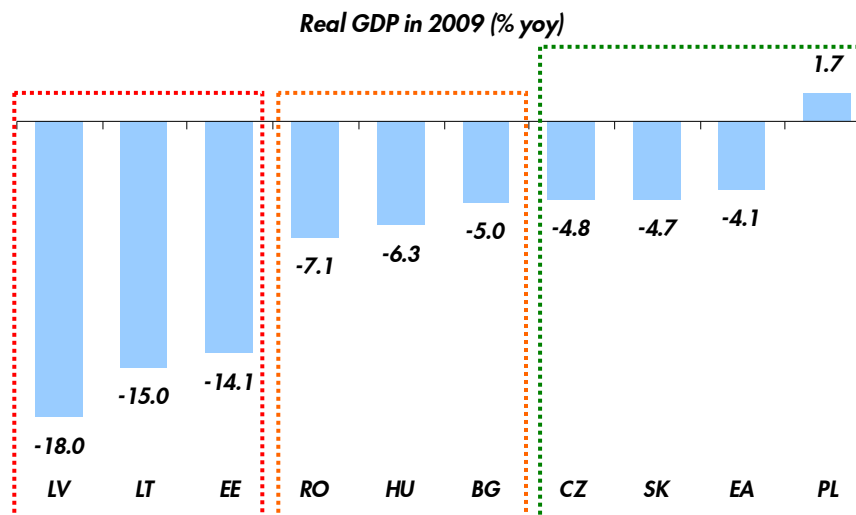
Țara	Poziția în clasament (din 183 de țări)				Date cu privire la taxe pe țări					
	Ușurința de a plăti taxe	Numărul de plăți de taxe pe an	Timp necesar pentru plata taxelor	Rata totală a taxării	Numărul de plăți de taxe pe an	Timp necesar pentru plata taxelor în ore	Rata totală de taxare*	Impozitul pe profit*	Impozite pe muncă*	Alte taxe*
Bulgaria	95	55	172	45	17	616	31.4%	4.6%	22.9%	3.9%
Letonia	45	9	121	54	7	279	33.0%	2.2%	27.2%	3.6%
Slovenia	84	76	104	75	22	260	37.5%	15.2%	19.9%	2.4%
Polonia	151	129	155	98	40	395	42.5%	17.3%	21.9%	3.3%
Lituania	51	37	63	99	12	166	42.7%	4.1%	35.1%	3.5%
România	149	182	79	108	113	202	44.6%	8.2%	34.2%	2.2%
Cehia	121	37	171	122	12	613	47.2%	4.7%	39.5%	3.0%
Slovacia	119	96	103	130	31	257	48.6%	7.1%	39.6%	1.9%
Estonia	38	30	16	131	10	81	49.1%	8.1%	37.5%	3.5%
Ungaria	122	43	137	150	14	330	57.5%	9.1%	39.5%	8.9%

* Procent din profitul comercial

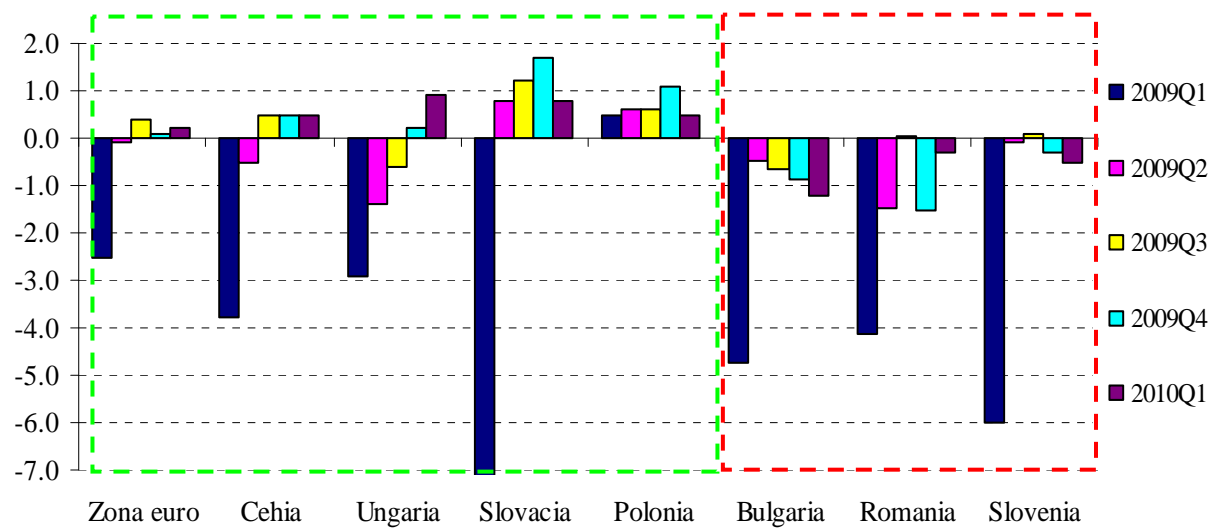
Sursa: Banca Mondială, 2010

VI. Consolidarea fiscală și creșterea economică sustenabilă

Contrație puternică a activității economice



Creșterea PIB (față de trimestrul anterior, date ajustate sezonier)



Factorii contracției economice puternice și amânării reluării creșterii economice

1. Corecția deficitului de cont curent s-a făcut în România eminemente pe seama **sectorului privat**, cel care creează cea mai mare parte a valorii adăugate din economie, acesta **suferind o ajustare brutală foarte rapidă a balanței economisire-investire de circa 15 puncte procentuale din PIB cumulat în doar 2 ani (2008 și 2009)**. În timp ce sectorul privat s-a ajustat chiar începând cu 2008, sectorul guvernamental nu s-a ajustat, ci dimpotrivă și-a mărit deficitul. Deci, **povara ajustării deficitului de cont curent a fost suportată în totalitate de sectorul privat**.

Deficitul de cont curent și componentele sale

% din PIB	2006	2007	2008	2009
Deficit de cont curent	-10,4	-13,4	-11,6	-4,5
Deficit bugetar	-2,2	-2,5	-5,4	-8,3
Deficitul sectorului neguvernamental	-8,2	-10,9	-6,2	3,8
<i>Ajustare sector neguvernamental</i>		-2,7	4,7	10

2. **Amânarea ajustării facturii sociale** nu a creat spațiul fiscal necesar în 2009 pentru investiții publice masive care să stimuleze economia
3. **Absorbția fondurilor europene, un factor potențial major de stimulare a activității economice, este dezamăgitoare**
4. **Arieratele față de sectorul privat**, programate să scadă în cadrul programului de finanțare externă, **au crescut substanțial și sunt un factor de blocaj major pentru sectorul privat**
5. **Taxele au fost crescute** (TVA în 2010, CAS și accize în 2009), această măsură adâncind recesiunea

VII. Concluzii – posibile soluții

Concluzii – posibile soluții (1)

- **Stabilitatea macroeconomică** – element esențial pentru creșterea economică sustenabilă
- **Riscurile asupra stabilității macroeconomice** provin în mare măsură în acest moment din **zona finanțelor publice**
- Soluționarea impasului major al finanțelor publice este **cheia reluării sustenabile a creșterii economice** și depășirii crizei economice

Concluzii – posibile soluții (2)

A. Consolidarea fiscală presupune reducerea deficitului bugetar, preponderent prin reducerea cheltuielilor bugetare. În acest sens prioritare sunt:

- **Reducerea facturii sociale** prin diminuarea fondului de salarii din sectorul bugetar, reforma sistemului de pensii (pe baza principiului contributivității, eliminarea pensiilor speciale, creșterea vârstei de pensionare efective, etc.) și a celui de ajutoare sociale
- **Eliminarea risipei și creșterea eficienței** în alocarea fondurilor

B. Îmbunătățirea infrastructurii – factor cheie al asigurării creșterii economice durabile/pe termen lung prin:

- **Absorbția rapidă a fondurilor europene** - trebuie să devină prioritate guvernamentală
- **Parteneriate public-privat**
- Consolidarea fiscală va crea **spațiu fiscal pentru creșterea cheltuielilor de capital**. În acest sens sunt esențiale **bugetarea multianuală și elaborarea unei strategii coerente de investiții publice la nivel național și ierarhizarea rațională a priorităților la nivel local.**

Concluzii – posibile soluții (3)

C. Definirea priorităților în ceea ce privește veniturile publice astfel:

- **Reducerea evaziunii fiscale**
- **Eliminarea excepțiilor și creșterea bazei de impozitare**
- **Simplificarea sistemului de taxe**
- **Alinierea impozitelor pe avere la standarde europene**
(creșterea impozitelor pe stocul de avere)
- **Creșterea veniturilor nefiscale** prin mai buna administrare a activelor proprietate a statului sau a celor concesionate și creșterea redevențelor pentru exploatarea resurselor naturale

D. Elaborarea unei strategii coerente de management a datoriei publice